

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการก๊อปปี้เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

FACTORS AFFECTING CYBERBULLYING BEHAVIORS OF LOWER SECONDARY SCHOOL
STUDENTS IN THAILAND

Miss Hathaiphath Osuwan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Educational Technology and
Communications

Department of Educational Technology and Communications

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2019

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย
โดย	น.ส.หทัยภัทร โอสุวรรณ
สาขาวิชา	เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.เนาวนิตย์ สงคราม

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

.....	คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุขชีวะ)	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ประธานกรรมการ
.....	
(รองศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ ณ สงขลา)	
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.เนาวนิตย์ สงคราม)	
.....	กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญศรี พรหมมาพันธุ์)	

CHULALONGKORN UNIVERSITY

หทัยภัทร โอสุวรรณ : ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย. (FACTORS AFFECTING CYBERBULLYING BEHAVIORS OF LOWER SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN THAILAND) อ.ที่ปรึกษาหลัก : รศ. ดร.เนาวนิตย์ สงคราม

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย 2) พัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย 3) ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ 4) ศึกษาความคิดเห็นของนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่มีต่อแนวทางการแก้ปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1, 2, และ 3 จำนวน 614 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าสถิติพื้นฐาน และวิเคราะห์อิทธิพลด้วยโมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) และขั้นตอนที่ 2 การนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับอาจารย์พฤติกรรมศาสตร์และจิตวิทยา จิตแพทย์ และครูแนะแนว และนำผลมาวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นทั่วประเทศมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ 2. โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทยที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว ($\beta = -0.63$) และปัจจัยส่วนบุคคล ($\beta = -1.34$) และปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ได้แก่ ปัจจัยอินเทอร์เน็ตและสื่อปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียน โดยส่งผ่านปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงที่สุดต่อปัจจัยส่วนบุคคล คือ ปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ ($\beta = -0.37$) รองลงมา คือ ปัจจัยด้านครอบครัว ($\beta = 0.17$) และปัจจัยด้านโรงเรียนน้อยที่สุด ($\beta = 0.12$) ซึ่งโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทยที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Chi-square = 113.822, df = 42, p = 0.000, GFI = 0.98, AGFI = 0.95, RMR = 0.036, RMSEA = 0.046) 3. แนวทางการแก้ปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย ได้แก่ 1) แนวทางการป้องกันพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต EARS ได้แก่ (1) ให้ความรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (2) ควบคุมสร้างทักษะจำเป็น (3) เพิ่มความอบอุ่นในครอบครัว และ (4) ร่วมกำหนดนโยบายในโรงเรียน และ 2) แนวทางการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต SCIB ได้แก่ (1) จัดกลุ่มนักเรียน (2) ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม (3) ปลุกฝังให้มีความเห็นอกเห็นใจ และ (4) สร้างความภาคภูมิใจในตนเอง

สาขาวิชา เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
ปีการศึกษา 2562

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

6083369027 : MAJOR EDUCATIONAL TECHNOLOGY AND COMMUNICATIONS

KEYWORD: Structural equation model, Cyberbullying, Lower secondary school students, Solution guidelines

Hathaiphat Osuwan : FACTORS AFFECTING CYBERBULLYING BEHAVIORS OF LOWER SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN THAILAND. Advisor: Assoc. Prof. Dr. NOAWANIT SONGKRAM

The research aimed to 1) examine the levels of cyberbullying behaviors of lower secondary school students in Thailand 2) develop the causal model of cyberbullying behaviors of lower secondary school students in Thailand 3) validate the developed model and 4) study opinions from professors and researchers in cyberbullying behaviors in solving cyberbullying behaviors of lower secondary school students in Thailand. The research divided into 2 parts. The first part: The development of the causal model of cyberbullying behaviors of lower secondary school students in Thailand. The research sample consisted of 614 lower secondary school students in Thailand. The data were collected by a five-point scale questionnaire. Data were analyzed with descriptive statistics and structural equation modeling analysis (SEM). The second part: presenting solution guidelines for cyberbullying behaviors of lower secondary school students in Thailand. Using an in-depth interview with professors in behavioral science research and psychology, psychiatrist, and school counselors. Data were analyzed by content analysis.

The results revealed that 1. the cyberbullying behaviors of lower secondary school students in Thailand were low level. 2. The developed model consisted of two direct effect factors of cyberbullying behaviors: 1) factors of family ($\beta = -0.63$) and 2) personal factors ($\beta = -1.34$). Moreover, three factors including factors of the Internet and media, factors of family, and factors of school indirect effect on cyberbullying behaviors through personal factors. The highest effect on personal factors were the factors of the Internet and media ($\beta = -0.37$), followed by factors of family ($\beta = 0.17$), and factors of school was the lowest ($\beta = 0.12$). The causal model was valid and fitted with the empirical data (Chi-square = 113.822, df = 42, p = 0.000, GFI = 0.98, AGFI = 0.95, RMR = 0.036, RMSEA = 0.046). 3. Solution guidelines of cyberbullying behaviors of lower secondary school students in Thailand included 1) EARS guidelines for cyberbullying prevention including (1) Educate (2) Add Skills (3) Family Relationship and (4) School Policy and 2) SCIB guidelines for cyberbullying behaviors adjustment including (1) Segmentation (2) Change Behavior (3) Instill Empathy and (4) Build Self-esteem.

Field of Study: Educational Technology and
Communications

Student's Signature

Academic Year: 2019

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร.เนาวนิตย์ สงคราม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ กำลังใจ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ตลอดมาจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ใจทิพย์ ฌ สงขลา และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปราวีณยา สุวรรณณัฐโชติ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญศรี พรหมมาพันธุ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้คำชี้แนะ ตรวจสอบ และแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ แกมเกตุ ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ เกี่ยวกับการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) จนทำให้ผู้วิจัยสามารถนำมาวิเคราะห์ผลการวิจัยได้จนสำเร็จลุล่วง

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาสละเวลาชี้แนะข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงเครื่องมือในการวิจัย และให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์แนวทาง

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ ให้โอกาส และให้กำลังใจ ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอบคุณพี่ประคองและพี่ปึก เจ้าหน้าที่ประจำภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาที่ให้ การสนับสนุนเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำวิทยานิพนธ์ตลอดมา ตลอดจนขอบคุณเพื่อน ๆ และพี่ ๆ ETC 60 ทุกคนโดยเฉพาะเพื่อนบิว และพี่ปึกที่คอยเป็นกำลังใจและช่วยเหลือกันและกันตลอด และขอบคุณพี่สมเกียรติที่ตรวจสอบเกี่ยวกับ SEM และแนะนำผู้เชี่ยวชาญให้

ขอบคุณตนเองที่อดทนและไม่ยอมแพ้ให้กับอุปสรรคต่าง ๆ ทั้งจากตัวเองและสิ่งแวดล้อมรอบตัว รวมถึงขอบคุณตนเองที่กล้าลงมือทำในสิ่งที่ไม่เคยกล้าทำมาก่อน

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และพี่ชายทั้ง 2 คนที่คอยให้กำลังใจ ให้การสนับสนุน และให้ความบันเทิง ตลอดจนบ้ำอืดที่ชี้แนะแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์ จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในทุกวันนี้

หทัยภัทร โอสุวรรณ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย	5
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
กรอบแนวคิดการวิจัย	6
คำอธิบายกรอบแนวคิด.....	7
สมมติฐานการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (Cyberbullying).....	11
1.1 ความหมายของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต	11
1.2 ช่องทางการเกิดการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต.....	13
1.3 บทบาทของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต.....	15

1.4 ผลกระทบจากกฎการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต	16
1.5 สถานการณ์การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตต่างประเทศ	17
1.6 สถานการณ์การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย	19
ตอนที่ 2 องค์ประกอบตัวบ่งชี้ของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต.....	21
ตอนที่ 3 ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทาง อินเทอร์เน็ต.....	27
3.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต	27
3.2 แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทาง อินเทอร์เน็ต	29
3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	48
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	52
ขั้นตอนที่ 1 พัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย.....	53
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	53
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	55
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	56
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล	74
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของตัวอย่างวิจัย.....	75
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	75
ขั้นตอนที่ 2 การเสนอแนวทางการแก้ปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้น	78
กลุ่มตัวอย่าง.....	78
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	78

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	79
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
ขั้นตอนที่ 1 ผลการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย	82
ตอนที่ 1.1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของตัวอย่างวิจัย	82
1.1.1 ผลการวิเคราะห์ความถี่และร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง	82
1.1.2 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรในโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการ กลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น.....	84
ตอนที่ 1.2 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้น.....	87
ตอนที่ 1.3 ผลการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรม การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์	89
1.3.1 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิง สาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษา ตอนต้น.....	89
1.3.2 ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น	93
ขั้นตอนที่ 2 ผลการเสนอแนวทางการแก้ปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้น	98
2.1 แนวทางการป้องกันพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต	98
2.2 แนวทางการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียน.....	102
2.3 แนวทางอื่น ๆ	105
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	106
สรุปผลการวิจัย.....	108

อภิปรายผลการวิจัย.....	113
ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	124
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	124
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	124
บรรณานุกรม.....	126
ภาคผนวก.....	137
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	138
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต.....	140
ภาคผนวก ค รายละเอียดการปรับแก้ข้อคำถามของแบบสอบถาม.....	145
ภาคผนวก ง แบบสัมภาษณ์แนวทางการป้องกันพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต.....	152
ภาคผนวก จ ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย.....	154
ประวัติผู้เขียน.....	182

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต.....	24
ตารางที่ 2 สรุปลองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต.....	26
ตารางที่ 3 การสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต.....	35
ตารางที่ 4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่ใช้ในการศึกษา	44
ตารางที่ 5 จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัย.....	54
ตารางที่ 6 เกณฑ์การให้คะแนนข้อคำถามเชิงบวก และข้อคำถามเชิงลบ.....	57
ตารางที่ 7 โครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการวัดในแต่ละมิติ.....	59
ตารางที่ 8 ผลการตรวจความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือ	61
ตารางที่ 9 จำนวนข้อและค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม.....	62
ตารางที่ 10 ตัวแปร ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวแปร ในองค์ประกอบปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ	64
ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ	65
ตารางที่ 12 ตัวแปร ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวแปร ในองค์ประกอบปัจจัยด้านครอบครัว	66
ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดปัจจัยด้านครอบครัว	67
ตารางที่ 14 ตัวแปร ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวแปร ในองค์ประกอบปัจจัยด้านโรงเรียน.....	68
ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดปัจจัยด้านโรงเรียน	69
ตารางที่ 16 ตัวแปร ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวแปร ในองค์ประกอบปัจจัยส่วนบุคคล	70
ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดปัจจัยส่วนบุคคล	71

ตารางที่ 18 ตัวแปร ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวแปร ในองค์ประกอบพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต.....	72
ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งทาง อินเทอร์เน็ต	73
ตารางที่ 20 เกณฑ์การแปลค่าความเบ้ (Skewness).....	75
ตารางที่ 21 เกณฑ์การแปลค่าความโด่ง (Kurtosis).....	75
ตารางที่ 22 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และระดับความสัมพันธ์.....	76
ตารางที่ 23 ดัชนีและเกณฑ์การยอมรับที่ใช้ในการพิจารณาความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลพัฒนาขึ้น กับข้อมูลเชิงประจักษ์.....	77
ตารางที่ 24 ดัชนีที่ใช้ในการพิจารณาความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิง ประจักษ์ในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน.....	77
ตารางที่ 25 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิภาค.....	83
ตารางที่ 26 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้.....	87
ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษา ตอนต้น	89
ตารางที่ 28 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวแปร สังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น	92
ตารางที่ 29 อิทธิพลเชิงสาเหตุของโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น	95
ตารางที่ 30 ความกลมกลืนของโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น	97
ตารางที่ 31 การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งทาง อินเทอร์เน็ต	146
ตารางที่ 32 การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต	149

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย	6
ภาพที่ 2 โมเดลการวัดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตและเหยื่อ ของ Palladino et al..	22
ภาพที่ 3 โมเดลการวัดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตและเหยื่อ ของ Lee et al.....	23
ภาพที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม บุคคล และสิ่งแวดล้อมของ Bandura	27
ภาพที่ 5 ชั้นของการเรียนรู้โดยการเลียนแบบ.....	28
ภาพที่ 6 ชั้นการได้รับมาซึ่งการเรียนรู้ (Acquisition).....	28
ภาพที่ 7 ปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต	39
ภาพที่ 8 ปัจจัยด้านครอบครัวส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต	40
ภาพที่ 9 ปัจจัยด้านโรงเรียนส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต.....	42
ภาพที่ 10 ปัจจัยส่วนบุคคลส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต.....	44
ภาพที่ 11 โมเดลความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต	48
ภาพที่ 12 โมเดลการวัดปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ	65
ภาพที่ 13 โมเดลการวัดปัจจัยด้านครอบครัว.....	67
ภาพที่ 14 โมเดลการวัดปัจจัยด้านโรงเรียน	69
ภาพที่ 15 โมเดลการวัดปัจจัยส่วนบุคคล.....	71
ภาพที่ 16 โมเดลการวัดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต.....	73
ภาพที่ 17 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทาง อินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์	97
ภาพที่ 18 แนวทางการป้องกันการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต EARS.....	112
ภาพที่ 19 แนวทางการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต SCIB.....	112

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตมีความก้าวหน้าเป็นอย่างมากในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา จะเห็นได้จากการที่มีการนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ในหลากหลายสาขา เช่น ด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรม ด้านพาณิชย์กรรม ด้านธุรกิจ และด้านการศึกษา เป็นต้น นอกจากนี้อินเทอร์เน็ตนั้นยังเข้ามามีบทบาทมากขึ้นต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ เช่น การสืบค้นข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต การเรียนออนไลน์ การติดต่อสื่อสารกันด้วยการแชทหรืออีเมล การซื้อและขายสินค้าออนไลน์ และการทำธุรกรรมการเงินผ่านธนาคารออนไลน์ เป็นต้น ซึ่งถือเป็นประโยชน์ของอินเทอร์เน็ต แต่อย่างไรก็ตามแม้อินเทอร์เน็ตจะมีประโยชน์มากเพียงใด อันตรายก็มีมากเช่นกัน ซึ่งอันตรายเหล่านั้นบางครั้งผู้ใช้งานก็อาจคาดไม่ถึง เช่น การโดนหลอกลวงจากการพูดคุยกันผ่านการแชท การทำลายชื่อเสียงภาพลามกอนาจาร และการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น (Kam, 2018) ทั้งนี้อันตรายจากอินเทอร์เน็ตที่เป็นประเด็นสำคัญมากทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ คือ Cyberbullying (Monks, Robinson, & Worlidge, 2012; ฤทัยชนนี สิทธิชัย และ ฉันทยากร ตุดแก้ว, 2560; Lee & Shin, 2017)

คำว่า Cyberbullying ในภาษาไทยนั้นมิได้มีคำภาษาไทยไว้หลากหลาย เช่น การรังแกกันผ่านโลกไซเบอร์ (วัฒนาวดี ศรีวัฒนพงศ์ และ พิมพกา ธาณินพงศ์, 2558) การรังแกบนโลกไซเบอร์ (ฤทัยชนนี สิทธิชัย และ ฉันทยากร ตุดแก้ว, 2560) การกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์ (ชินดนัย ศิริสมฤทัย, 2560) หรือ การรังแกกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (ปราวีณยา สุวรรณรัฐโชติ, 2561) เป็นต้น โดยในงานวิจัยนี้ใช้คำว่า การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต คือ ความรุนแรงรูปแบบใหม่ที่เป็นการกระทำที่ตั้งใจจะก่อความเสียหายและคุกคามทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย รู้สึกอับอาย เครียด และสูญเสียความมั่นใจในการดำเนินชีวิตในสังคมผ่านทางอีเมล แอปพลิเคชันแชท เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network Sites) หรืออุปกรณ์สื่อสารอื่น ๆ (Patchin & Hinduja, 2011; Zhou, Zheng, & Gao, 2018; ฤทัยชนนี สิทธิชัย และ ฉันทยากร ตุดแก้ว, 2560) และนอกจากช่องทางในการเกิดการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่กล่าวไปแล้วยังสามารถเกิดขึ้นได้ในช่องทางของข้อความทางโทรศัพท์มือถือ (SMS) ข้อความโต้ตอบแบบทันที (Instant Messaging: IM) เกมออนไลน์ และสื่อ

สังคมออนไลน์ (Social Media) เช่น Facebook, Twitter, Instagram, และ YouTube เป็นต้น (Erdur-Baker, 2010; Lee & Shin, 2017; Byrne, Vessey, & Pfeifer, 2018) ทั้งนี้ผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตนั้นไม่สามารถรับรู้หรือระบุตัวตนของผู้กระทำได้เลยว่าคือใคร (Dooley, Pyzalski, & Cross, 2009) โดยการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตนั้นส่งผลกระทบต่อเหยื่อทั้งทางสภาพจิตใจและอารมณ์ และทางพฤติกรรมอีกด้วย

ผลกระทบจากการถูกกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตจำแนกออกได้เป็น 2 ด้าน ได้แก่ ผลกระทบทางสภาพจิตใจและอารมณ์ และผลกระทบทางพฤติกรรม ซึ่งผลกระทบทั้ง 2 ด้านนี้นั้นมีความเชื่อมโยงกัน กล่าวคือ เมื่อเหยื่อถูกกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ผลกระทบทางจิตใจและอารมณ์ที่ได้รับคือ ความรู้สึกกลัว ความเครียด ความวิตกกังวล ความเศร้า ความอับอาย หรือความรู้สึกไม่ปลอดภัย เมื่ออยู่ที่โรงเรียน ซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อการศึกษาต่อไป ได้แก่ การที่เด็กรู้สึกไม่ปลอดภัยและอับอายเมื่ออยู่ในโรงเรียนทำให้เด็กไม่อยากไปโรงเรียนจึงทำให้ขาดเรียน และส่งผลกระทบต่อผลการเรียนตกต่ำลง เกิดปัญหาในการเข้าสังคม และอาจนำไปสู่การฆ่าตัวตายได้อีกด้วย (ทรงเกียรติ จรัสสันติจิต, 2560; สุภาวดี เจริญวานิช, 2560; Beren & Li, 2005; Price & Dalgleish, 2010; Mishna, Khoury-Kassabri, Gadalla, & Daciuk, 2012)

งานวิจัยและผลสำรวจเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในประเทศไทยของแต่ละปีพบอัตราการกลั่นแกล้งที่มีความใกล้เคียงกันอยู่หลายงาน ได้แก่ สถาบันวิจัยแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว (2553 อ้างถึงใน วรพงษ์ วิไล และ เสริมศิริ นิลคำ, 2561) พบว่า ปี 2553 ร้อยละ 33.6 ของนักเรียนและนักศึกษาทั่วประเทศเคยกลั่นแกล้งผู้อื่นทางอินเทอร์เน็ต และร้อยละ 43.1 เคยถูกกลั่นแกล้ง ในปี 2555 พิมพ์วัลย์ บุญมงคล และคณะ (2555 อ้างถึงใน พิมพ์พลอย รุ่งแสง, 2560) พบว่า เยาวชนหญิงเคยถูกข่มเหงรังแกทางโลกไซเบอร์ร้อยละ 45.4 และผลสำรวจในปี 2561 “เด็กไทยกับภัยออนไลน์” จากมูลนิธิอินเทอร์เน็ตร่วมพัฒนาไทยพบว่า เด็กไทยอายุระหว่าง 9 – 18 ปีกว่าร้อยละ 46 เคยถูกกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และร้อยละ 33 ยอมรับว่าตนเคยแกล้งผู้อื่น (ประชาชาติธุรกิจ, 2561) ทั้งนี้จากผลการวิจัยและสำรวจทั้งหลายจะเห็นว่า ปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตนั้นเป็นปัญหาที่สำคัญมาเป็นเวลานานและยังคงคุกคามเยาวชนไทยอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการรับรู้และทัศนคติของเยาวชนไทยที่มีต่อการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเห็นว่าเป็นเรื่องสนุก เป็นเรื่องปกติ และไม่น่าส่งผลกระทบต่อตัวพวกเขา เพราะในโลกออนไลน์ไม่มีใครรู้จักเรา จึงไม่ต้องกังวลว่า

เราทำอะไร และยังมองว่าการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตนั้นไม่ใช่ปัญหาของพวกเขา (วิมลทิพย์ มุสิกพันธ์ และคณะ, 2552; ณัฐรัชต์ สาเมาะ, 2556)

จากปัญหาที่พบข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย ทั้งนี้ทำให้พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตมีหลายปัจจัยด้วยกัน ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุป ปัจจัยออกเป็นด้านต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ ได้แก่

1.1 ระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต (Bergmann & Baier, 2018; Chen, Ho, & Lwin, 2017; Kowalski, Giumetti, Schroeder, & Lattanner, 2014; Zhou, Tang, Tian, Wei, Zhang, & Morrison, 2013)

1.2 การเปิดรับสื่อที่มีความรุนแรง (Bergmann & Baier, 2018; Chang et al., 2015; Fanti, Demetriou, & Hawa, 2012; ฤทัยชนนี สิทธิชัย และ ฉันทยากร ตุดเกื้อ, 2560)

2. ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่

2.1 ความผูกพันในครอบครัว (Bergmann & Baier, 2018; Chang et al., 2015; Chen et al., 2017; Guo, 2016; Hemphill & Heerde, 2014; McQuillan, 2016; Taiariol, 2010; ฤทัยชนนี สิทธิชัย และ ฉันทยากร ตุดเกื้อ, 2560)

2.2 การสนับสนุนจากครอบครัว (Fanti et al. 2012; Handono, Laeheem, & Sittichai, 2019; Taiariol, 2010; Wang, Iannotti, & Nansel, 2009)

3. ปัจจัยด้านโรงเรียน ได้แก่

3.1 สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน (Cappadocia, Craig, & Pepler, 2013; Guarini, Passini, Meloti, & Brighi, 2012; McQuillan, 2016)

3.2 บรรยากาศในโรงเรียน (Guarini et al., 2012; Guo, 2016; Kowalski et al., 2014; McQuillan, 2016)

4. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

5.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Cappadocia et al., 2013; Hemphill & Heerde, 2014; Zhou et al., 2013)

5.2 ความภาคภูมิใจในตนเอง (Bergmann & Baier, 2018; Brewer & Kerlake, 2015; Chang et al., 2015; Chen et al., 2017; Guarini et al., 2012; Handono et al. 2019; Kowalski et al., 2014; ฤทัยชนนี สิทธิชัย และ ฉันทยากร ตุดเกื้อ, 2560)

5.3 ความเห็นอกเห็นใจ (Bergmann & Baier, 2018; Brewer & Kerlake, 2015; Fanti et al., 2012; Guo, 2016; Kowalski et al., 2014)

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกกลุ่มประชากรเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น คือ มัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ในประเทศไทย เพราะนักเรียนในช่วงระดับชั้นนี้มีอายุประมาณ 12 – 15 ปีอยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งวัยรุ่นเป็นวัยที่มีความอ่อนไหวต่อสภาพแวดล้อมที่ย่ำแย่ ควบคุมการแสดงออกของอารมณ์ไม่ค่อยได้ แสดงความก้าวร้าวได้ง่ายเมื่อไม่พอใจต่อสิ่งต่าง ๆ และอารมณ์ค่อนข้างจะรุนแรง (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2556) นอกจากนี้วัฒนาวิ ศรีวัฒนพงศ์ และ พิมพกา ธาณินพงศ์ (2558) ได้ศึกษาถึงความชุกของการรังแกผ่านโลกไซเบอร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนร้อยละ 41.88 เคยรังแกผู้อื่นผ่านโลกไซเบอร์ และงานวิจัย เรื่อง “ความชุกและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์ในระดับชั้น ม.1-3” ของชาญวิทย์ พรนภดล (2560 อ้างถึงใน กรมสุขภาพจิต, 2561) พบว่า เด็กไทยร้อยละ 45 มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตอย่างน้อย 1 ครั้ง จากผลการสำรวจระดับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทยของงานวิจัยนี้พบว่า โดยรวมแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมในระดับต่ำ แต่ทั้งนี้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนก็ไม่ควรมองข้ามปัญหานี้ เนื่องจากผลสำรวจจากแหล่งต่าง ๆ พบว่า ความชุกของการกลั่นแกล้งมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี (สถาบันวิจัยแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว, 2553; พิมพัทธ์ บัญมุงคล และคณะ, 2555; วัฒนาวิ ศรีวัฒนพงศ์ และ พิมพกา ธาณินพงศ์, 2558; ชาญวิทย์ พรนภดล, 2560; ประชาชาติธุรกิจ, 2561) และ สรานนท์ อินทนนท์ (2561) ระบุว่า การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตนั้นทำได้ง่าย ไม่ต้องใช้ทักษะและเวลามาก และสามารถปกปิดตัวตนได้ จึงทำให้ผู้กลั่นแกล้งไม่กลัวการโต้ตอบในชีวิตของคู่กรณี ดังนั้นการสร้างแนวทางป้องกันก่อนเกิดปัญหาจึงเป็นสิ่งที่ต้องให้ความสนใจ

เมื่อทราบถึงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนแล้ว การสร้างแนวทางการปรับเปลี่ยนและป้องกันพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตก็เป็นสิ่งสำคัญและควรทำอย่างยิ่ง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อตนเองและสังคมดังที่กล่าวมาข้างต้น อีกทั้งในประเทศไทยยังมีงานวิจัยที่ศึกษาถึงแนวทางการแก้ปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของอยู่จำนวนน้อย

จากการศึกษาค้นคว้าพบเพียงงานวิจัยของ ฉันทยากร ตุดเทื้อ เกษตรชัย และหิม และ ฤทัยชนนี สิทธิชัย (2562) ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาโปรแกรมการป้องกันพฤติกรรมการรังแกบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนมัธยมศึกษา

ดังนั้นแล้วจากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย ซึ่งจะทำให้ทราบถึงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตและสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปสร้างแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนหรือบทเรียนเพื่อป้องกันหรือลดปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นได้

คำถามการวิจัย

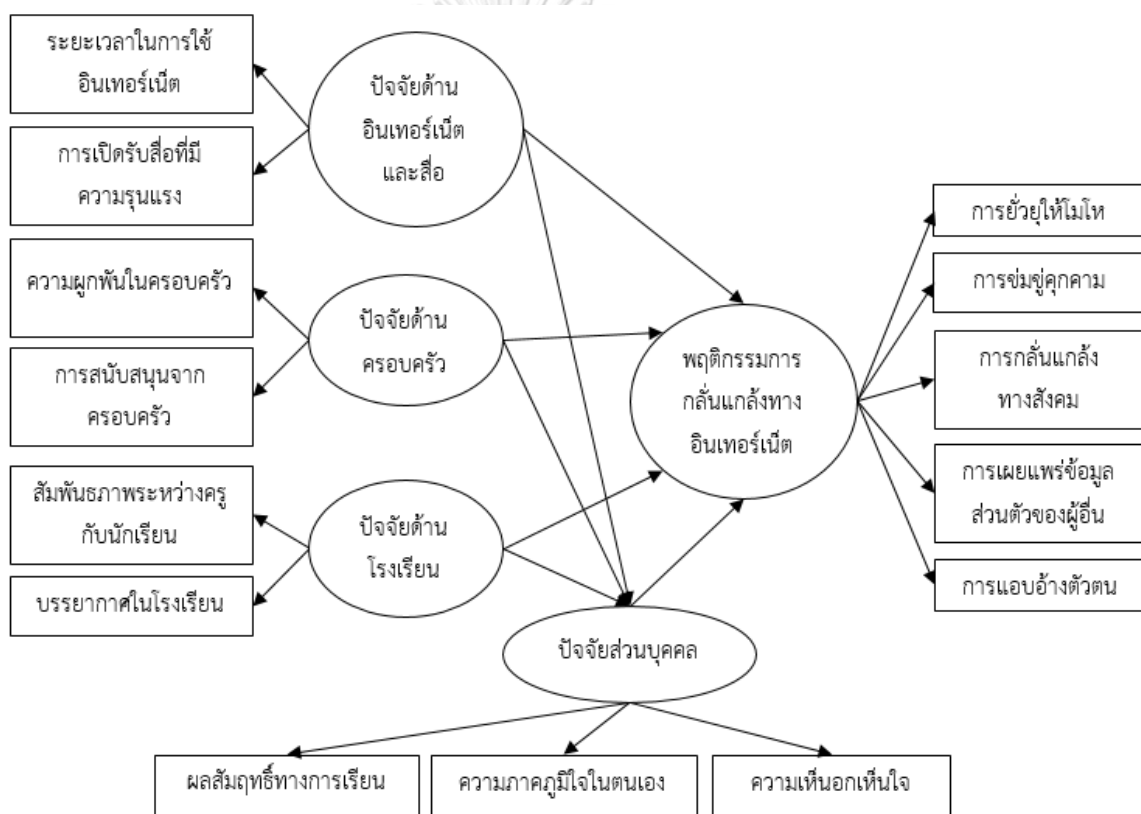
1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทยมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในระดับใด
2. ปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทยมีลักษณะอย่างไร
3. โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทยที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่
4. นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตมีความคิดเห็นต่อแนวทางการแก้ปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทยอย่างไรบ้าง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย
2. เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย

3. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทยที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตมีต่อแนวทางการแก้ปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

คำอธิบายกรอบแนวคิด

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวแปรที่คาดว่าจะส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ปัจจัยหลัก ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ 2) ปัจจัยด้านครอบครัว 3) ปัจจัยด้านโรงเรียน และ 4) ปัจจัยส่วนบุคคล และจากการสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การยั่วยุให้โมโห 2) การข่มขู่คุกคาม 3) การกลั่นแกล้งทางสังคม 4) การเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่น และ 5) การแอบอ้างตัวตน

สมมติฐานการวิจัย

1. ตัวแปรปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านโรงเรียน และปัจจัยส่วนบุคคล มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต
2. ตัวแปรปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านโรงเรียน มีอิทธิพลทางอ้อมพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตผ่านปัจจัยส่วนบุคคล
3. โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทยที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จากโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย จำนวน 31,631 คน (ข้อมูลจากสถิติการศึกษา 2562 จากเว็บไซต์กระทรวงศึกษาธิการ - <http://eduwh.moe.go.th>)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ประกอบด้วยตัวแปรแฝง 4 ตัวแปร ได้แก่

1. ปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร ได้แก่ระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต และการเปิดรับสื่อที่มีความรุนแรง
2. ปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร ได้แก่ ความผูกพันในครอบครัว และการสนับสนุนจากครอบครัว

3. ปัจจัยด้านโรงเรียน ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน และบรรยากาศในโรงเรียน

4. ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความภาคภูมิใจในตนเอง และความเห็นอกเห็นใจ

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร ได้แก่ 1) การยั่วยุให้โมโห 2) การข่มขู่คุกคาม 3) การกลั่นแกล้งทางสังคม 4) การเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่น และ 5) การแอบอ้างตัวตน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

พฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต หมายถึง พฤติกรรมที่กระทำการกลั่นแกล้งด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ผ่านอินเทอร์เน็ตทางสื่อสังคมออนไลน์ และระบบข้อความโต้ตอบแบบทันทีของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย ประกอบด้วย การยั่วยุให้โมโห การข่มขู่คุกคาม การกลั่นแกล้งทางสังคม การเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่น และการแอบอ้างตัวตน

- **การยั่วยุให้โมโห** หมายถึง การสนทนาที่รุนแรงและหยาบคายระหว่างบุคคล 2 คนขึ้นไปซึ่งเป็นการยั่วยุให้โมโหทำให้เกิดการโต้ตอบทะเลาะกันทางข้อความออนไลน์

- **การข่มขู่คุกคาม** หมายถึง การส่งข้อความก่อกวนหรือข่มขู่ไปยังบุคคลซ้ำ ๆ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์หรือข้อความโต้ตอบแบบทันทีเพื่อให้รำคาญ หรือเกิดความรู้สึกที่ไม่ดี

- **การกลั่นแกล้งทางสังคม** หมายถึง การกลั่นแกล้งที่ตั้งใจทำลายชื่อเสียง สถานะทางสังคมของผู้อื่น หรือทำลายมิตรภาพผ่านสื่อสังคมออนไลน์สาธารณะ เช่น การกีดกันออกจากกลุ่ม การปล่อยข่าวลือและนินทา และดูหมิ่น เป็นต้น

- **การเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่น** หมายถึง การส่ง โพสต์ หรือเผยแพร่ข้อมูลรูปภาพ หรือวิดีโอที่เป็นความลับหรือเรื่องน่าอับอายของผู้อื่นสู่สื่อสังคมออนไลน์สาธารณะ โดยไม่ได้รับการยินยอมจากเจ้าของข้อมูลนั้น ๆ

- **การแอบอ้างตัวตน** หมายถึง การสวมรอยตัวตนของผู้อื่น หรือสร้างโปรไฟล์ในสื่อสังคมออนไลน์ปลอมและใช้ตัวตนนั้นสร้างความเสียหายแก่ตัวตนนั้นเองหรือบุคคลที่สาม

ปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ หมายถึง การใช้อินเทอร์เน็ตด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ และลักษณะของสื่อที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษา

ตอนต้นในประเทศไทย ประกอบด้วย ระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต และการเปิดรับสื่อที่มีความรุนแรง

- **ระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต** หมายถึง จำนวนชั่วโมงต่อวันในการทำกิจกรรมออนไลน์

- **การเปิดรับสื่อที่มีความรุนแรง** หมายถึง การบริโภคสื่อที่มีลักษณะภาพของพฤติกรรมความก้าวร้าวรุนแรงโดยมนุษย์ หรือตัวละครที่มีลักษณะคล้ายมนุษย์กับผู้อื่น ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1) การรับสื่อที่มีความรุนแรง ได้แก่ การชมภาพยนตร์ที่มีความรุนแรง และอ่านข้อความที่เป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต รวมถึงการดูภาพลามก และ 2) การใช้สื่อที่มีความรุนแรง ได้แก่ การเล่นเกมออนไลน์ที่มีความรุนแรง

ปัจจัยด้านครอบครัว หมายถึง พฤติกรรมของพ่อแม่และคนในครอบครัวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ประกอบด้วย ความผูกพันในครอบครัว และการสนับสนุนจากครอบครัว

- **ความผูกพันในครอบครัว** หมายถึง ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวที่มีความไว้วางใจต่อกัน และมีการพูดคุยสื่อสารกันด้วยความเข้าใจ

- **การสนับสนุนจากครอบครัว** หมายถึง การแสดงออกของสมาชิกในครอบครัวที่ส่งเสริมกันเมื่อสมาชิกประสบความสำเร็จหรือสนับสนุนกันเมื่อต้องการกำลังใจ

ปัจจัยด้านโรงเรียน หมายถึง สภาพแวดล้อมในโรงเรียนและพฤติกรรมของครูของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ประกอบด้วย สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน และบรรยากาศในโรงเรียน

- **สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน** หมายถึง พฤติกรรมของครูที่เป็นที่น่าพอใจต่อนักเรียน เช่น การเอาใจใส่ ความเข้าใจ การปฏิบัติต่อนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน การให้ความช่วยเหลือ และการกล่าวชม เป็นต้น

- **บรรยากาศในโรงเรียน** หมายถึง สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เป็นที่น่าพอใจ รวมถึงความปลอดภัยในโรงเรียน และมีการสนับสนุนนักเรียน

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ลักษณะส่วนตัวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความภาคภูมิใจในตนเอง และความเห็นอกเห็นใจ

- **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** หมายถึง เกรดเฉลี่ยสะสมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ซึ่งวัดได้จากคะแนนเฉลี่ย สะสมจนถึงภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561

- **ความภาคภูมิใจในตนเอง** หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเองในทางที่ดี มีความเคารพและยอมรับตนเอง มีความสามารถและใช้ความสามารถที่มีอยู่ทำสิ่งต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมาย และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

- **ความเห็นอกเห็นใจ** หมายถึง การรับรู้และเข้าใจถึงความรู้สึก ความต้องการ และความห่วงใยของผู้อื่น รวมไปถึงการเอาใจเขามาใส่ใจเรา

นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น หมายถึง นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2, และ 3 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งทำให้เข้าใจถึงสาเหตุที่เป็นที่มาของพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียน
2. เป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนหรือบทเรียนเพื่อป้องกันหรือลดปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย” ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างกรอบวิจัยและกำหนดสมมติฐาน โดยจะนำเสนอ 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (Cyberbullying)

- 1.1 ความหมายของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต
- 1.2 ช่องทางการเกิดการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต
- 1.3 บทบาทของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต
- 1.4 ผลกระทบจากพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต
- 1.5 สถานการณ์การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตต่างประเทศ
- 1.6 สถานการณ์การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย

ตอนที่ 2 องค์ประกอบตัวบ่งชี้ของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

ตอนที่ 3 ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (Cyberbullying)

1.1 ความหมายของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

ในประเทศไทยและต่างประเทศมีนักวิจัยและนักการศึกษาได้ให้คำจำกัดความและความหมายของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตไว้มากมาย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

วัฒนาวดี ศรีวัฒนพงศ์ และ พิมพกา ธานินพงศ์ (2558) ระบุว่า การรังแกกันผ่านโลกไซเบอร์ คือ การรังแกกันผ่านโลกไซเบอร์ระหว่างเด็กกระทำต่อเด็กด้วยกัน โดยรูปแบบการรังแกกันมีทั้งการใส่ร้ายป้ายสี การใช้ถ้อยคำหยาบคายต่อว่าผู้อื่น หรือการส่งต่อข้อมูลลับเพื่อทำให้ผู้อื่นเสียหายผ่านทางอินเทอร์เน็ต หรือแม้แต่การส่งข้อความผ่านโทรศัพท์มือถือ โดยการรังแกกันจะต้องมีความต่อเนื่อง และทำให้ฝ่ายที่ถูกกระทำรู้สึกเจ็บปวดหรือได้รับผลกระทบทางจิตใจ

ซินตัย ศิริสมฤทัย (2560) กล่าวว่า การกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์ หมายถึง การกลั่นแกล้ง หรือการคุกคามผู้อื่นผ่านช่องทางออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็นเว็บไซต์ อีเมล โทรศัพท์มือถือ ข้อความสั้น ๆ ผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ รวมไปถึงเครือข่ายทางสังคม (Social Network Site) ซึ่งเป็นการกระทำโดยตั้งใจเจตนา และนำไปสู่ความตึงเครียดทางอารมณ์ ทำให้เกิดความทุกข์อย่างซ้ำ ๆ และต่อเนื่อง อีกทั้งสามารถกระจายเรื่องดังกล่าวไปสู่วงกว้าง เช่น การใช้คำพูดที่รุนแรง การดูถูกดูแคลน รวมทั้งการส่งอีเมล หรือโทรศัพท์ไปรบกวนผู้อื่น ซึ่งการกระทำในลักษณะนี้สามารถเกิดขึ้นได้ในทุกที่ทุกเวลา

ฤทัยชนนี สิทธิชัย และ ฉันทยากร ตุดเกื้อ (2560) กล่าวว่า การรังแกบนโลกไซเบอร์ (Cyber-Bullying) เป็นการเขียนข้อความที่เป็นการต่อว่า ดูถูก ล้อเลียน อีกทั้งการใช้รูปภาพ คลิปวิดีโอที่เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่น ทั้งที่เป็นความจริงและไม่เป็นความจริงเพื่อไปเผยแพร่หรือส่งต่อผ่านระบบอินเทอร์เน็ตโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อก่อกวน คุกคาม ทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย รู้สึกอับอาย รู้สึกเครียด เจ็บปวด สูญเสียความมั่นใจในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาอารมณ์รุนแรงต่อไป

Belsey (2008) นิยามว่า การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตนั้นเกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยี และสารสนเทศเพื่อสนับสนุนพฤติกรรมที่เจตนา ทำซ้ำ ๆ และไม่เป็นที่ปรารถนาโดยบุคคลหรือกลุ่มที่ตั้งใจทำร้ายผู้อื่น

Wright, Burnham, Inman, and Ogorchock (2009) ระบุความหมายของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตไว้ว่า เป็นการกลั่นแกล้งผ่านทางอีเมล และการส่งข้อความโต้ตอบแบบทันที (Instant messaging) ในห้องแชท บนเว็บไซต์ หรือผ่านข้อความส่วนตัว หรือในรูปแบบของรูปภาพทางโทรศัพท์มือถือ

Patchin & Hinduja (2011) ระบุว่า การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต หมายถึง การกระทำที่ตั้งใจจะหลอกลวงและคุกคามผู้อื่นด้วยอีเมล แอปพลิเคชันแชท เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network Sites) หรืออุปกรณ์สื่อสารอื่น ๆ

Celik, Atak, and Erguzen (2012) กล่าวว่า การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต คือ การส่งข้อมูลของวัยรุ่นผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น โทรศัพท์มือถือ เว็บไซต์ เว็บแคม ห้องแชท และอีเมล เพื่อรบกวน ขู่ข่ม คุกคาม ทำให้อับอาย ขาดหน้า หรือต้องการเล่นงานใครบางคน

Akbulut (2014) ระบุความหมายของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตไว้ว่าเป็น การก่อกวนที่ไตร่ตรองไว้แล้วและทำซ้ำ ๆ ไปยังบุคคลผ่านเทคโนโลยีและสารสนเทศ

Brewer and Kerlake (2015) กล่าวว่า การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตไม่จำกัดอยู่ในการสื่อสารเพียงประเภทเดียว อาจรวมไปถึงเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น อีเมล การส่งข้อความโต้ตอบแบบทันที หรือเว็บไซต์ส่วนตัว

Sari and Camadan (2016) ระบุความหมายของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตไว้ว่า เป็นพฤติกรรมที่มีการไตร่ตรอง ทำซ้ำ ๆ และถาวรต่อเหยื่อที่ไม่สามารถป้องกันตัวเองได้ในกลุ่มคนหรือบุคคลที่ไม่รู้จัก ผ่านสภาพแวดล้อมอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ข้อความ ภาพ หรือวิดีโอคลิป โทรศัพท์ อีเมล ข้อความโต้ตอบแบบทันที และเว็บไซต์

Lee and Shin (2017) ระบุว่า การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต คือ การแสดงออกอย่างตั้งใจ เพื่อข่มขู่คนอื่นโดยใช้อีเมล บริการแชท เครือข่ายสังคม (SNS) หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับการสื่อสาร

Zhou, Zheng, and Gao (2018) ได้ให้ความหมายของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตไว้ว่าเป็นความรุนแรงรูปแบบใหม่ที่เป็นการทำอันตรายด้วยความเต็มใจและซ้ำ ๆ ของบุคคลหรือกลุ่มคนที่สร้างความเจ็บปวดผ่านคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ

จากการศึกษาความหมายของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตสามารถสรุปได้ว่า การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต หมายถึง ความรุนแรงรูปแบบใหม่ที่เป็นการกระทำที่ก่อความ หลอกลวงและคุกคามทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย รู้สึกอับอาย เครียด และสูญเสียความมั่นใจในการดำเนินชีวิตในสังคมผ่านทางอีเมล แอปพลิเคชันแชท เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network Sites) หรืออุปกรณ์สื่อสารอื่น ๆ

1.2 ช่องทางการเกิดการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ กล่าวถึงช่องทางการเกิดการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

Erdur-Baker (2010) ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของเพศ การกลั่นแกล้งในโลกจริง ความบ่อยในการใช้อินเทอร์เน็ตและช่องทางการใช้อินเทอร์เน็ตกับการกลั่นแกล้งอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นชาวตุรกี ซึ่งกล่าวถึงช่องทางการเกิดการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตไว้ 5 ช่องทาง ได้แก่ อินเทอร์เน็ต SMS MSN ฟอรัม และห้องแชท

Brandtzæg, Staksrud, Hagen, and Wold (2009) ระบุถึงช่องทางที่เด็กชวอนอร์เวย์ ประสบกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต 5 ช่องทาง ได้แก่ อีเมล ข้อความทางโทรศัพท์มือถือ ข้อความโต้ตอบแบบทันที ห้องแชท และชุมชนออนไลน์

Beatbullying (2012) กล่าวว่าเว็บไซต์ที่เกิดการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตกับเด็กชาว อังกฤษ ซึ่งเว็บไซต์ที่พบการกลั่นแกล้ง ได้แก่ 1) MySpace 2) Facebook 3) Bebo 4) MSN 5) Hotmail 6) Yahoo 7) YouTube 8) Flickr 9) Live Journal และ 10) Piczo

Staksrud, Olafsson, and Livingstone (2013) ระบุถึงช่องทางที่เสี่ยงต่อการเกิดการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตไว้ ดังนี้ เครือข่ายสังคม (Social Networking Sites) อีเมล ห้องแชท ข้อความโต้ตอบแบบทันที (Instant Messaging) เกมออนไลน์ ป๊อปอัพ (pop-ups) เว็บไซต์เผยแพร่วิดีโอ เว็บไซต์เรทเอกซ์ และเว็บไซต์แชร์ไฟล์

Lee and Lee (2013) ศึกษาถึงผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมต่อการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นเกาหลี ซึ่งพบว่าผู้ใช้ Kakaotalk และ Facebook จะประสบกับการณ์กลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตมากกว่าคนอื่น

Whittaker and Kowalski (2015) กล่าวถึงอัตราการเกิดการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต โดยกล่าวถึงช่องทางการเกิดการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตว่าเกิดมากทางสื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ Facebook, YouTube, Instagram, และ Twitter นอกจากนี้ยังเกิดทางอีเมล ข้อความโต้ตอบแบบทันที และห้องแชท

Byrne, Vessey, and Pfeifer (2018) ศึกษาถึงการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตกับสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาล โดยกล่าวถึงช่องทางการเกิดการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต 6 เว็บไซต์ ได้แก่ YouTube, Instagram, Snapchat, Facebook, Twitter และ Tinder

Lee and Shin (2017) ศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในวัยรุ่นเกาหลี ซึ่งได้กล่าวถึงช่องทางการเกิดการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตไว้ ดังนี้ 1) การแชท เช่น Kakaotalk และ Line เป็นต้น 2) เครือข่ายสังคม เช่น Facebook และ Twitter เป็นต้น 3) เกมออนไลน์ 4) วิดีโอและภาพถ่าย และ 5) อีเมลหรือ SMS

Yang (2012) ศึกษาเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่เกิดขึ้นในกลุ่มวัยรุ่นที่เล่นเกมออนไลน์ ซึ่งยังกล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ได้แก่ 1) ความชอบในการ

เล่นเกมที่มีความรุนแรง 2) พฤติกรรมก้าวร้าว 3) เป็นเหยื่อจากการถูกลั่นแกล้งทางออนไลน์ และ 4) ความมั่งร้าย

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ช่องทางการเกิดการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตนั้นมีหลายช่องทาง ได้แก่ อีเมล (E-mail) ข้อความทางโทรศัพท์มือถือ (SMS) ข้อความโต้ตอบแบบทันที (Instant Messaging) ห้องแชท เครือข่ายสังคม (Social Networking Sites) เกมออนไลน์ และสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media)

1.3 บทบาทของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ กล่าวถึงบทบาทของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตไว้ดังต่อไปนี้

Napolitano (2013) กล่าวว่า บทบาทของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตนั้นแบ่งออกเป็น 6 บทบาท ได้แก่

- 1) Entitlement bullies คือ คนที่เชื่อว่าพวกเขาเหนือกว่าและมีสิทธิที่จะก่อความรุนแรงกับคนอื่น
- 2) Target of entitlement bullies คือ คนที่เชื่อว่าพวกเขาแตกต่างหรือด้อยกว่าคนอื่น
- 3) Retaliators คือ คนที่กลั่นแกล้งคนอื่นผ่านทางอินเทอร์เน็ตเพื่อตอบโต้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคนคนหนึ่งสามารถเป็นทั้งคนพาลและเหยื่อในโลกไซเบอร์
- 4) Victims คือ คนที่เป็นเหยื่อในการกลั่นแกล้งในโลกไซเบอร์
- 5) Bystanders who are part of the problem คือ คนที่เป็นส่วนหนึ่งของปัญหา เพราะพวกเขาเห็นการกลั่นแกล้ง และไม่พยายามหยุด แต่กลับกระตุ้นให้คนที่กลั่นแกล้งกระทำมากขึ้น
- 6) Bystanders who are part of the solution คือ คนที่เป็นส่วนหนึ่งของการแก้ปัญหา โดยพยายามหยุดการกลั่นแกล้งนั้นและสนับสนุนแก่คนที่ตกเป็นเหยื่อ

Hinduja and Patchin (2009) ได้แบ่งบทบาทของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตออกเป็น 3 บทบาท ได้แก่ เหยื่อจากการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (cyberbullying victimization) ผู้กระทำการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (cyberbullying perpetration) และผู้เห็นเหตุการณ์การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (cyberbullying bystander)

Hamburger, Basile, and Vivolo (2011) ระบุบทบาทของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต 5 บทบาท ได้แก่ 1) ผู้กลั่นแกล้งเท่านั้น (Bully only) 2) เหยื่อของการกลั่นแกล้งเท่านั้น (Victim only) 3) เป็นทั้งคนกระทำและเหยื่อจากการกลั่นแกล้ง (Bully and Victim) 4) เหยื่อและผู้สังเกตการณ์ (Observer) และ 5) และ/หรือผู้ที่เป็นเหยื่อของสถานการณ์การกลั่นแกล้ง (Bystander, Bully, and/or Victim)

Park, Na, and Kim (2014) ระบุบทบาทของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตไว้ 3 บทบาท ได้แก่ ผู้กลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (cyberbullying) เหยื่อจากการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (cybervictimization) และผู้เห็นเหตุการณ์กลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (cyberbystanding)

Garrett, Lord, & Young (2016) ระบุการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตออกเป็น 3 บทบาท ดังนี้ เหยื่อ (victims) ผู้กลั่นแกล้ง (cyberbullies) และผู้เห็นเหตุการณ์ (bystanders)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า บทบาทของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตนั้นแบ่งได้เป็น 3 บทบาทหลัก ได้แก่ ผู้กลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (cyberbullying) เหยื่อจากการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (cybervictimization) และผู้เห็นเหตุการณ์กลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (cyberbystanding)

1.4 ผลกระทบจากการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

ผลกระทบจากการถูกกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตนั้นมีหลากหลาย ซึ่งผู้วิจัยได้จำแนกออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ผลกระทบทางสภาพจิตใจและอารมณ์ และผลกระทบทางพฤติกรรม ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เด็กที่ถูกกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตนั้นจะเกิดผลกระทบทางสภาพจิตใจและอารมณ์โดยรู้สึกกลัว เครียด วิตกกังวล เศร้า อับอาย รู้สึกไม่ปลอดภัยเมื่ออยู่ที่โรงเรียน มีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองต่ำ มีภาวะซึมเศร้า มีปัญหาสุขภาพจิต และสมาธิสั้น ซึ่งผลกระทบทางจิตใจและอารมณ์นั้นสามารถส่งผลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมที่นำไปสู่ปัญหาตามมาต่อไปได้อีกด้วย โดยผลกระทบทางพฤติกรรมที่เกิดขึ้น ได้แก่ การที่เด็กรู้สึกไม่ปลอดภัยและอับอายเมื่ออยู่ในโรงเรียนนั้นทำให้พวกเขาไม่อยากไปโรงเรียนจึงขาดเรียน และส่งผลกระทบต่อผลการเรียนที่ตกต่ำลง หรือการเสียสมาธิในการเรียนก็ส่งผลให้ผลการเรียนตกต่ำได้เช่นกัน เด็กพกอาวุธไปโรงเรียน เกิดปัญหาในการเข้าสังคม การใช้สาร

เสพติดและดื่มเหล้า อาการผิดปกติทางการกิน และการฆ่าตัวตายได้อีกด้วย (ทรงเกียรติ จรัสสันติจิต, 2560; สุภาวดี เจริญวานิช, 2560; Beran & Li, 2005; Price & Dalgleish, 2010; Mishna et al., 2012)

1.5 สถานการณ์การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตต่างประเทศ

การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตนั้นเป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญในหลากหลายประเทศทั่วโลก จากการสำรวจ 28 ประเทศทั่วโลกพบว่า ในปี 2018 ผู้ปกครองยอมรับว่าลูกของตนประสบปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตร้อยละ 33 โดยช่องทางที่ถูกกลั่นแกล้งมากที่สุด คือ สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ร้อยละ 65 และผู้ที่กลั่นแกล้งมากที่สุด คือ เพื่อนร่วมชั้นร้อยละ 51 (Ipsos, 2018) นอกจากนี้อัตราในแต่ละประเทศ ก็มีความแตกต่างกันไปรวมไปถึงการจัดการและแก้ปัญหาเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตก็เช่นกัน จึงขอยกตัวอย่าง 3 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา แคนาดา และสหราชอาณาจักร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สหรัฐอเมริกา - Pew Research Center สำรวจวัยรุ่นอายุระหว่าง 13 – 17 ปี เกี่ยวกับถูกกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในปี 2018 พบว่า ถูกกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตร้อยละ 59 โดยแบ่งย่อยออกเป็น 1) ถูกเรียกด้วยคำหยาบร้อยละ 42 2) ปล่อยข่าวลือร้อยละ 32 3) ได้รับรูปลามกร้อยละ 25 4) ถูกถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวอยู่ประจำร้อยละ 21 5) ถูกคุกคามทางร่างกายร้อยละ 16 และ 6) ถูกเผยแพร่ภาพเปลือยของตนโดยไม่ได้รับอนุญาตร้อยละ 7 (Anderson, 2018)

นอกจากนี้ในปี 2006 เกิดโศกนาฏกรรมเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในประเทศสหรัฐอเมริกา คือเรื่องราวของเมแกน ไมเออร์ (Megan Meier) เด็กสาวอายุ 13 เธอผูกมิตรกับ จอร์ช อีแวนส์ (Josh Evans) ทาง MySpace โดยที่ไม่เคยพบกันมาก่อน ซึ่งภายหลังเขาเปลี่ยนท่าทีจากที่เคยเป็นมิตร ให้กำลังใจ และชมเชยเธอ กลับกลายเป็นรำคาญส่งข้อความมาด่า และไล่ให้เธอไปตาย จนสุดท้ายเมแกนตัดสินใจฆ่าตัวตายจริง ๆ ซึ่งคดีนี้ถูกเปิดเผยภายหลังว่า จอร์ช อีแวนส์เป็นบัญชีรายชื่อปลอมที่สร้างขึ้นโดยแม่เพื่อนร่วมชั้นของเมแกนที่ต้องการล้างแค้นให้กับลูกสาวของเธอที่เคยโดนเมแกนปฏิบัติไม่ดีมาก่อน (ทรงเกียรติ จรัสสันติจิต, 2559) จากคดีของเมแกนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกฎหมายอาญาในสหรัฐอเมริกา เนื่องจากไม่มีบทกฎหมายใดที่นำมาปรับใช้ในกรณีนี้ได้จึงเกิดกฎหมาย Megan Meier Cyberbullying Prevention

Act ขึ้นในปี 2009 โดยกำหนดให้คุ้มครองการกลั่นแกล้งกันบนโลกไซเบอร์ และเพิ่มลักษณะการกระทำความผิด เช่น การบังคับ การขู่ข่มขู่ การคุกคาม หรือการกระทำที่เป็นสาเหตุให้เกิดความหวาดหวั่นแก่บุคคลด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (กฎหมาย แสงเจริญทรัพย์, 2559)

แคนาดา - อัตราการกลั่นแกล้งสูงขึ้นอย่างมากโดยในปี 2015 จากร้อยละ 4.5 เป็นร้อยละ 33.7 และการเป็นเหยื่อจากการกลั่นแกล้งจากร้อยละ 5.1 เป็นร้อยละ 49.5 (Cunningham et al., 2015)

ข่าวที่โด่งดังอย่างมากเกี่ยวกับการถูกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในประเทศแคนาดา คือในปี 2012 Amanda Todd เด็กสาวอายุ 15 ปีที่ถูกชายปล่อยภาพเปลือยของเธอบน Facebook และทำให้เพื่อน ๆ ของเธอกลั่นแกล้งเธอทั้งในโลกออนไลน์และชีวิตจริง จนวันหนึ่งเธออัดวิดีโอเล่าถึงความทุกข์ทรมานตลอดเวลาที่เธอถูกลั่นแกล้ง ก่อนตัดสินใจฆ่าตัวตายในที่สุด (Ng, 2012) หลังจากเหตุการณ์นี้แม่ของอแมนด้าได้ตั้งองค์กรไม่แสวงผลกำไร “Amanda Todd Legacy” ขึ้นเพื่อเผยแพร่สื่อและให้ความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับการป้องกันและต้องการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และความปลอดภัยในการใช้งานอินเทอร์เน็ตผ่านทางเว็บไซต์ และยังให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนสำหรับผู้ประสบปัญหาอีกด้วย ซึ่งการให้ความรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตนั้นเป็นความประสงค์สุดท้ายก่อนที่อแมนด้าฆ่าตัวตาย

สหราชอาณาจักร - ผลสำรวจในปี 2015 ในสหราชอาณาจักรพบว่า วัยรุ่นอายุระหว่าง 16 – 18 ปีร้อยละ 13.5 เป็นผู้กระทำการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และร้อยละ 16.2 ถูกกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (Brewer & Kerlake, 2015)

การจัดการปัญหาเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของประเทศในสหราชอาณาจักรนั้นไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตโดยตรงอย่างในประเทศสหรัฐอเมริกา แต่มีบทกฎหมายที่สามารถนำมาใช้ได้ ดังนี้ 1) Protection from Harassment Act 1997 – ห้ามกระทำการที่เป็นการคุกคามผู้อื่น 2) Malicious Communications Act 1988 – ห้ามการสื่อสารใด ๆ ที่ก่อให้เกิดการรบกวนทางจิตใจหรือความกังวลต่อผู้อื่น และ 3) Communications Act 2003 – ห้ามกระทำผิดกฎหมายในการส่งข้อความที่มีลักษณะหยาบคาย ลามกอนาจาร หรือเป็นภัยคุกคามต่อผู้อื่นผ่านอุปกรณ์สื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ (Anti-Bullying Alliance, 2017)

1.6 สถานการณ์การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย

การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตนี้สามารถเกิดขึ้นได้กับคนทุกเพศทุกวัย ซึ่งผลสำรวจในปี 2561 “เด็กไทยกับภัยออนไลน์” จากมูลนิธิอินเทอร์เน็ตเพื่อร่วมพัฒนาไทยพบว่า เด็กไทยอายุระหว่าง 9–18 ปีกว่าร้อยละ 46 เคยถูกกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และร้อยละ 33 ยอมรับว่าตนเคยแกล้งผู้อื่น (ประชาชาติธุรกิจ, 2561) ซึ่งอัตรานี้ใกล้เคียงกับงานวิจัย เรื่อง “ความชุกและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์ในระดับชั้น ม.1-3” ของชาญวิทย์ พรนภดล (2560 อ้างถึงใน กรมสุขภาพจิต, 2561) ที่พบว่า เด็กไทยร้อยละ 45 มีประสบการณ์เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตอย่างน้อย 1 ครั้ง โดยรูปแบบที่ถูกกลั่นแกล้งตามลำดับ คือ การโดนล้อเลียนและการถูกตั้งฉายาร้อยละ 79.4 ถูกเพิกเฉย ไม่สนใจร้อยละ 54.4 คนอื่นไม่เคารพร้อยละ 46.8 ตามด้วยการถูกปล่อยข่าวลือ การถูกนำรูปไปตัดต่อ ถูกข่มขู่ และการถูกทำให้หวาดกลัว ทั้งนี้จากข้อมูลพบว่า เด็กจะไปปรึกษาเพื่อนมากที่สุดร้อยละ 89.2 ตามด้วยผู้ปกครองร้อยละ 59 พี่น้องร้อยละ 41.2 และครูเป็นลำดับสุดท้าย จะเห็นได้ว่าจากผลสำรวจในปี 2560 และ 2561 ประสบการณ์การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของเด็กไทยนั้นไม่ต่างกันมากนัก แต่ที่น่าสนใจคือ อัตราที่สูงกว่าอัตราการประสบกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตจากทั่วโลกประมาณร้อยละ 13

ในด้านการรับรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของเยาวชน ตัวเยาวชนมองว่าเป็นเรื่องสนุกสนาน ปกติ และไม่น่าส่งผลกระทบต่อพวกเขา เพราะในโลกออนไลน์ไม่มีใครรู้จักเรา จึงไม่ต้องกังวลว่าเราทำอะไรลงไป และยังมีมองอีกว่าการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตนั้นไม่ใช่ปัญหาของพวกเขา (ณัฐรัชต์ สาเมาะ, 2556)

เหตุการณ์การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในประเทศไทยนั้นมีให้พบเห็นอยู่เสมอ โดยหนึ่งในข่าวที่เป็นที่โด่งดังอย่างมากในปี 2557 ที่ชายคนหนึ่งที่ถูกแอบถ่ายภาพเขาใส่รองเท้ามืด จากนั้นมีคนนำภาพของเขา โพสต์ลงบนสื่อสังคมออนไลน์ และใส่ร้ายว่า เขาแอบติดกล้องเพื่อแอบถ่ายได้กระโปรงผู้หญิงและเป็นคนโรคจิต ต่อมาภาพของชายผู้นี้ก็ถูกแชร์ต่อไปอย่างรวดเร็วและถูกแสดงความคิดเห็นอย่างเสียหาย จนทำให้เขาเครียด ไม่อยากเข้าสังคม ไม่กล้าออกจากบ้าน (ไทยพีบีเอสออนไลน์, 2559) ซึ่งแท้ที่จริงแล้วเขาไม่ได้ทำอย่างที่หลายคนวิพากษ์วิจารณ์เลย จากเหตุการณ์นี้เขากลายเป็นเหยื่อของสื่อสังคมออนไลน์

หลากหลายหน่วยงานและองค์กรในประเทศไทยให้ความสนใจเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต เช่น โครงการต่อต้านการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่เป็นการร่วมมือกันระหว่างองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) ดีแทค (DTAC) และมูลนิธิแพธทูเฮลท์ (Path2Health) ได้พัฒนาระบบให้คำปรึกษาออนไลน์ผ่านห้องแชทที่เว็บไซต์ stopbullying.lovecarestation.com เพื่อลดการใช้ความรุนแรงและการกลั่นแกล้งกันของเยาวชน เพื่อช่วยเหลือเยาวชนที่กำลังเผชิญปัญหาหรือได้รับผลกระทบจากการกลั่นแกล้งกันทั้งในโลกออนไลน์และออฟไลน์ และให้ความช่วยเหลือได้ทันที (ดีแทค, 2561) ต่อมากระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติร่วมมือกับดีแทคเพื่อพัฒนาหลักสูตรการเป็นพลเมืองดิจิทัล ซึ่งหลักสูตรนี้เหมาะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ เด็ก และเยาวชน และในอนาคตจะนำหลักสูตรดังกล่าวนี้บรรจุลงในหลักสูตรการเรียนการสอนแบบทางเลือกของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) นอกจากนี้ในปี 2559 กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และมหาวิทยาลัยมหิดลร่วมกันจัดทำ “หลักสูตรการเข้าใจดิจิทัล (Digital Literacy Curriculum)” โดยเริ่มใช้หลักสูตรแล้วกับสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) (สยามรัฐออนไลน์, 2561) เนื้อหาในหลักสูตรนั้น แบ่งออกเป็น 9 กลุ่มเนื้อหา ประกอบด้วย สิทธิและความรับผิดชอบ การเข้าถึงสื่อดิจิทัล การสื่อสารยุคดิจิทัล ความปลอดภัยยุคดิจิทัล ความเข้าใจสื่อดิจิทัล แนวปฏิบัติในสังคมดิจิทัล สุขภาพดียุคดิจิทัล ดิจิทัลคอมเมอร์ซ และกฎหมายดิจิทัล

เฉกเช่นเดียวกับสหราชอาณาจักร ประเทศไทยนั้นยังไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตโดยตรง แต่สามารถนำกฎหมายที่มีอยู่มาปรับใช้ได้ เช่น 1) ความผิดฐานหมิ่นประมาทในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 326 หมิ่นประมาทโดยการโฆษณามาตรา 328 และการดูหมิ่นซึ่งหน้ามาตรา 393 โดยรูปแบบการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่พบมากที่สุดในประเทศไทย คือ การถูกล้อเลียนและถูกตั้งฉายา (ชาญวิทย์ พรนภดล, 2560 อ้างถึงใน กรมสุขภาพจิต, 2561) ซึ่งเป็นลักษณะการกลั่นแกล้งที่อาจปรับใช้กฎหมายอาญาเรื่องหมิ่นประมาทตามได้ 2) พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ 2560 มาตรา 14 ซึ่งได้แก่ การกระทำเพื่อกลั่นแกล้งผู้อื่นโดยมีการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือนหรือปลอมตามมาตรา 14(1) หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่มีลักษณะอันลามกตามมาตรา 14(4) และปรับใช้มาตรา 14(5) ในกรณีที่เผยแพร่หรือส่งต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ตาม (1)(4) เช่น โพสต์

ข้อมูลเหล่านั้นบนเว็บไซต์สาธารณะหรือสังคมออนไลน์ต่าง ๆ หรือส่งต่อข้อมูลไปยังผู้อื่นผ่านอีเมล หรือระบบส่งข้อความโต้ตอบแบบทันที (เมธิณี สุวรรณกิจ, 2560; ไทยรัฐออนไลน์, 2560)

ตอนที่ 2 องค์ประกอบตัวบ่งชี้ของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดที่กล่าวถึงองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

Willard (2005) ได้แบ่งลักษณะของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตไว้ 7 รูปแบบ ดังนี้

1) Flaming การส่งข้อความที่รุนแรงและหยาบคายไปยังบุคคลส่วนตัวหรือในกลุ่มซึ่งเป็นการยั่วแหย่ให้โมโห และเกิดการทะเลาะกันด้วยข้อความได้

2) Harassment การส่งข้อความก่อกวนไปยังคนคนหนึ่งซ้ำ ๆ

3) Cyberstalking การเฝ้าติดตามทางอินเทอร์เน็ต ด้วยการคุกคามซ้ำ ๆ ที่รุนแรงมาก

4) Denigration การโพสต์หรือส่งข้อความที่อันตราย หรือเป็นเท็จให้บุคคลคนหนึ่งได้รับความเสียหายอับอายถูกดูหมิ่นเกลียดชัง

5) Masquerade การแอบอ้างว่าเป็นบุคคลอื่นและทำให้บุคคลนั้นดูไม่ดีหรือตกอยู่ในอันตราย

6) Outing and Trickery การเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัวหรือความลับของผู้อื่นต่อสาธารณะ

7) Exclusion การกีดกันบุคคลออกจากกลุ่มในสังคมออนไลน์

นอกจากนี้ Kowalski, Limber, and Agatston (2008) ได้แบ่งการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตออกเป็น 8 ลักษณะ ได้แก่

1) Flaming การยั่วแหย่ให้โมโห ด้วยการโจมตีกันด้วยข้อความที่รุนแรงหรือหยาบคาย

2) Harassment การข่มขู่คุกคาม

3) Outgoing and Trickery การเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัวหรือความลับของผู้อื่น

4) Denigration การเผยแพร่ข้อมูลเท็จทำให้ผู้อื่นเสียหายอับอายถูกดูหมิ่นเกลียดชัง

5) Impersonation การสวมรอยตัวตนผู้อื่นเพื่อไปสร้างความเสียหาย

6) Cyberstalking การติดตามข่มขู่ผู้อื่นซ้ำ ๆ อย่างจริงจัง และรุนแรง

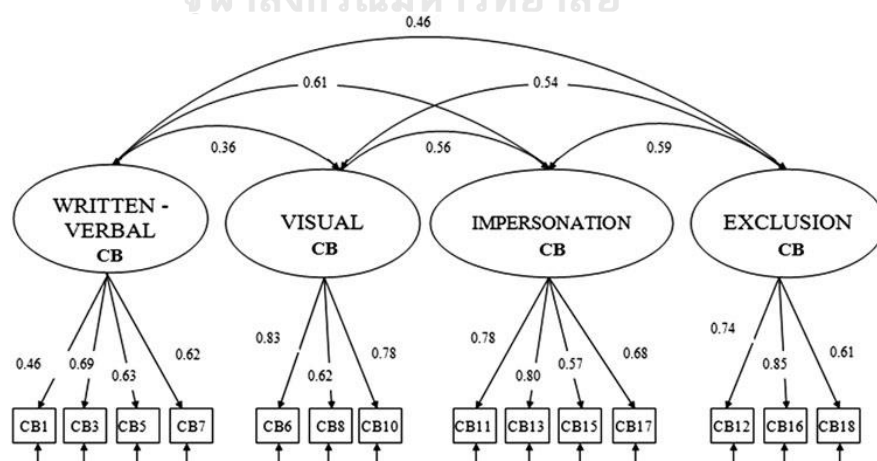
7) Exclusion or ostracism การลบ บล็อก ขัดขวางผู้อื่นจากกลุ่มสังคมออนไลน์

8) Happy Slapping การทำร้ายร่างกายแล้วถ่ายภาพหรือวิดีโอประจานออกสื่อออนไลน์ หรือส่งต่อกันทางมือถือ

Tudkuea and Laeheem (2014) ได้พัฒนาตัวบ่งชี้การวัดการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การนินทาหรือตำหนิผู้อื่น (Flaming) 2) การหมิ่นประมาท (Slander) 3) การแอบอ้างชื่อผู้อื่นในด้านลบ (Identity theft) 4) การนำความลับที่เป็นข้อมูลส่วนตัวหรือข้อมูลของผู้อื่นไปเปิดเผย (Revealing other people's secret) และ 5) การลบหรือบล็อกผู้อื่นที่ไม่ชอบออกจากกลุ่ม (Deleting or blocking others from the group)

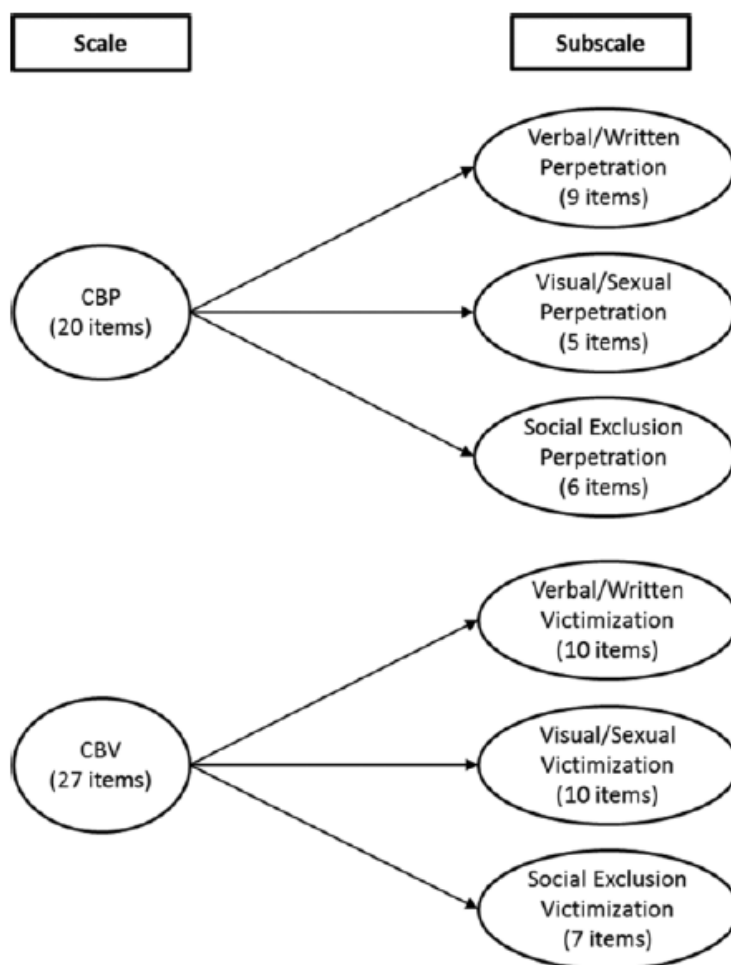
Antoniadou, Kokkinos, and Markos (2016) ได้พัฒนาแบบวัดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตและการเป็นเหยื่อการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตโดยในแบบวัดของแต่ละอย่างแบ่งออกเป็น 2 ด้านหลัก ได้แก่ 1. พฤติกรรมทางตรง ซึ่งมีด้านย่อย 3 ด้าน ได้แก่ 1.1) การทำให้อุปกรณ์เสียหาย 1.2) การกลั่นแกล้งทางคำพูด และ 1.3) การคุกคาม และ 2. พฤติกรรมทางอ้อม ซึ่งมีด้านย่อย 3 ด้าน ได้แก่ 2.1) การกีดกันออกจากกลุ่ม 2.2) การทำให้เสียชื่อเสียง และ 2.3) การแอบอ้างว่าเป็นบุคคลอื่น (Masquerading)

Palladino, Nocentini, and Menesini (2015) ได้พัฒนาแบบวัดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตและการเป็นเหยื่อการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตโดยในแบบวัดของแต่ละอย่างแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ข้อความหรือคำพูด 2) ภาพ 3) การแอบอ้างว่าเป็นบุคคลอื่น (Masquerading) และ 4) การกีดกันออกจากกลุ่ม ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 โมเดลการวัดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตและเหยื่อ ของ Palladino et al.

Lee, Abell, and Holmes (2017) ได้พัฒนาแบบวัดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต โดยแบ่งพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตและการเป็นเหยื่อการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตออกเป็นอย่างละ 3 ด้าน ได้แก่ 1) คำพูดหรือข้อความ 2) ภาพหรือภาพลามก และ 3) การถูกกีดกันออกจากกลุ่ม ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 โมเดลการวัดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตและเหยื่อ ของ Lee et al.

Wong and McBride (2018) พัฒนาแบบวัดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตและเหยื่อจากการถูกกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตออกเป็นอย่างละ 4 ด้าน ได้แก่ 1) Relational bullying คือ การกลั่นแกล้งที่ทำลายชื่อเสียงและสถานะทางสังคมของผู้อื่น ซึ่งรวมการกีดกันออกจากกลุ่มและการสบประมาทไว้ 2) Pictorial bullying คือ การกลั่นแกล้งด้วยรูปภาพ 3) Verbal bullying คือ การกลั่นแกล้งด้วยข้อความ 4) Extortion bullying คือ การกลั่นแกล้งที่เป็นการข่มขู่คุกคาม

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต	นักวิจัย/นักวิชาการ							รวม	ประเด็นที่เลือกศึกษา
	Willard (2005)	Kowalski, Limber, & Agatston (2008)	Tudkuea & Laeheem (2014)	Palladino, Nocentini, & Menesini (2015)	Antoniadou, Kokkinos, & Markos (2016)	Lee, Abell, & Holmes (2017)	Wong & McBride (2018)		
การเฝ้าติดตามทางอินเทอร์เน็ต (Cyberstalking)	✓	✓						2	
การบันทึกวิดีโอที่มีความรุนแรง (Happy slapping)		✓						1	
รูปภาพหรือวิดีโอ				✓			✓	2	
ข้อความหรือคำพูด				✓	✓	✓	✓	4	
ทำให้อุปกรณ์คนอื่นเสียหาย					✓			1	

จากการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตผู้วิจัยเลือกตัวบ่งชี้สำหรับนำมาใช้ในงานวิจัยนี้มีทั้งหมด 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การข่มขู่ให้โมโห 2) การข่มขู่คุกคาม 3) การกลั่นแกล้งทางสังคม 4) การเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่น และ 5) การแอบอ้างตัวตน เลือกตัวบ่งชี้ที่มีผู้กล่าวตรงกัน 3 คนขึ้นไปมาใช้ แต่ไม่นำตัวบ่งชี้ที่ 10 ข้อความหรือคำพูด มาใช้ เนื่องจากตัวบ่งชี้ไม่แสดงความชัดเจนเพียงพอว่า มีลักษณะและพฤติกรรมของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเป็นอย่างไร ข้อความหรือคำพูดนั้นสามารถอยู่ในตัวบ่งชี้อื่น ๆ ได้ เช่น สามารถอยู่ในตัวบ่งชี้การข่มขู่ให้โมโห หรือการข่มขู่คุกคามก็ได้ เป็นต้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงไม่นำตัวบ่งชี้ ข้อความหรือคำพูดมาใช้ในงานวิจัยครั้งนี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้รวมตัวบ่งชี้ที่ 3 กับ 6 เข้าด้วยกัน เนื่องจากตัวบ่งชี้ การทำให้เสียชื่อเสียง และการกีดกันผู้อื่นออกจากกลุ่ม มีจุดร่วมเดียวกัน กล่าวคือ เป็นการกลั่นแกล้งที่ทำให้ผู้อื่นเสียชื่อเสียง สถานะทางสังคมหรือทำลายความสัมพันธ์ของใครบางคน และเรียกว่า “การกลั่นแกล้งทางสังคม”

ดังนั้นแล้วผู้วิจัยสามารถสรุปองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สำหรับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่นำมาใช้ในงานวิจัยนี้มีทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การยั่วยุให้โมโห 2) การข่มขู่คุกคาม 3) การกลั่นแกล้งทางสังคม 4) การเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่น และ 5) การแอบอ้างตัวตน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สรุปองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

องค์ประกอบ	รายละเอียด	นักวิจัย
การยั่วยุให้โมโห	การสนทนาที่รุนแรงและหยาบคายระหว่างบุคคล 2 คนขึ้นไปซึ่งเป็นการยั่วยุให้โมโหทำให้เกิดการโต้ตอบทะเลาะกันทางข้อความออนไลน์	Willard, 2005; Kowalski et al., 2008; Tudkuea & Laeheem, 2014
การข่มขู่คุกคาม	การส่งข้อความก่อกวนหรือข่มขู่ไปยังบุคคลซ้ำ ๆ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์หรือข้อความโต้ตอบแบบทันทีเพื่อให้รำคาญ หรือเกิดความรู้สึกที่ไม่ดี	Willard, 2005; Kowalski et al., 2008; Palladino et al., 2015; Antoniadou et al., 2016; Wong & McBride, 2018
การกลั่นแกล้งทางสังคม	การกลั่นแกล้งที่ตั้งใจทำลายชื่อเสียง สถานะทางสังคมของผู้อื่น หรือทำลายมิตรภาพผ่านสื่อสังคมออนไลน์สาธารณะ เช่น การกีดกันออกจากกลุ่ม การปล่อยข่าวลือและนินทา และดูหมิ่น เป็นต้น	Willard, 2005; Kowalski et al., 2008; Tudkuea & Laeheem, 2014; Palladino et al., 2015; Antoniadou et al., 2016
การเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่น	การส่ง โพสต์ หรือเผยแพร่ข้อมูล รูปภาพ หรือวิดีโอที่เป็นความลับหรือเรื่องน่าอับอายของผู้อื่นสู่สื่อสังคมออนไลน์สาธารณะ โดยไม่ได้รับการยินยอมจากเจ้าของข้อมูลนั้น ๆ	Willard, 2005; Kowalski et al., 2008; Tudkuea & Laeheem, 2014
การแอบอ้างตัวตน	การสวมรอยตัวตนของผู้อื่น หรือสร้างโปรไฟล์ในสื่อสังคมออนไลน์ปลอมและใช้ตัวตนนั้นสร้างความเสียหายแก่ตัวตนนั้นเองหรือบุคคลที่สาม	Willard, 2005; Kowalski et al., 2008; Tudkuea & Laeheem, 2014; Palladino et al., 2015; Antoniadou et al., 2016; Lee et al., 2017

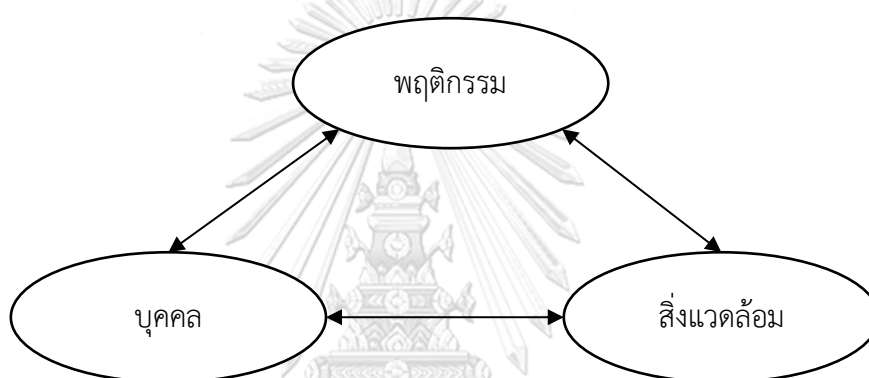
ตอนที่ 3 ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการกั้นแกลงทางอินเทอร์เน็ต

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า มีนักวิจัยและนักวิชาการหลายท่านได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการกั้นแกลงทางอินเทอร์เน็ตไว้ ดังนี้

3.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการกั้นแกลงทางอินเทอร์เน็ต

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา (Social Cognitive Learning Theory)

Bandura (1986, อ้างถึงใน สุรางค์ ไคว้ตระกูล, 2556) มีความเชื่อว่า พฤติกรรมส่วนใหญ่ของบุคคลเกิดจากมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมซึ่งมีอิทธิพลต่อกันและกัน ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม บุคคล และสิ่งแวดล้อมของ Bandura

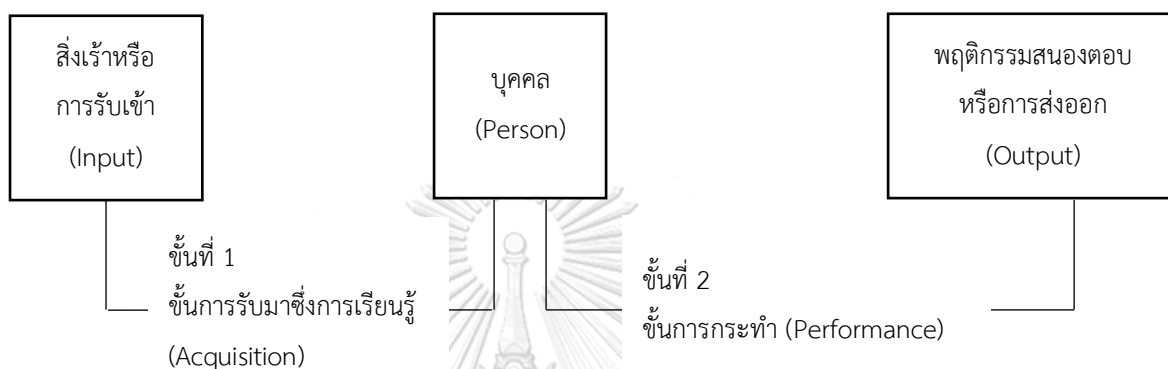
ความสัมพันธ์ของปัจจัยทั้ง 3 อธิบาย ได้ดังนี้

1) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรม กล่าวคือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ปัจจัยด้านความคิด ความเชื่อ ความคาดหวัง ความรู้สึก การรับรู้เกี่ยวกับตนเอง เป้าหมาย และความตั้งใจ ซึ่งเป็นตัวกำหนดลักษณะและทิศทางของพฤติกรรม ในขณะที่เดียวกันนั้นพฤติกรรมก็เป็นตัวกำหนดลักษณะของการคิดและการตอบสนองทางอารมณ์ด้วย

2) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมกับปัจจัยส่วนบุคคล กล่าวคือ ความเชื่อ ความคาดหวัง อารมณ์ และความสามารถทางปัญญาของบุคคลนั้นจะพัฒนาและเปลี่ยนแปลงได้โดยอิทธิพลทางสังคม ด้วยข้อมูลและการกระตุ้นการตอบสนองทางอารมณ์ผ่านตัวแบบ การสอน และการชักจูงทางสังคม ทั้งนี้แต่ละบุคคลจะตอบสนองต่อสิ่งเร้าแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมทางสังคม และลักษณะทางกายภาพ เช่น อายุ เชื้อชาติ เพศ ความน่าสนใจของร่างกาย และบทบาท

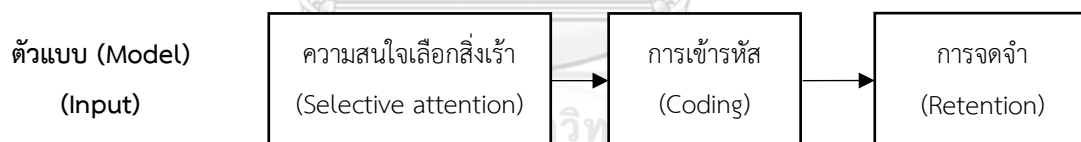
3) ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ พฤติกรรมจะเปลี่ยนแปลงไปตามเงื่อนไขของสิ่งแวดล้อม ในขณะที่เงื่อนไขของสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนไปนั้นก็ทำให้พฤติกรรมถูกเปลี่ยนไปเช่นกัน

กระบวนการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือเลียนแบบ มี 2 ชั้น ได้แก่ ชั้นที่ 1 ชั้นการได้รับมาซึ่งการเรียนรู้ (Acquisition) และชั้นที่ 2 ชั้นการกระทำ (Performance) ดังภาพที่ 5 ต่อไปนี้

ภาพที่ 5 ชั้นของการเรียนรู้โดยการเลียนแบบ

ชั้นที่ 1 ชั้นการได้รับมาซึ่งการเรียนรู้ (Acquisition) ทำให้สามารถแสดงพฤติกรรมได้ ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ลำดับ แสดงได้ดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 ชั้นการได้รับมาซึ่งการเรียนรู้ (Acquisition)

ชั้นที่ 2.4 ชั้นการกระทำ (Performance) บุคคลอาจจะกระทำหรือไม่กระทำก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถทางร่างกาย ทักษะ และความคาดหวังที่จะได้รับการเสริมแรงซึ่งเป็นแรงจูงใจ

กระบวนการเรียนรู้จากการสังเกตหรือการเรียนรู้โดยตัวแบบ มี 4 กระบวนการ ได้แก่

1. กระบวนการความเอาใจใส่ (Attention) ความใส่ใจของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญมาก ถ้าผู้เรียนไม่มีความใส่ใจการเรียนรู้ก็จะไม่เกิดขึ้น
2. กระบวนการจดจำ (Retention) ผู้เรียนสามารถจดจำสิ่งที่ตนเองสังเกตและไปเลียนแบบได้ถึงแม้เวลาจะผ่านไปก็ตาม

3. กระบวนการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวอย่าง (Reproduction) เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนสามารถแสดงออกมาเป็นการกระทำหรือแสดงพฤติกรรมเหมือนกับตัวแบบ

4. กระบวนการการจูงใจ (Motivation) แรงจูงใจของผู้เรียนที่จะแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบที่ตนสังเกต เนื่องจากความคาดหวังว่า การเลียนแบบจะนำประโยชน์มาให้ เช่น ได้รับรางวัล

ตัวแบบ (Modeling) นั้นแบ่งได้เป็น 3 ประเภท (ประสาธ อิศรปรีดา, 2549) ได้แก่

1) ตัวแบบที่มีชีวิต (Live Model) ได้แก่ บุคคลในครอบครัว คนใกล้ชิด เพื่อน หรือผู้คนที่ไป

2) ตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic Model) เป็นภาพตัวแบบในสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น ภาพยนตร์ การ์ตูน วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น

3) ตัวแบบในรูปคำสอน (Verbal Description or Instruction) การพูดหรือการบอกทางวาจา หรือเป็นคำสอนในภาษาเขียน เช่น ชุดคำสอนในการปฏิบัติงานควบคุมเครื่องจักร หรือคำอธิบายการประกอบชิ้นส่วนต่าง ๆ เป็นอุปกรณ์อย่างหนึ่ง เป็นต้น

3.2 แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

Bergmann and Baier (2018) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในประเทศเยอรมัน โดยคณะผู้วิจัยแบ่งการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) การกลั่นแกล้งทางจิตวิทยา (psychological cyberbullying) และ 2) การกลั่นแกล้งทางเพศ (sexual cyberbullying) ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต มีดังนี้

1) การกลั่นแกล้งทางจิตวิทยา ได้แก่ เพศหญิง ความภาคภูมิใจในตนเอง ความเห็นอกเห็นใจ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความผูกพันของพ่อแม่ การเปิดรับสื่อที่มีความรุนแรง ระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต การเป็นเหยื่อในโรงเรียน การเป็นเหยื่อในโลกออนไลน์ การเป็นเหยื่อจากการกลั่นแกล้งทางเพศในโลกออนไลน์ และการเป็นผู้กลั่นแกล้งในโรงเรียน

2) การกลั่นแกล้งทางเพศ ได้แก่ เพศหญิง ความเห็นอกเห็นใจ การเปิดรับสื่อที่มีความรุนแรง การเป็นเหยื่อในโลกออนไลน์ การเป็นเหยื่อจากการกลั่นแกล้งทางเพศในโลกออนไลน์ และการเป็นผู้กลั่นแกล้งในโรงเรียน

Brewer and Kerslake (2015) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในวัยรุ่นในสหราชอาณาจักรอายุ 16 – 18 ปี ซึ่งพบว่ามี 3 ปัจจัย ได้แก่ ความภาคภูมิใจในตนเอง ความเห็นอกเห็นใจ และความโดดเดี่ยว

Cappadocia, Craig, and Pepler (2013) กล่าวถึงปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในวัยรุ่น แบ่งเป็น 2 ด้านหลัก ได้แก่

1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ความวิตกกังวล อาการซึมเศร้า การสูบบุหรี่และกัญชา การดื่มสุรา การใช้สารเสพติด การต่อสู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2) ปัจจัยแวดล้อม ได้แก่ การสื่อสารและความเชื่อใจของพ่อแม่ การสนับสนุนของพ่อแม่ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน การสื่อสารกับเพื่อน จำนวนเพื่อนสนิท พฤติกรรมเอื้อสังคมของเพื่อน และการกระทำผิดกฎหมายของเพื่อน

Chang et al. (2015) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่ประเทศไต้หวัน พบปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ 1) การติดอินเทอร์เน็ต 2) การเปิดรับสื่อที่มีความรุนแรง 3) การติดสารเสพติดต่าง ๆ เช่น บุหรี่ ดื่มแอลกอฮอล์ 4) โรคซึมเศร้า 5) ความผูกพันกับพ่อแม่ และ 6) การติดตามการใช้อินเทอร์เน็ตของพ่อแม่

Chen et al. (2017) ได้แบ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ออกเป็น 3 กลุ่มดังต่อไปนี้

1) การเปิดรับสื่อ (media exposure) แบ่งออกเป็น ความถี่ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (frequency of ICT use) และความถี่ในการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (risky ICT use)

2) ปัจจัยส่วนตัว ได้แก่ การกลั่นแกล้งในโลกจริง (TB perpetration) การถอดคุณธรรม (moral disengagement) ความหดหู่ (depression) ความหลงตัวเอง (narcissism) การรับรู้ความสามารถในตนเอง (self-efficacy) เหยื่อของการกลั่นแกล้งในโลกจริง (TB victimization) ความภาคภูมิใจในตนเอง (self-esteem) ความผูกพันกับโรงเรียน (school commitment) และการควบคุมอารมณ์ (emotional management)

3) ปัจจัยแวดล้อม ได้แก่ บรรทัดฐานทางสังคม (social norms) ปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครอง (parental interaction) และการเป็นสื่อกลางของผู้ปกครองในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของเด็ก (parental mediation)

Fanti et al. (2012) กล่าวถึงปัจจัยเสี่ยงที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตจากการศึกษาเด็กอายุ 11-14 ปี สามารถแบ่งออกเป็น 2 ระดับใหญ่ ดังนี้

1) ระดับส่วนบุคคล ได้แก่

1.1) คุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ

1.2) บุคลิกภาพ ได้แก่ คนใจแข็ง การหลงตัวเอง และความใจร้อน

2) ระดับสังคม ได้แก่

2.1) การเปิดรับสื่อที่มีความรุนแรง ได้แก่ ระดับการเปิดรับสื่อที่มีความรุนแรงผ่านโทรทัศน์ ภาพยนตร์ และเกม

2.2) การสนับสนุนทางสังคม ได้แก่ ครอบครัว เพื่อน และโรงเรียน

Guarini et al. (2012) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาในประเทศอิตาลี โดยมีปัจจัย 5 ด้าน ดังนี้

1) คุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ และ ระดับชั้น

2) ความภาคภูมิใจในตนเอง ได้แก่ ภาพรวม เพื่อน โรงเรียน ครอบครัว กีฬา และร่างกาย

3) ความเหงา ได้แก่ เพื่อน และ พ่อแม่

4) บรรยากาศในโรงเรียน ได้แก่ ความปลอดภัย และ ครู

5) การกลั่นแกล้ง ได้แก่ การกลั่นแกล้งในโรงเรียน

Guo (2016) แบ่งปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตไว้ 2 ด้าน ได้แก่

1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ปัญหาภายนอก ปัญหาภายใน กิจกรรมในโลกไซเบอร์ ความเข้าใจในตัวเอง การเข้าใจผู้อื่น ความเข้าใจในความก้าวร้าว บุคลิกต่อต้านสังคม การเป็นเหยื่อจากการกลั่นแกล้ง การเป็นผู้กลั่นแกล้ง

2) ปัจจัยเชิงบริบท ได้แก่

2.1) สภาพแวดล้อมทางครอบครัว ได้แก่ ความขัดแย้งในครอบครัว การรวมตัวกันของครอบครัว การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ความผูกพันของลูกและพ่อแม่ การติดตามของพ่อแม่

2.2) สภาพแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ความมุ่งมั่นของโรงเรียน ความรู้สึกไม่ปลอดภัยหรือปลอดภัยที่โรงเรียน และความรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียน

2.3) อิทธิพลจากเพื่อน ได้แก่ การถูกปฏิเสธจากเพื่อน ความนิยมจากเพื่อน การตกเป็นเหยื่อของเพื่อน และเพื่อนที่มีพฤติกรรมรุนแรง

Handono et al. (2019) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นในเมืองจาร์กาตา ประเทศอินโดนีเซีย พบว่ามีปัจจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้ การสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากเพื่อน การติดอินเทอร์เน็ต ทักษะคิดต่อการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และความภาคภูมิใจในตนเอง

Hemphill and Heerde (2014) ได้ศึกษาตัวแปรที่ทำนายการเกิดการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในวัยรุ่นออสเตรเลีย ดังนี้

- 1) ปัจจัยเสี่ยงส่วนบุคคล ได้แก่ ผลการเรียนไม่ดี ความผูกพันกับโรงเรียน และการควบคุมอารมณ์
- 2) ปัจจัยเสี่ยงในกลุ่มเพื่อน ได้แก่ การคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง
- 3) ปัจจัยเสี่ยงในครอบครัว ได้แก่ กฎเกณฑ์ในครอบครัวไม่ชัดเจน และปัญหาในครอบครัว
- 4) ปัจจัยการป้องกันในครอบครัว ได้แก่ ความผูกพันกับพ่อ และความผูกพันกับแม่

Kowalski et al. (2014) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตแบ่งออกเป็น 2 ด้านใหญ่ ๆ ดังนี้

- 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ แรงจูงใจ บุคลิกภาพ สถานะทางจิตวิทยา สถานะทางสังคมเศรษฐกิจและการใช้เทคโนโลยี การเห็นคุณค่าและการรับรู้ และพฤติกรรมการใช้สารเสพติด
- 2) ปัจจัยทางสถานการณ์ ได้แก่ การย้าย การได้รับการสนับสนุน ความผูกพันของพ่อแม่ สภาพโรงเรียน และการรับรู้ความเป็นนิรนาม

McQuillan (2016) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนเกรด 6-8 ในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของสหรัฐอเมริกา โดยแบ่งปัจจัยได้ดังนี้

- 1) ปัจจัยด้านลักษณะทางสังคมวิทยา ได้แก่ สถานที่อยู่อาศัย เพศ ระดับชั้น เชื้อชาติ สภาวะสุขภาพ การอาศัยภายในครอบครัว และการศึกษาของพ่อแม่
- 2) ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับพ่อแม่ ได้แก่ ความอบอุ่น การถูกปฏิเสธ และการปกป้องมากเกินไป
- 3) ความสัมพันธ์กับเพื่อน ได้แก่ การไม่มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน
- 4) บรรยากาศในโรงเรียน ได้แก่ สภาพทางกายภาพของโรงเรียน และสังคมในโรงเรียน
- 5) ความสัมพันธ์กับครู ได้แก่ มุมมองที่นักเรียนมองครู
- 6) ความสัมพันธ์กับอินเทอร์เน็ต ได้แก่ การเข้าถึงอินเทอร์เน็ต การเปิดรับสื่อที่มีความรุนแรง

Taiariol (2010) ศึกษาความสัมพันธ์ของครอบครัวและโรงเรียนที่มีต่อการกลั่นแกล้งประเภทต่าง ๆ ได้แก่ การกลั่นแกล้งทางร่างกาย การกลั่นแกล้งทางสังคม การกลั่นแกล้งทางวาจา และการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนเกรด 7-8 ในสหรัฐอเมริกา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ได้แก่ 1) พฤติกรรมเสี่ยงในโรงเรียน 2) ความผูกพันในครอบครัว และ 3) การสนับสนุนจากพ่อแม่

Wang et al. (2009) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนเกรด 6 ถึง 10 ในสหรัฐอเมริกา พบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เพศ ระดับชั้น เชื้อชาติ การสนับสนุนจากพ่อแม่ และจำนวนเพื่อน

Zhou et al. (2013) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

- 1) คุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2) การใช้อินเทอร์เน็ต ได้แก่ ความถี่ ระยะเวลาในการใช้งานอินเทอร์เน็ต และกิจกรรมที่ทำบนอินเทอร์เน็ต

ฤทัยชนนี สิทธิชัย และ ธัญยากร ตุดแก้ว (2560) ระบุถึงพฤติกรรมการรังแกบนโลกไซเบอร์เกิดจากสาเหตุ 6 ด้าน ได้แก่

1) ความสัมพันธ์ในครอบครัว ได้แก่ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่ตามใจ ปล่อยปละละเลย ครอบครัวที่มีกฎระเบียบมาก ขาดความอบอุ่นในครอบครัว และการใช้ความรุนแรงของพ่อแม่

2) ด้านเกมและภาพยนตร์ที่ชอบ ได้แก่ เกมต่อสู้ที่มีความรุนแรง เกมยิง โดยเกมส่วนมากเป็นลักษณะของเกมออนไลน์ที่พุดคุยโต้ตอบได้ทันทีในเกม และเยาวชนที่ชอบภาพยนตร์ประเภท Action ต่อสู้รุนแรง หนังสืตลก และหนัง Adventure

3) ด้านเทคโนโลยี เยาวชนทุกคนมีสมาร์ทโฟนที่ต่ออินเทอร์เน็ตได้ตลอดเวลา

4) ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง เยาวชนรู้สึกตนเองด้อยกว่าผู้อื่นทั้งในด้านการเรียน ความคิด และกีฬา ส่งผลให้แสดงพฤติกรรมด้านลบออกมา

5) ด้านความคับข้องใจ เยาวชนที่มีความแปรปรวนทางด้านอารมณ์และความรู้สึกได้ง่าย จะโต้ตอบด้วยการแสดงอาการไม่พึงประสงค์ออกมาโดยไม่สามารถควบคุมได้

6) ด้านอิทธิพลความรุนแรงจากเพื่อน เพื่อนชอบใช้ความรุนแรงทั้งชอบเล่นชกต่อย ตบ ตี จะทำให้เยาวชนเห็นพฤติกรรมดังกล่าวเป็นปกติ และการเลือกคบเพื่อนกลุ่มเสี่ยง เช่น สูบบุหรี่ เสพยาเสพติด เป็นต้น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

ปัจจัยที่ส่งผลต่อ พฤติกรรมการกลั่น แกล้งทางอินเทอร์เน็ต	นักวิจัย															รวม	ปัจจัยที่เลือกศึกษา	
	Cappadocia et al. (2013)	Brewer & Kerslake, (2015)	Chen et al. (2017)	Chang et al. (2015)	Handono et al. (2019)	Hemphill & Heerde (2014)	McQuillan (2016)	Fanti et al. (2012)	Guarini et al. (2012)	Guo (2016)	Kowalski et al. (2014)	Zhou et al. (2013)	Bergmann & Baier (2018)	Taiariol (2010)	Wang et al. (2009)			ฤทัยชนนี สิทธิชัย และ ชันยานกร ตุดตะเกือก (2560)
ปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ																		
การมีโทรศัพท์เป็นของตัวเอง																✓	1	
ระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต			✓								✓	✓	✓				4	✓
พฤติกรรมเสี่ยงในการใช้อินเทอร์เน็ต			✓														1	
การติดอินเทอร์เน็ต				✓	✓												2	
วัตถุประสงค์/กิจกรรมในการใช้อินเทอร์เน็ต													✓				1	
การเปิดรับสื่อที่มีความรุนแรง				✓				✓					✓			✓	4	✓
ปัจจัยด้านครอบครัว																		
การควบคุมการใช้อินเทอร์เน็ตโดยพ่อแม่			✓	✓													2	
ความผูกพันในครอบครัว			✓	✓		✓	✓			✓			✓	✓		✓	8	✓
การสนับสนุนจากครอบครัว					✓			✓						✓	✓		4	✓
ปัจจัยด้านโรงเรียน																		

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต	นักวิจัย														รวม	ปัจจัยที่เลือกศึกษา		
	Cappadocia et al. (2013)	Brewer & Kerlake, (2015)	Chen et al. (2017)	Chang et al. (2015)	Handono et al. (2019)	Hemphill & Heerde (2014)	McQuillan (2016)	Fanti et al. (2012)	Guarini et al. (2012)	Guo (2016)	Kowalski et al. (2014)	Zhou et al. (2013)	Bergmann & Baier (2018)	Taiariol (2010)			Wang et al. (2009)	ฤทัยชนนี สิทธิชัย และ ชันยามาร ตูตเกือ (2560)
สัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับนักเรียน	✓						✓	✓									3	✓
บรรยากาศในโรงเรียน							✓	✓	✓	✓							4	✓
ปัจจัยส่วนบุคคล																		
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	✓					✓						✓					3	✓
ความภาคภูมิใจในตนเอง		✓	✓	✓	✓			✓			✓		✓			✓	8	✓
การรับรู้ความสามารถในตนเอง			✓														1	
ความเห็นอกเห็นใจ	✓						✓		✓	✓		✓					5	✓
เพศ											✓			✓			2	

จาดารางสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ผู้วิจัยคัดเลือกตัวแปรที่มีนักวิจัยได้ศึกษาซ้ำกันตั้งแต่ 3 คนขึ้นไปมาเป็นตัวบ่งชี้ในปัจจัยด้านต่าง ๆ 4 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านโรงเรียน และปัจจัยส่วนบุคคล และสามารถนำมาสรุปเป็นแผนภาพนำเสนอแยกแต่ละปัจจัย ดังนี้

1. ปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ได้แก่ ระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต วัตถุประสงค์ในการใช้อินเทอร์เน็ต และการเปิดรับสื่อที่มีความรุนแรง โดยพิจารณาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.1 ระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต

Walrave and Heirman (2011) ให้นิยามระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตไว้ว่า ความยาวนานในการทำกิจกรรมออนไลน์ โดยแสดงระยะเวลาเป็นชั่วโมงต่อวันที่ใช้บนอินเทอร์เน็ต

Zhou et al. (2013) ระบุการวัดระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตไว้เป็น ชั่วโมงต่อสัปดาห์

Park et al. (2014) ระบุว่าระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต คือ เวลาเฉลี่ยรายวันโดยมีหน่วยเป็นนาทีที่ใช้ออนไลน์

Lee & Shin (2017) ระบุว่าระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตนั้นแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ระยะเวลาในการสนทนาออนไลน์ การใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Social networking sites: SNS) และการเล่นเกมออนไลน์ โดยกำหนดระยะเวลาเป็นชั่วโมงต่อวัน

จากการวิจัยของ Lee & Shin (2017) พบว่า ระยะเวลาในการสนทนาออนไลน์ และการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตนาน ๆ มีผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Bergmann & Baier (2018) Chen et al. (2017) และ Zhou et al. (2013) นอกจากนี้ Park et al. (2014) พบว่า การใช้เวลานาน ๆ ในโลกออนไลน์ทำให้แสดงพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตได้ซึ่งสอดคล้องกับ Mishna et al. (2012) ที่พบว่านักเรียนที่ใช้คอมพิวเตอร์เป็นเวลาหลายชั่วโมงต่อวันจะมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงให้ความหมายของระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต หมายถึง จำนวนชั่วโมงต่อวันในการทำกิจกรรมออนไลน์

1.2 การเปิดรับสื่อที่มีความรุนแรง

Chang et al. (2015) กล่าวถึงการเปิดรับสื่อที่มีเนื้อหารุนแรงออนไลน์นั้น ได้แก่ ข้อความที่มีเนื้อหาที่มีความรุนแรงบนอินเทอร์เน็ต เกมออนไลน์ที่มีความรุนแรง และรวมถึงภาพลามกบนอินเทอร์เน็ตด้วย

den Harmer et al. (2014) ให้นิยามถึงสื่อที่มีความรุนแรงไว้ว่า เป็นสื่อที่มีเนื้อหาที่มากกว่าความรุนแรงอย่างเดียว รวมไปถึงเนื้อหาที่มีพฤติกรรมเสี่ยง สารเสพติด คำหยาบคาย และการนินทา

Fanti et al. (2012) กล่าวถึงการเปิดรับสื่อที่มีความรุนแรงไว้ว่า เป็นการดูรายการโทรทัศน์ที่มีความรุนแรง ภาพที่มีความรุนแรงในอินเทอร์เน็ต ภาพยนตร์ที่มีความรุนแรง และการเล่นเกมที่มีความรุนแรง

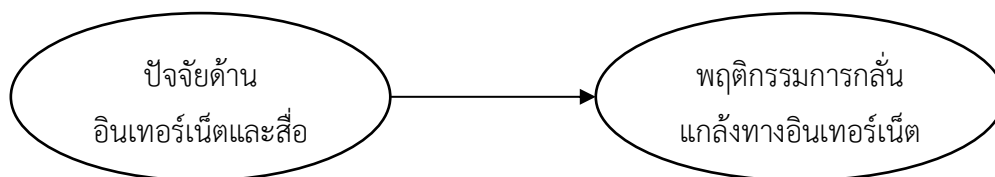
Huesmann (2007) นิยามถึงสื่อที่มีความรุนแรงว่า เป็นสื่อที่มีลักษณะภาพของการกระทำความก้าวร้าวรุนแรงทางร่างกายโดยมนุษย์ หรือตัวละครที่มีลักษณะคล้ายมนุษย์กับผู้อื่น

Port et al. (2017) กล่าวว่า การเปิดรับสื่อที่มีความรุนแรงแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1) การรับสื่อ เช่น การดูรายการที่มีความรุนแรง หรือการดูภาพยนตร์ที่มีความรุนแรง และ 2) การใช้สื่อที่มีความรุนแรง เช่น การเล่นเกมที่มีความรุนแรง

จากการศึกษางานวิจัยของ ฤทัยชนนี สิทธิชัย และ ฉันทยากร ตุดเกื้อ (2560) พบว่า เยาวชนที่ชอบเล่นเกมต่อสู้ รุนแรง เกมยิง และเป็นเกมออนไลน์ที่สามารถพูดคุยกันได้โดยใช้เสียงและพิมพ์โต้ตอบกันในเกม รวมถึงภาพยนตร์ประเภทแอคชั่น ต่อสู้รุนแรง หนังสั้น นวนิยาย หนังสือกึ่งตลก และหนังสั้นแนวผจญภัยนั้นมีพฤติกรรมชอบกลั่นแกล้งผู้อื่นทางอินเทอร์เน็ต เพราะเห็นว่าการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตนั้นเป็นเรื่องปกติธรรมดา เป็นเรื่องสนุก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Bergmann & Baier (2018) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนเกรด 9 ในประเทศเยอรมัน และยังสอดคล้องกับ Chang et al. (2015) Fanti et al. (2012) และ McQuillan (2016) อีกด้วย

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงให้ความหมายของการเปิดรับสื่อที่มีความรุนแรง หมายถึง การบริโภคสื่อที่มีลักษณะภาพของการกระทำความก้าวร้าวรุนแรงโดยมนุษย์ หรือตัวละครที่มีลักษณะคล้ายมนุษย์กับผู้อื่น ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1) การรับสื่อที่มีความรุนแรง ได้แก่ การชมภาพยนตร์ที่มีความรุนแรง และอ่านข้อความที่เป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต รวมถึงการดูภาพลามก และ 2) การใช้สื่อที่มีความรุนแรง ได้แก่ การเล่นเกมออนไลน์ที่มีความรุนแรง

ดังนั้นแล้วผู้วิจัยสามารถเขียนเป็นแผนภาพที่ 7

ภาพที่ 7 ปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

2. ปัจจัยด้านครอบครัว วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร ได้แก่ ความผูกพันในครอบครัว และการสนับสนุนจากครอบครัว โดยพิจารณาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 ความผูกพันในครอบครัว

Taiariol (2010) ให้นิยามของความผูกพันในครอบครัวว่า หมายถึง ความผูกพันทางอารมณ์ของสมาชิกในครอบครัวที่มีต่อกัน

Cappadocia et al. (2013) กล่าวถึงความผูกพันในครอบครัวว่า เป็นความสัมพันธ์ที่เกิดจากการเชื่อใจและการสื่อสารกันของเด็กที่มีต่อพ่อและแม่

จากการศึกษาพบว่า ฤทัยชนนี สิทธิชัย และ ธันยากร ตุดแก้ว (2560) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวที่มีปัญหาโดยเกิดจากรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่ตามใจ ปล่อยปละละเลย หรือครอบครัวที่มีกฎระเบียบมากทำให้เยาวชนเหมือนลูกบังคับ และการขาดความอบอุ่นในครอบครัว เช่น การที่พ่อแม่แยกทางกันส่งผลให้เยาวชนแสดงพฤติกรรมด้านลบได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Bergmann & Baier (2018) Guo (2016) Hemphill & Heerde (2014) และ Taiariol (2010) ที่พบว่า การมีปัญหภายในครอบครัว ความผูกพันระหว่างเด็กกับพ่อแม่ และการดูแลเอาใจใส่ต่ำก็ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตได้

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงให้ความหมายของความผูกพันในครอบครัว หมายถึง ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวที่มีความไว้วางใจต่อกัน และมีการพูดคุยสื่อสารกันด้วยความเข้าใจ

2.2 การสนับสนุนจากครอบครัว

Handono et al. (2019) กล่าวถึงการสนับสนุนจากครอบครัวว่า ครอบครัวเป็นแหล่งสนับสนุนทางสังคมที่สำคัญที่สามารถป้องกันบุคคลจากพฤติกรรมด้านลบได้

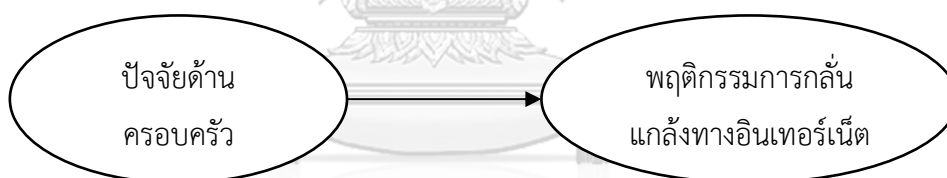
Heiman, Olenik-Shemesh, and Eden (2012) นิยามการสนับสนุนจากครอบครัวว่า เป็นความห่วงใยและการส่งเสริมจากสมาชิกในครอบครัว เมื่อสมาชิกประสบความสำเร็จหรือสนับสนุนกันเมื่อต้องการกำลังใจ ซึ่งอาจมีบทบาทสำคัญในการป้องกันพฤติกรรมด้านลบ

Wang et al. (2009) กล่าวว่า การสนับสนุนจากครอบครัว คือ การที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองช่วยเหลือลูกเมื่อเขามีปัญหา หรือปลอบใจเมื่อเขาเศร้าใจ

จากการศึกษาพบว่า การสนับสนุนจากครอบครัว มีผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียน (Handono et al. 2009; Taiariol, 2010) นอกจากนี้ Wang et al., 2009 ยังพบว่า การสนับสนุนจากครอบครัวเป็นปัจจัยหากครอบครัวให้การสนับสนุนกันและกันในทุกเรื่อง จะทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตต่ำลงได้

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงให้ความหมายของการสนับสนุนจากครอบครัว หมายถึง การแสดงออกของสมาชิกในครอบครัวที่ส่งเสริมกันเมื่อสมาชิกประสบความสำเร็จหรือสนับสนุนกันเมื่อต้องการกำลังใจ

ดังนั้นแล้วผู้วิจัยสามารถเขียนเป็นแผนภาพที่ 8

ภาพที่ 8 ปัจจัยด้านครอบครัวส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

3. ปัจจัยด้านโรงเรียน วัตถุประสงค์แปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน และบรรยากาศในโรงเรียน โดยพิจารณาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

3.1 สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน

McQuillan (2016) กล่าวว่า สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน คือ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและครู โดยรวมถึงการเอาใจใส่ ความยุติธรรม ความเข้าใจ การให้ความช่วยเหลือ และการกล่าวชมนักเรียน

Kowalski et al. (2014) กล่าวถึงสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนว่า หมายถึง การเชื่อใจ ความยุติธรรม และความพึงพอใจของครูที่มีต่อนักเรียน

Cappadocia et al. (2013) ให้ความหมายของสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนไว้ว่า พฤติกรรมของครูที่เป็นที่น่าพอใจของนักเรียน เช่น การปฏิบัติต่อนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน การให้ความช่วยเหลือเมื่อนักเรียนต้องการ เป็นต้น

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ความสัมพันธ์ที่ไม่ดีกับครูหรือนักเรียนไม่พอใจกับการปฏิบัติของครูก็ทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตได้ (Capurso et al., 2017; Guarini et al., 2012; Kowalski et al., 2014) นอกจากนี้ McQuillan (2016) ยังพบว่า การที่นักเรียนและครูมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันต่ำก็ทำให้นักเรียนกระทำการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตได้

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงให้ความหมายของสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน หมายถึง พฤติกรรมของครูที่เป็นที่น่าพอใจต่อนักเรียน เช่น การเอาใจใส่ ความเข้าใจ การปฏิบัติต่อนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน การให้ความช่วยเหลือ และการกล่าวชม เป็นต้น

3.2 บรรยากาศในโรงเรียน

Guarini et al. (2012) กล่าวว่า บรรยากาศในโรงเรียน คือ ความปลอดภัยในโรงเรียน และการสนับสนุนนักเรียน

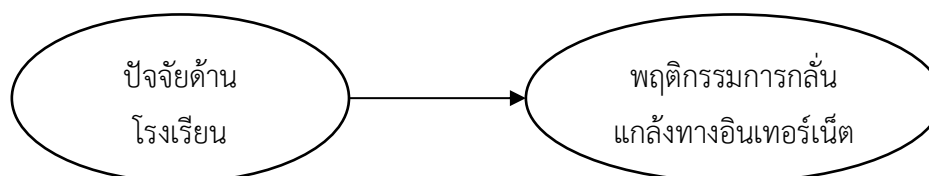
Guo (2016) ให้ความหมายของบรรยากาศในโรงเรียนว่า หมายถึง ความปลอดภัยหรือไม่ปลอดภัยของโรงเรียน และความเป็นเจ้าของโรงเรียน

Kowalski et al. (2014) กล่าวถึง บรรยากาศในโรงเรียน คือ สภาพแวดล้อมในโรงเรียน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า หากบรรยากาศในโรงเรียนไม่ดีจะทำให้นักเรียนรู้สึกไม่พอใจ หงุดหงิดและท้ายที่สุดก็จะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวผ่านการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตออกมาได้ (Kowalski et al., 2014) นอกจากนี้ Guarini et al. (2012) พบว่าหากนักเรียนรู้สึกไม่ปลอดภัยในโรงเรียนก็เป็นชนวนที่ทำให้พวกเขาแสดงพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตออกมาได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานของ Guo (2016)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงให้ความหมายของบรรยากาศในโรงเรียน หมายถึง สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เป็นที่น่าพอใจ รวมถึงความปลอดภัยในโรงเรียน และมีการสนับสนุนนักเรียน

ดังนั้นแล้วผู้วิจัยสามารถเขียนเป็นแผนภาพที่ 9

ภาพที่ 9 ปัจจัยด้านโรงเรียนส่งผลต่อพฤติกรรมการณ์กลับแก่งทางอินเทอร์เน็ต

4. ปัจจัยส่วนบุคคล วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความภาคภูมิใจในตนเอง และบุคลิกภาพ โดยพิจารณาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง เกรดเฉลี่ยสะสมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ซึ่งวัดได้จากคะแนนเฉลี่ย สะสมจนถึงภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561

จากการศึกษาวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำจะกระทำการกลับแก่งทางอินเทอร์เน็ตมากกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนดี (Cappadocia et al., 2013; Hemphill & Heerde, 2014; Zhou et al., 2013)

4.2 ความภาคภูมิใจในตนเอง

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2557) ให้ความหมายของความภูมิใจในตนเอง หมายถึง ระดับของเจตคติในการยอมรับตน การประเมินตนว่ามีคุณค่า มีความนับถือตนเอง มีความมั่นใจในตนเอง มีศักดิ์ศรีสูงหรือต่ำมากน้อยเพียงใด

Brewer & Kerlake (2015) นิยามของความภาคภูมิใจในตัวเอง (Self-esteem) ว่า หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเองในทางที่ดี มีความเคารพและยอมรับตนเองว่ามีความสำคัญ มีความสามารถและใช้ความสามารถที่มีอยู่ทำสิ่งต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมาย การยอมรับนับถือตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง เคารพในตนเองและผู้อื่น และมีชีวิตอยู่อย่างมีเป้าหมาย

จากการศึกษางานวิจัยของ ฤทัยชนนี สิทธิชัย และ ฉันทยากร ตุดเกื้อ (2560) พบว่า เยาวชนที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำจะแสดงพฤติกรรมการรังแกผู้อื่นบนโลกไซเบอร์ เพราะรู้สึกว่าคุณค่าของตัวเองต่ำกว่าผู้อื่นในหลายด้าน ได้แก่ การเรียน ความคิด และกีฬา จึงส่งผลให้แสดงพฤติกรรมด้านลบออกมา ซึ่งสอดคล้องกับ Bergmann & Baier (2018), Brewer & Kerlake (2015), Chen et al. (2017) Guarini et al. (2012) และ Handono et al. (2019)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงให้ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเองในทางที่ดี มีความเคารพและยอมรับตนเอง มีความสามารถและใช้ความสามารถที่มีอยู่ทำสิ่งต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมาย และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

4.3 ความเห็นอกเห็นใจ

Fanti et al. (2012) กล่าวถึงบุคลิกภาพที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต คือ การมีลักษณะของคนใจแข็ง กล่าวคือ การไม่มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

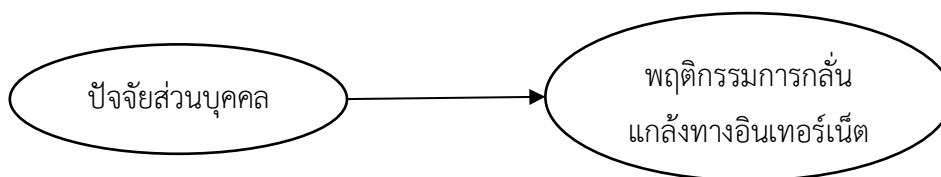
Brewer and Kerlake (2015) กล่าวว่า ความเห็นอกเห็นใจครอบคลุมถึงการแบ่งปันและความเข้าใจภาวะทางอารมณ์ของผู้อื่น

Rey et al. (2016) กล่าวถึงความเห็นอกเห็นใจว่าเป็นลักษณะบุคลิกภาพพื้นฐานของมนุษย์และเป็นความคิดที่เอื้อต่อการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการสื่อสารระหว่างบุคคล โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1) การเอาใจใส่ทางอารมณ์ ช่วยให้ผู้บุคคลสามารถรับรู้และแสดงความเห็นอกเห็นใจในการตอบสนองต่อสภาวะอารมณ์ของผู้อื่น และ 2) การเอาใจใส่ทางปัญญา ช่วยให้เข้าใจอารมณ์ของผู้อื่นและช่วยสนับสนุนการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการสื่อสาร

จากการศึกษางานวิจัยพบว่า คนที่ไม่เห็นอกเห็นใจผู้อื่นหรือมีในระดับต่ำจะแสดงพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (Bergmann & Baier, 2018; Fanti et al., 2012; Guo, 2016; Kowalski et al., 2014) นอกจากนี้ Brewer and Kerlake (2015) ยังพบว่า เมื่อความเห็นอกเห็นใจของบุคคลลดลง มีความเสี่ยงที่จะมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงให้ความหมายของความเห็นอกเห็นใจ หมายถึง การรับรู้และเข้าใจถึงความรู้สึก ความต้องการ และความห่วงใยของผู้อื่น รวมไปถึงการเอาใจเขามาใส่ใจเรา

ดังนั้นแล้วผู้วิจัยสามารถเขียนเป็นแผนภาพที่ 10

ภาพที่ 10 ปัจจัยส่วนบุคคลส่งผลต่อพฤติกรรมกำกวมแก่งทางอินเทอร์เน็ต

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมค่าความสัมพันธ์และค่าอิทธิพลที่พบในงานวิจัยที่สังเคราะห์นำเสนอในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกำกวมแก่งทางอินเทอร์เน็ตที่ใช้ในการศึกษา

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกำกวมแก่งทางอินเทอร์เน็ต		นิยาม	นักวิจัย	ค่าอิทธิพล
ปัจจัยหลัก	ปัจจัยย่อย			
ปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ	ระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต	จำนวนชั่วโมงต่อวันในการทำกิจกรรมออนไลน์	Bergmann & Baier (2018)	$\beta = .03, p < .05$
			Park et al. (2012)	$\beta = .121, p < .01$
			Chen et al. (2017)	$r = .20, p < .05$
			Kowalski et al. (2014)	$r = .20, p < .001$
			Zhou et al. (2013)	-
	การเปิดรับสื่อที่มีความรุนแรง	การบริโภคสื่อที่มีลักษณะภาพของพฤติกรรมความก้าวร้าวรุนแรงโดยมนุษย์ หรือตัวละครที่มีลักษณะคล้ายมนุษย์กับผู้อื่น ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1) การรับสื่อที่มีความรุนแรง ได้แก่ การชมภาพยนตร์ที่มีความรุนแรง และอ่านข้อความที่เป็นการกำกวมแก่งทางอินเทอร์เน็ต รวมถึงการดูภาพลามก และ 2) การใช้สื่อที่มีความรุนแรง ได้แก่ การเล่นเกมออนไลน์ที่มีความรุนแรง	Bergmann & Baier (2018)	$\beta = 0.482, p < 0.001;$ $\beta = 0.312, p < 0.05$
			Fanti et al. (2012)	$\beta = 0.16, p < 0.01$
			den Hamer et al. (2014)	$\beta = 0.121, p < 0.01$
		Chang et al., 2015; ฤทัยชนนี สิทธิชัย และ อัญญากร ศุคเกื้อ, 2560	-	

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การกลั่นแกล้ง ทางอินเทอร์เน็ต		นิยาม	นักวิจัย	ค่าอิทธิพล
ปัจจัยหลัก	ปัจจัยย่อย			
ปัจจัยด้าน ครอบครัว	ความผูกพัน ในครอบครัว	ความสัมพันธ์ของสมาชิกใน ครอบครัวที่มีความไว้วางใจต่อกัน และมีการพูดคุยสื่อสารกันด้วย ความเข้าใจ	Bergmann & Baier (2018)	$\beta = -.268, p < .01$
			Hemphill & Heerde (2014)	$\beta = 1.53, p < .05$
			McQuillan (2016)	$\beta = -.09, p = .02$
			Taiariol (2010)	$\beta = .15, p < .05$
			Guo (2016)	$r = -.12, p < .001$
			Chen et al. (2017)	$r = -.17, p < .05$
			Chang et al., 2015; ฤทัยชนนี สิทธิชัย และ ฉันทยากร ตุดเกื้อ, 2560	-
	การสนับสนุน จากครอบครัว	การแสดงออกของสมาชิกใน ครอบครัวที่ส่งเสริมกันเมื่อสมาชิก ประสบความสำเร็จหรือสนับสนุน กันเมื่อต้องการกำลังใจ	Wang et al. (2009)	$\beta = .54, p < .05$
			Taiariol (2010)	$\beta = , p < .05$
			Fanti et al. (2012)	$\beta = -.10, p < .01$
			Handono et al. (2019)	$\beta = -.32, p < .05$
			Cappadocia et al. (2013)	$\beta = -1.28, p < .05$
			McQuillan (2016)	$\beta = -1.03, p = .04$
			Guarini et al. (2012)	$\beta = -.25, p < .05$
ปัจจัยด้าน โรงเรียน	สัมพันธ์ภาพ ระหว่างครูกับ นักเรียน	พฤติกรรมของครูที่เป็นที่น่าพอใจ ต่อนักเรียน เช่น การเอาใจใส่ ความเข้าใจ การปฏิบัติต่อ นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน การให้ความช่วยเหลือ และการ กล่าวชม เป็นต้น	Capurso, Paradzik, & Mratovic (2017)	-
			Guarini et al. (2012)	$\beta = -.34, p < .01$
			McQuillan (2016)	$\beta = -.90, p = .002$
			Kowalski et al. (2014)	$r = -.12, p < .001$
	บรรยากาศใน โรงเรียน	สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เป็นที่ น่าพอใจ รวมถึงความปลอดภัยใน โรงเรียน และมีการสนับสนุน นักเรียน	Guo (2016)	$r = -.12, p < .01$

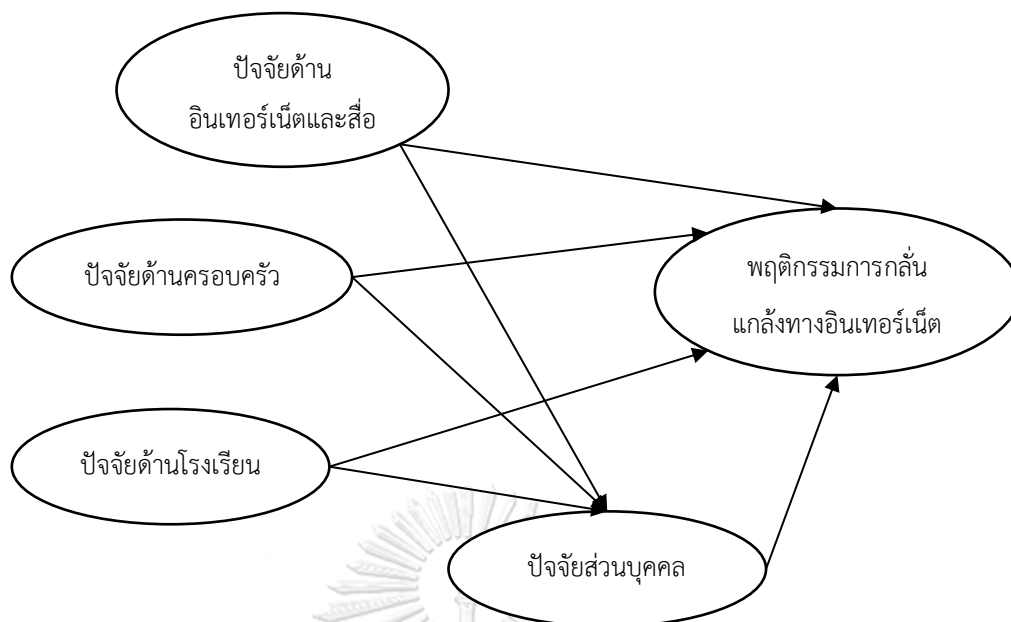
ตารางที่ 4 (ต่อ)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต		นิยาม	นักวิจัย	ค่าอิทธิพล
ปัจจัยหลัก	ปัจจัยย่อย			
ปัจจัยส่วนบุคคล	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	เกรดเฉลี่ยสะสมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ซึ่งวัดได้จากคะแนนเฉลี่ย สะสมจนถึงภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561	Cappadocia et al. (2013)	$\beta = -1.28, p < .05$
			Hemphill & Heerde (2014)	$\beta = 1.73, p < .05$
			Zhou et al. (2013)	-
	ความภาคภูมิใจในตนเอง	ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเองในทางที่ดี มีความเคารพและยอมรับตนเอง มีความสามารถและใช้ความสามารถที่มีอยู่ทำสิ่งต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมาย และมีความเชื่อมั่นในตนเอง	Bergmann & Baier (2018)	$\beta = .234, p < .05$
			Brewer & Kerlake (2015)	$\beta = -.316, p = .030$
			Guarini et al. (2012)	$\beta = -.26, p < .05$
			Handono et al. (2019)	$\beta = .15, p < .05$
			Kowalski et al. (2014)	$r = -.10, p < .001$
			Chen et al. (2017)	$r = -.13, p < .05$
			Chang et al., 2015; ฤทัยชนนี สิทธิชัย และ อัญญากร ตุดเกื้อ, 2560	-
	ความเห็นอกเห็นใจ	การรับรู้และเข้าใจถึงความรู้สึก ความต้องการ และความห่วงใยของผู้อื่น รวมไปถึงการเอาใจเขามาใส่ใจเรา	Bergmann & Baier (2018)	$\beta = -.525, p < .001$ $\beta = -.774, p < .01$
			Brewer & Kerlake (2015)	$\beta = -.390, p < .001$
			Fanti et al. (2012)	$\beta = .11, p < .01$
			Guo (2016)	$r = -.13, p < .001$
			Kowalski et al. (2014)	$r = -.12, p < .01$

นอกจากปัจจัยต่าง ๆ จะส่งผลต่อพฤติกรรมการณ์กลับแก่งทางอินเทอร์เน็ตแล้ว ผู้วิจัยยังพบความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียนที่ส่งผลต่อปัจจัยส่วนบุคคลด้วย อธิบายได้จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาของ Bandura (1986, อ้างถึงใน สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2556) ที่กล่าวว่า การแสดงออกทางพฤติกรรมของบุคคล เป็นผลมาจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม โดยปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความภาคภูมิใจในตนเอง และความเห็นอกเห็นใจ ส่วนปัจจัยสิ่งแวดล้อม ได้แก่ อินเทอร์เน็ตและสื่อ ครอบครัว และโรงเรียน

นอกจากนี้งานวิจัยของ ชุตติกานต์ หาญชนะ สุชาติ ลีตระกูล และ ประมินทร์ อริเดช (2557) พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียนส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองซึ่งเป็นองค์ประกอบของปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับ Reese (2008) ที่กล่าวว่า การที่เด็กมีความภาคภูมิใจในตัวเองต่ำเป็นเพราะปัญหาด้านความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านครอบครัวและโรงเรียน และ Jan, Soomro, and Ahmad (2017) พบว่า การใช้อินเทอร์เน็ตระยะเวลานาน ๆ ส่งผลให้บุคคลมีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ Rashmi 2016 พบว่า พัฒนาการทางปัญญาของเด็กส่วนหนึ่งมาจากการมีความผูกพันในครอบครัวที่ดี เนื่องจากเด็กไม่ต้องเครียดกับปัญหาในบ้าน จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นได้ รวมถึงปัจจัยด้านโรงเรียนก็ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน หากมีสภาพแวดล้อมที่ดีก็ส่งผลให้เด็กมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีได้ (Usaini & Abu bakar, 2015) ปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อด้านระยะเวลาการใช้อินเทอร์เน็ต ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หากเด็กใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อเข้าสังคมและทำกิจกรรมผ่อนคลายเป็นเวลานาน จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำลง (Kim, 2011) และงานวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อส่งผลต่อลักษณะของความเห็นอกเห็นใจซึ่งเป็นองค์ประกอบของปัจจัยส่วนบุคคล กล่าวคือ บุคคลที่เปิดรับสื่อที่มีความรุนแรงนั้นทำให้เป็นคนที่มีความเห็นอกเห็นใจต่ำ (Batholow, Sestir, & Davis, 2005; Krahe & Moller, 2010) และเห็นว่าการใช้ความรุนแรงเป็นเรื่องปกติ และไม่รู้สึกลัวเหยื่อที่ถูกกระทำนั้นน่าสงสาร จึงทำให้ความเห็นอกเห็นใจลดลงได้ (Fanti et al., 2012) และปัจจัยด้านครอบครัว หากครอบครัวไม่มีความผูกพันและไม่สนับสนุนกันและกัน จะทำให้เด็กไม่มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Mesurdo & Richaud, 2017)

โดยสามารถเขียนความสัมพันธ์ได้ดังภาพที่ 11

ภาพที่ 11 โมเดลความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Park, Na, and Kim (2014) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นอายุ 12-15 ปี ในเกาหลีใต้ โดยปัจจัยที่ศึกษา ได้แก่ ระยะเวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ บนโลกออนไลน์ ความไม่ยึดมั่นผูกพันในศีลธรรม (moral disengagement) และมารยาททางอินเทอร์เน็ต (netiquette) ผลการวิจัยพบว่า การใช้เวลาในโลกออนไลน์และประเภทของกิจกรรมออนไลน์ ได้แก่ การเข้าถึงข้อมูลและความบันเทิงมีผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (cyberbullying) เหยื่อในการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (cybervictim) มีพฤติกรรม คือ การเข้าถึงข้อมูลและสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต และผู้เห็นเหตุการณ์ในโลกออนไลน์ (cyberbystanders) สัมพันธ์ทางบวกกับกิจกรรมทั้ง 3 ประเภท ได้แก่ การเข้าถึงข้อมูล การสื่อสาร และความบันเทิง ความไม่ยึดมั่นผูกพันในศีลธรรมสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และกิจกรรมออนไลน์ในด้านการเรียน การพูดคุยสื่อสารกับพ่อแม่ และมารยาททางอินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์ทางลบต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

Shin and Ahn (2015) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของเยาวชนเกาหลีอายุ 12-18 ปี ซึ่งพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของเยาวชน ได้แก่ การเล่นเกม การเข้าร่วมกิจกรรมสื่อสังคมออนไลน์ ความมั่นใจในโลกไซเบอร์ และการออนไลน์

ผ่านมือถือ แต่ระยะในการใช้อินเทอร์เน็ต และความพึงพอใจในโรงเรียนไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

Kalender and Keser (2018) ศึกษาถึงการตระหนักรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนมีวิธีการที่ผิดในการสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต เทคนิคในการป้องกันการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตยังไม่เพียงพอ และมีโรงเรียนจำนวนน้อยที่สร้างความตระหนักเกี่ยวกับการต่อต้านการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ถึงอย่างไรก็ตามการตระหนักรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของครูก็ยังไม่เพียงพอที่จะสร้างหลักสูตรการต่อต้านการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต รวมถึงนโยบายการต่อต้านการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ดังนั้นแล้วต้องสร้างความตระหนักรู้ให้กับนักเรียน ครูผู้บริหารโรงเรียน รวมถึงผู้ปกครองอย่างเหมาะสม

Yigit, Keskin, and Yurdugul (2018) ศึกษาความสัมพันธ์ของการรับรู้การสนับสนุนจากครอบครัวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในประเทศตุรกี ผลการวิจัยพบว่า เมื่อการสนับสนุนจากครอบครัวลดลง พฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตจะเพิ่มขึ้น ทั้งนี้การสนับสนุนจากครอบครัวเป็นการสนับสนุนที่สำคัญที่สุดในบรรดาการสนับสนุนทางสังคมอื่น ๆ ซึ่งเป็นปัจจัยป้องกันการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตได้

กรกนก แหดวง ศรัณย์ พิมพ์ทอง และ พิชญานี พูนพล (2562) ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นพลเมืองดีบนโลกดิจิทัลของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งพฤติกรรมการเป็นพลเมืองดีบนโลกดิจิทัลมี 4 ด้าน ได้แก่ พฤติกรรมการทำตามกฎบนโลกดิจิทัล พฤติกรรมการเคารพผู้อื่นบนโลกดิจิทัล พฤติกรรมมีส่วนร่วมบนโลกดิจิทัล และพฤติกรรมการรับผิดชอบต่อบนโลกดิจิทัล เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 6 ระดับ ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทำตามกฎบนโลกดิจิทัลและพฤติกรรมการเคารพผู้อื่นบนโลกดิจิทัลมากที่สุด คือ เจตคติที่ดีต่อการเป็นพลเมืองดีบนโลกดิจิทัล และตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมบนโลกดิจิทัลและพฤติกรรมการรับผิดชอบต่อบนโลกดิจิทัลมากที่สุด คือ บุคลิกภาพแบบเปิดใจรับประสบการณ์ ซึ่งตัวแปรเหล่านี้สำคัญต่อการพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียน ดังนั้นโรงเรียนควรส่งเสริมนโยบายการ

พัฒนานักเรียนด้านการใช้สื่อดิจิทัล โดยเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปลูกฝังและพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเป็นพลเมืองดีบนโลกดิจิทัล และบุคลิกภาพแบบเปิดใจรับประสบการณ์

ฉันทากร ตุดเทื้อ เกษตรชัย และหิม และ ฤทัยชนนี สิทธิชัย (2562) วิจัยเรื่อง แนวทางการป้องกันพฤติกรรมรังแกบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยวิธีการเก็บข้อมูลคือ วิธีการสัมภาษณ์กลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อายุระหว่าง 13-18 ปี รวมถึงครูผู้สอน และผู้บริหารโรงเรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการศึกษาพบว่า แนวทางสำหรับการพัฒนาโปรแกรมการป้องกันพฤติกรรมรังแกบนโลกไซเบอร์ประกอบด้วย 1) การส่งเสริมทักษะด้านการรับรู้ 2) ด้านการคิดวิเคราะห์ และ 3) ด้านการตระหนักรู้ ภายใต้การจัดกิจกรรมกลุ่ม เกมกิจกรรม กิจกรรมการโต้วาที และกิจกรรมระดมสมองอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งขนาดต้องมีผู้เข้าร่วมไม่เกิน 30 คน อาจมีการจัดกลุ่มย่อยอย่างน้อย 6 คน ระยะเวลา 1-2 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ และดำเนินกิจกรรมต่อเนื่องอย่างน้อย 15 ชั่วโมง

สรานนท์ อินทนนท์ และ พลินี เสริมสินสิริ (2561) ศึกษาวิธีการป้องกันการกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์ของวัยรุ่น โดยทำการสนทนากลุ่มวัยรุ่นอายุ 15-18 ปีจำนวน 1 กลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า ผู้ร่วมสนทนาทุกคนใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นประจำและมีประสบการณ์เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์ เคยเป็นทั้งผู้กลั่นแกล้งและ/หรือถูกกลั่นแกล้ง ทุกคนทราบความหมายและรูปแบบการกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์ ระบุถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในระดับบุคคลและระดับสังคมได้ มีวิธีป้องกันและจัดการแตกต่างกันออกไป แต่เห็นตรงกันว่า การกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์ไม่สามารถหยุดยั้งให้หมดไปได้ แต่สามารถป้องกันตนเองได้ รวมทั้งใช้บุคคลที่มีอิทธิพลและยอมรับของวัยรุ่นเป็นคนให้คำแนะนำ และพูดถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการกลั่นแกล้งกันบนโลกไซเบอร์

สิริกาญจน์ สง่า ปิยะมาภรณ์ ยาแปง และ ทศนันท์ จันท (2561) วิจัยเรื่อง พฤติกรรมการรังแกบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เป็นวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมรังแกบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน และเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมรังแกบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีพฤติกรรมรังแกบนโลกไซเบอร์โดยภาพรวมในระดับต่ำ และมีพฤติกรรมรังแกบนโลกไซเบอร์รายด้านทุกด้านในระดับ ต่ำ 2) เพศชายและเพศหญิงมีระดับ

พฤติกรรมการรังแกบนโลกไซเบอร์โดยรวมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนชายมีระดับพฤติกรรมสูงกว่าเพศหญิง และ 3) นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันจะมีพฤติกรรมการรังแกบนโลกไซเบอร์โดยรวมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย” มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย 2) เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย 3) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทยที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ 4) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่มีต่อแนวทางการแก้ปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย

การวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทยเป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ในลักษณะของการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal Relationship) เพื่อตอบคำถามการวิจัยข้อที่ 1 - 3 โดยเริ่มจากการศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตและแนวคิดทฤษฎี หลังจากนั้นเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ขั้นตอนที่ 2 การเสนอแนวทางการแก้ปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 4 โดยนำผลการวิจัยจากขั้นตอนที่ 1 มาใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่มีต่อแนวทางการแก้ปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย

ขั้นตอนที่ 1 พัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2, และ 3 ปีการศึกษา 2562 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ในประเทศไทย ซึ่งมีนักเรียนจำนวน 31,631 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1, 2, และ 3 ปีการศึกษา 2562 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) โดยผู้วิจัยมีแนวทางในการพิจารณาและขั้นตอนในการกำหนดขนาดและการสุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การกำหนดตัวอย่างโดยอาศัยแนวคิดของ Hair et al. (1998 อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ที่เสนอเกณฑ์ขั้นต่ำในการกำหนดขนาดตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมลิสเรล โดยกำหนดให้ใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 10 – 20 คน ต่อตัวแปรในการวิจัย 1 ตัวแปร ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 14 ตัวแปร และมีพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่าทั้งหมด 40 ค่า ดังนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่างจึงควรมีขนาดไม่น้อยกว่า 400 คน แต่จากการศึกษางานวิจัยพบว่า อัตราการตอบกลับขั้นต่ำของแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ของกลุ่มที่ตอบด้วยความจริงใจคิดเป็นร้อยละ 70 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมดที่ส่งไป (วิภา บำเรอจิต, 2542) ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของตัวอย่างเพิ่มขึ้นจากขั้นต่ำร้อยละ 30 รวมกับจำนวนตัวอย่างขั้นต่ำเป็น 520 คน และเพื่อให้ความเป็นตัวแทนที่ดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 720 คน

2. การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) มีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

ขั้นที่ 1 หน่วยการสุ่ม คือ จังหวัด โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแบ่งภูมิภาคตามเขตการปกครอง แบ่งออกเป็น 4 ภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ จากนั้นสุ่มจังหวัดโดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยเก็บข้อมูลภูมิภาคละ 2 จังหวัด รวมเป็น 8 จังหวัด

ขั้นที่ 2 หน่วยการสุ่ม คือ โรงเรียน ผู้วิจัยสุ่มโรงเรียนในจังหวัดที่เลือกตามขั้นที่ 1 โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แบ่งเป็นโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองและโรงเรียนนอกเขตอำเภอเมือง อย่างละ 1 โรงเรียน เป็นจังหวัดละ 2 โรงเรียน รวมได้โรงเรียนจำนวน 16 โรงเรียน

ขั้นที่ 3 หน่วยการสุ่ม คือ นักเรียน ผู้วิจัยสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำแนกตามระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น คือ มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1, 2, และ 3 ระดับชั้นละ 15 คน รวมโรงเรียนละ 45 คน ดังนั้นแล้วจะได้ตัวอย่างวิจัยรวมทั้งหมด 720 คน ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัย

ภาค	จังหวัด	โรงเรียน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง			รวม
			ม.1	ม.2	ม.3	
เหนือ	จังหวัดที่ 1	ในเขตอำเภอเมือง	15	15	15	45
		นอกเขตอำเภอเมือง	15	15	15	45
	จังหวัดที่ 2	ในเขตอำเภอเมือง	15	15	15	45
		นอกเขตอำเภอเมือง	15	15	15	45
ตะวันออกเฉียงเหนือ	จังหวัดที่ 3	ในเขตอำเภอเมือง	15	15	15	45
		นอกเขตอำเภอเมือง	15	15	15	45
	จังหวัดที่ 4	ในเขตอำเภอเมือง	15	15	15	45
		นอกเขตอำเภอเมือง	15	15	15	45
กลาง	จังหวัดที่ 5	ในเขตอำเภอเมือง	15	15	15	45
		นอกเขตอำเภอเมือง	15	15	15	45
	จังหวัดที่ 6	ในเขตอำเภอเมือง	15	15	15	45
		นอกเขตอำเภอเมือง	15	15	15	45
ใต้	จังหวัดที่ 7	ในเขตอำเภอเมือง	15	15	15	45
		นอกเขตอำเภอเมือง	15	15	15	45
	จังหวัดที่ 8	ในเขตอำเภอเมือง	15	15	15	45
		นอกเขตอำเภอเมือง	15	15	15	45
รวมทั้งหมด	8	16	240	240	240	720

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ประกอบด้วยตัวแปรแฝง 4 ตัวแปร ได้แก่

1. ปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร ได้แก่

- **ระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต** หมายถึง จำนวนชั่วโมงต่อวันในการทำกิจกรรมออนไลน์

- **การเปิดรับสื่อที่มีความรุนแรง** หมายถึง การบริโภคสื่อที่มีลักษณะภาพของการกระทำความก้าวร้าวรุนแรงโดยมนุษย์ หรือตัวละครที่มีลักษณะคล้ายมนุษย์กับผู้อื่น ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1) การรับสื่อที่มีความรุนแรง ได้แก่ การชมภาพยนตร์ที่มีความรุนแรง และอ่านข้อความที่เป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต รวมถึงการดูภาพลามก และ 2) การใช้สื่อที่มีความรุนแรง ได้แก่ การเล่นเกมออนไลน์ที่มีความรุนแรง

2. ปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร ได้แก่

- **ความผูกพันในครอบครัว** หมายถึง ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวที่มีความไว้วางใจต่อกัน และมีการพูดคุยสื่อสารกันด้วยความเข้าใจ

- **การสนับสนุนจากครอบครัว** หมายถึง การแสดงออกของสมาชิกในครอบครัวที่ส่งเสริมกันเมื่อสมาชิกประสบความสำเร็จหรือสนับสนุนกันเมื่อต้องการกำลังใจ

3. ปัจจัยด้านโรงเรียน ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร ได้แก่

- **สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน** หมายถึง พฤติกรรมของครูที่เป็นที่น่าพอใจต่อนักเรียน เช่น การเอาใจใส่ ความเข้าใจ การปฏิบัติต่อนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน การให้ความช่วยเหลือ และการกล่าวชม เป็นต้น

- **บรรยากาศในโรงเรียน** หมายถึง สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เป็นที่น่าพอใจ รวมถึงความปลอดภัยในโรงเรียน และมีการสนับสนุนนักเรียน

4. ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ได้แก่

- **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** หมายถึง เกรดเฉลี่ยสะสมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ซึ่งวัดได้จากคะแนนเฉลี่ย สะสมจนถึงภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561

- **ความภาคภูมิใจในตนเอง** หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเองในทางที่ดี มีความเคารพและยอมรับตนเอง มีความสามารถและใช้ความสามารถที่มีอยู่ทำสิ่งต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมาย และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

- **ความเห็นอกเห็นใจ** หมายถึง การรับรู้และเข้าใจถึงความรู้สึก ความต้องการ และความห่วงใยของผู้อื่น รวมไปถึงการเอาใจเขามาใส่ใจเรา

ตัวแปรตาม คือ การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต หมายถึง พฤติกรรมที่กระทำการกลั่นแกล้งด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ผ่านอินเทอร์เน็ตทางสื่อสังคมออนไลน์ และระบบข้อความโต้ตอบแบบทันที ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร ได้แก่

- **การช่วยโยให้โมโห** หมายถึง การสนทนาที่รุนแรงและหยาบคายระหว่างบุคคล 2 คนขึ้นไปซึ่งเป็นการช่วยโยให้โมโหทำให้เกิดการโต้ตอบทะเลาะกันทางข้อความออนไลน์

- **การข่มขู่คุกคาม** หมายถึง การส่งข้อความก่อกวนหรือข่มขู่ไปยังบุคคลซ้ำ ๆ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์หรือข้อความโต้ตอบแบบทันทีเพื่อให้รำคาญ หรือเกิดความรู้สึกที่ไม่ดี

- **การกลั่นแกล้งทางสังคม** หมายถึง การกลั่นแกล้งที่ตั้งใจทำลายชื่อเสียง สถานะทางสังคมของผู้อื่น หรือทำลายมิตรภาพผ่านสื่อสังคมออนไลน์สาธารณะ เช่น การกีดกันออกจากกลุ่ม การปล่อยข่าวลือและนินทา และดูหมิ่น เป็นต้น

- **การเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่น** หมายถึง การส่ง โพสต์ หรือเผยแพร่ข้อมูลรูปภาพ หรือวิดีโอที่เป็นความลับหรือเรื่องน่าอับอายของผู้อื่นสู่สื่อสังคมออนไลน์สาธารณะ โดยไม่ได้รับการยินยอมจากเจ้าของข้อมูลนั้น ๆ

- **การแอบอ้างตัวตน** หมายถึง การสวมรอยตัวตนของผู้อื่น หรือสร้างโปรไฟล์ในสื่อสังคมออนไลน์ปลอมและใช้ตัวตนนั้นสร้างความเสียหายแก่ตัวตนนั้นเองหรือบุคคลที่สาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามจำนวน 1 ชุด แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และโรงเรียน ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และเติมคำตอบ

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทยประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับปัจจัย 3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและ

สื่อ ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียน แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนตั้งแต่ 1 – 5 คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง มีพฤติกรรมตามข้อความในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง มีพฤติกรรมตามข้อความในระดับมาก
3	หมายถึง มีพฤติกรรมตามข้อความในระดับปานกลาง
2	หมายถึง มีพฤติกรรมตามข้อความในระดับน้อย
1	หมายถึง มีพฤติกรรมตามข้อความในระดับน้อยที่สุด

ปัจจัยส่วนบุคคลที่ใช้มาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) เช่นกัน แต่มีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนตั้งแต่ 1 – 5 คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4	หมายถึง เห็นด้วย
3	หมายถึง ไม่แน่ใจ
2	หมายถึง ไม่เห็นด้วย
1	หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ข้อคำถามในตอนนี้ มี 2 กรณี ได้แก่ ข้อคำถามเชิงบวก และข้อคำถามเชิงลบ ซึ่งเกณฑ์การให้คะแนนแยกเป็น 2 กรณี ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 เกณฑ์การให้คะแนนข้อคำถามเชิงบวก และข้อคำถามเชิงลบ

ระดับความคิดเห็น	เกณฑ์การให้คะแนน	
	คำถามเชิงบวก	คำถามเชิงลบ
มีพฤติกรรมตามข้อความในระดับมากที่สุด และเห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
มีพฤติกรรมตามข้อความในระดับมาก และเห็นด้วย	4	2
มีพฤติกรรมตามข้อความในระดับปานกลาง และไม่แน่ใจ	3	3
มีพฤติกรรมตามข้อความในระดับน้อย และไม่เห็นด้วย	2	4
มีพฤติกรรมตามข้อความในระดับน้อยที่สุด และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่เกิดขึ้นภายใน 6 เดือน โดยเหตุผลที่กำหนดช่วงเวลา 6 เดือน เพราะช่วงเวลานี้เป็นประสบการณ์ล่าสุดที่

สามารถวัดและนำมาเปรียบเทียบได้ชัดเจน ทั้งนี้ 2-3 ปีก่อนเด็กที่มีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตอาจเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมแล้ว และอาจทำให้ข้อมูลที่ได้รับไม่ตรงกับความเป็นปัจจุบัน ดังนั้นช่วงเวลา 6 เดือนจึงให้ความรู้ในเชิงลึกและเหมาะสมที่นำมาใช้ในการกำหนดพฤติกรรม (Robson & Witenberg, 2013; Udris, 2014; Brewer & Kerlake, 2015; Festl, 2016) โดยแบ่งพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตออกเป็น 5 ลักษณะ ได้แก่ 1) การยั่วยุให้โมโห 2) การข่มขู่คุกคาม 3) การกลั่นแกล้งทางสังคม 4) การเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่น และ 5) การแอบอ้างตัวตน แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale)

แบบสอบถามพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น กำหนดให้มีคะแนนตั้งแต่ 1 – 5 คะแนน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

1	หมายถึง ไม่เคยมีพฤติกรรมนั้นเลย	(0%)
2	หมายถึง มีพฤติกรรมนั้นนาน ๆ ครั้ง	(1-25%)
3	หมายถึง มีพฤติกรรมนั้นค่อนข้างบ่อย	(26-50%)
4	หมายถึง มีพฤติกรรมนั้นบ่อยครั้ง	(51-75%)
5	หมายถึง มีพฤติกรรมนั้นเป็นประจำ	(76-100%)

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่จะทำการวัดเพื่อใช้ในการสร้างข้อคำถามของแบบสอบถาม
2. ดำเนินการสร้างข้อคำถามของแบบสอบถาม โดยกำหนดโครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการวัดในแต่ละมิติดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 โครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการวัดในแต่ละมิติ

เนื้อหา	ประเด็นหลัก	จำนวนข้อ	ประเด็นย่อย	จำนวนข้อ
ตอนที่ 1		3	สถานภาพทั่วไป	3
ตอนที่ 2	ปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ	8	ระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต	1
			การเปิดรับสื่อที่มีความรุนแรง	7
	ปัจจัยด้านครอบครัว	8	ความผูกพันในครอบครัว	4
			การสนับสนุนจากครอบครัว	4
	ปัจจัยด้านโรงเรียน	10	สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน	5
			บรรยากาศในโรงเรียน	5
ปัจจัยส่วนบุคคล	12	ความภาคภูมิใจในตนเอง	8	
		ความเห็นอกเห็นใจ	4	
ตอนที่ 3	การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต	20	การข่มขู่ให้โมโห	4
			การข่มขู่คุกคาม	4
			การกลั่นแกล้งทางสังคม	4
			การเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่น	4
			การแอบอ้างตัวตน	4

3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความชัดเจน ความเหมาะสมของจำนวนข้อคำถาม ภาษาและรูปแบบของข้อคำถามที่สร้างขึ้นเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาจากความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายที่ต้องการวัด (Index of Consistency: IOC) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการแนะแนวผู้เรียนจำนวน 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านตัวแปรทางจิตวิทยา จำนวน 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลจำนวน 1 ท่าน

โดยใช้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม ดังนี้

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่า ข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์หรือนิยามศัพท์

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่า ข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์หรือนิยามศัพท์

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่า ข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์หรือนิยามศัพท์

จากนั้นนำคะแนนมาคำนวณ โดยสูตรที่ใช้ในการคำนวณ ได้แก่

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC = ดัชนีความสอดคล้องระหว่างประเด็นที่ต้องการตรวจสอบ

R = ผลคูณของคะแนนกับจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิที่เลือก

N = จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด

ทั้งนี้หากข้อคำถามใดที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 แสดงว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับนิยามศัพท์ และสามารถนำไปใช้งานได้ (สมถวิล วิจิตรวรรณ, 2562, น. 32)

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหา พบว่า ค่าดัชนี IOC ของมาตรวัด ทั้งฉบับมีค่าอยู่ระหว่าง -0.33 ถึง 1.00 โดยข้อคำถามที่มีค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปมีจำนวน 57 ข้อ โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 ซึ่งถือเป็นข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้ในการวัดได้ เพราะสามารถวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์ที่ต้องการวัด และจากการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหานั้นพบว่า มีข้อคำถามที่มีค่าดัชนี IOC ต่ำกว่า 0.50 คือ มีค่าระหว่าง -0.33 ถึง 0.33 จำนวน 4 ข้อ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการนำข้อคำถามที่มีปัญหาเหล่านั้นมาปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ สรุปได้ดังตารางที่ 8 และแสดงรายละเอียดของค่า IOC พร้อมข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิในภาคผนวก ค

ตารางที่ 8 ผลการตรวจความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือ

ตัวแปร	จำนวนข้อทั้งหมด	จำนวนข้อที่ค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 (-0.33 ถึง 0.33)	จำนวนข้อที่ค่า IOC ต่ำตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (0.67 ถึง 1.00)
การเปิดรับสื่อที่มีความรุนแรง	8	1	7
ความผูกพันในครอบครัว	4	-	4
การสนับสนุนจากครอบครัว	5	1	4
สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน	5	-	5
บรรยากาศในโรงเรียน	4	-	4
ความภาคภูมิใจในตนเอง	8	-	8
ความเห็นอกเห็นใจ	4	-	4
การช่วยเหลือไมโท	4	-	4
การข่มขู่คุกคาม	4	-	4
การกลั่นแกล้งทางสังคม	7	2	5
การเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่น	4	-	4
การแอบอ้างตัวตน	4	-	4

5. นำข้อเสนอแนะที่ได้จากของผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามให้มีความถูกต้องและชัดเจน

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 176 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องภายใน (internal consistency) ของแบบสอบถาม ด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาคแอลฟา (Cronbach's alpha coefficient) ซึ่งพบว่า ข้อคำถามในแต่ละตัวแปรมีความเที่ยงอยู่ระหว่าง 0.620 ถึง 0.811 โดยตัวแปรที่มีความเที่ยงมากที่สุด คือ พฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต แต่ละตัวบ่งชี้มีความเที่ยงอยู่ระหว่าง 0.690 ถึง 0.791 ตัวแปรที่มีความเที่ยงน้อยที่สุด คือ ปัจจัยส่วนบุคคล แต่ละตัวบ่งชี้มีความเที่ยงอยู่ระหว่าง 0.620 ถึง 0.758 โดยตัวแปรทุกตัวผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ ค่าความเที่ยงต้องไม่ต่ำกว่า 0.5 (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544) ส่วนระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต และเกรดเฉลี่ย มีข้อคำถามเพียงข้อเดียว จึงไม่มีการหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม จากผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็น

เห็นว่า มาตรการที่พัฒนาขึ้นทั้งหมดมีคุณภาพและเหมาะสมจะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงของแบบสอบถามแสดงได้ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 จำนวนข้อและค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม

ลำดับ	ตัวแปร	จำนวนข้อ	ความเที่ยง
1	ปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ	8	0.733
	1.1 ระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต	1	-
	1.2 การเปิดรับสื่อที่มีความรุนแรง	7	0.733
2	ปัจจัยด้านครอบครัว	8	0.857
	2.1 ความผูกพันในครอบครัว	4	0.672
	2.2 การสนับสนุนจากครอบครัว	4	0.796
3	ปัจจัยด้านโรงเรียน	10	0.811
	3.1 สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน	5	0.776
	3.2 บรรยากาศในโรงเรียน	5	0.747
4	ปัจจัยส่วนบุคคล	13	0.554
	4.1 เกรตเฉลี่ย	1	-
	4.2 ความภาคภูมิใจในตนเอง	8	0.758
	4.3 ความเห็นอกเห็นใจ	4	0.620
5	พฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต	20	0.911
	5.1 การช่วยุ้ให้โมโห	4	0.754
	5.2 การข่มขู่คุกคาม	4	0.694
	5.3 การกลั่นแกล้งทางสังคม	4	0.690
	5.4 การเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่น	4	0.791
	5.5 การแอบอ้างตัวตน	4	0.767

7. การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของโมเดลการวัดปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านโรงเรียน และปัจจัยส่วนบุคคล และตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตซึ่งประกอบด้วย การช่วยุ้ให้โมโห การข่มขู่คุกคาม การกลั่นแกล้งทางสังคม การเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่น และการแอบอ้างตัวตน ดำเนินการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ เพื่อให้ได้เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในแต่ละองค์ประกอบ เพื่อตรวจสอบว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์หรือไม่ หากสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในเมทริกซ์ใดไม่มีความสัมพันธ์กันหรือสัมพันธ์กันน้อย แสดงว่าเมทริกซ์นั้นไม่มีองค์ประกอบร่วมกัน และไม่ควรรนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ ค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity และค่าดัชนีไกเซอร์-เมเยอร์-ออลคิน (Kaiser-Meyer-Olkin measures of sampling adequacy: KMO) ควรมีค่าเข้าใกล้หนึ่ง เมื่อได้เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแล้ว ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmation Factor Analysis: CFA) ด้วยโปรแกรมลิสเรล (LISREL) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผู้วิจัยแบ่งการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตออกเป็น 5 ด้าน คือ 1) ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดปัจจัย ด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ 2) ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดปัจจัยด้านครอบครัว 3) ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดปัจจัยด้านโรงเรียน 4) ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดปัจจัยส่วนบุคคล และ 5) ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทาง อินเทอร์เน็ต มีรายละเอียดดังนี้

7.1 ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันพบว่า ตัวบ่งชี้ของตัวแปรปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ (MEDIA) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ลักษณะความสัมพันธ์เป็นความสัมพันธ์ทางบวกโดยตัวแปรระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต (TIME) กับการเปิดรับสื่อที่มีความรุนแรง (EXMED) มีความสัมพันธ์เป็น 0.211

เมื่อพิจารณาค่า Bartlett's Test of Sphericity มีค่าเท่ากับ 13.655 $df = 1$ และค่า $p = 0.000$ แสดงว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้แตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และค่าดัชนีไกเซอร์-เมเยอร์-ออลคิน (Kaiser-Meyer-Olkin measures of sampling adequacy: KMO) มีค่าเท่ากับ 0.500 แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยด้าน อินเทอร์เน็ตและสื่อ มีความสัมพันธ์กันมากพอที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ รายละเอียดดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ตัวแปร ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวแปรในองค์ประกอบปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ

ตัวแปร	TIME	EXMED
TIME	1	
EXMED	0.211**	1
Mean	3.13	2.563
SD	0.977	0.820

Bartlett's Test of Sphericity = 13.655 df = 1 p = 0.000 KMO = 0.500

** $p < .01$

ผลการวิเคราะห์ความตรงของโมเดลการวัดปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ (MEDIA) จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (Chi-square) มีค่าเท่ากับ 1.710 มีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.191 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 1 แสดงว่า ค่าไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญ กล่าวคือ ยอมรับสมมติฐานที่ว่า โมเดลการวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน GFI = 0.995 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว AGFI = 0.985 และดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ RMR = 0.045

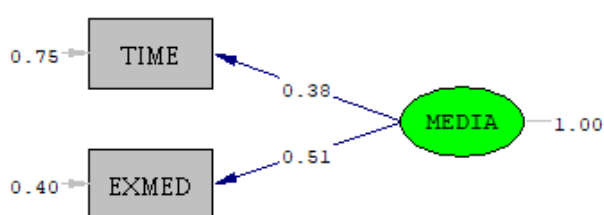
เมื่อพิจารณาน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดองค์ประกอบปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบทั้งหมดมีค่าเป็นบวก มีขนาด 0.400 และ 0.629 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกตัว โดยการเปิดรับสื่อที่มีความรุนแรง (EXMED) มีความสำคัญมากที่สุด และระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต (TIME) รองลงมา ตัวแปรสังเกตได้ดังกล่าว มีสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ ประมาณร้อยละ 16 และร้อยละ 39.6 ซึ่งแสดงรายละเอียดดังตารางที่ 11 และภาพที่ 12

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ			R ²	สปส.คะแนน องค์ประกอบ
	b(SE)	β	t		
TIME	0.378(0.073)	0.400	5.165*	0.160	0.273
MEDIA	0.512(0.052)	0.629	9.806*	0.396	0.694

$\chi^2 = 1.710$ df = 1 p = 0.191 GFI = 0.995 AGFI = 0.985 RMR = 0.045 RMSEA = 0.049

*p < .05

Chi-Square=1.71, df=1, P-value=0.19101, RMSEA=0.049

ภาพที่ 12 โมเดลการวัดปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ

7.2 ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดปัจจัยด้านครอบครัว

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันพบว่า ตัวบ่งชี้ของตัวแปรปัจจัยด้านครอบครัว (FAMILY) มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ลักษณะความสัมพันธ์เป็นความสัมพันธ์ทางบวก โดยตัวแปรความผูกพันในครอบครัว (RFAM) และการสนับสนุนจากครอบครัว (SFAM) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.788

เมื่อพิจารณาค่า Bartlett's Test of Sphericity มีค่าเท่ากับ 290.420 df = 1 และค่า p = 0.000 แสดงว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้แตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และค่าดัชนีไกเซอร์-เมเยอร์-ออลคิน (Kaiser-Meyer-Olkin measures of sampling adequacy: KMO) มีค่าเท่ากับ 0.500 แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยด้านครอบครัวมีความสัมพันธ์กันมากพอที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ รายละเอียดดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ตัวแปร ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวแปรในองค์ประกอบปัจจัยด้านครอบครัว

ตัวแปร	RFAM	SFAM
RFAM	1	
SFAM	0.788**	1
Mean	2.154	2.295
SD	0.859	0.795

Bartlett's Test of Sphericity = 290.420 df = 1 p = 0.000 KMO = 0.500

** $p < .01$

ผลการวิเคราะห์ความตรงของโมเดลการวัดปัจจัยด้านครอบครัว (FAMILY) จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (Chi-square) มีค่าเท่ากับ 1.65 มีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.198 ค่าองศาอิสระเท่ากับ (df = 3) แสดงว่า ค่าไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญ กล่าวคือ ยอมรับสมมติฐานที่ว่า โมเดลการวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน GFI = 0.995 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว AGFI = 0.985 และดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ RMR = 0.011

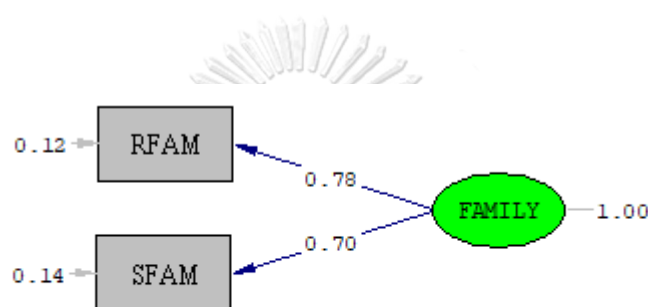
เมื่อพิจารณาน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดองค์ประกอบปัจจัยด้านครอบครัวพบว่า น้ำหนักองค์ประกอบทั้งหมดมีค่าเป็นบวกมีขนาด 0.882 ถึง 0.914 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกตัว โดยเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย ได้แก่ ความผูกพันในครอบครัว (RFAM) และการสนับสนุนจากครอบครัว (SFAM) ตัวแปรสังเกตได้ดังกล่าว มีสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบปัจจัยด้านครอบครัวประมาณร้อยละ 77.7 และ 83.6 รายละเอียดดังตารางที่ 13 และภาพที่ 13

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดปัจจัยด้านครอบครัว

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ			R ²	สปส.คะแนน องค์ประกอบ
	b(SE)	β	t		
RFAM	0.783(0.035)	0.914	20.561*	0.836	0.680
SFAM	0.696(0.036)	0.882	19.235*	0.777	0.522

$\chi^2 = 1.65$ df = 1 p = 0.198 GFI = 0.995 AGFI = 0.985 RMR = 0.011 RMSEA = 0.047

*p < .05

Chi-Square=1.65, df=1, P-value=0.19832, RMSEA=0.047

ภาพที่ 13 โมเดลการวัดปัจจัยด้านครอบครัว

7.3 ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดปัจจัยด้านโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันพบว่า ตัวบ่งชี้ของตัวแปรปัจจัยด้านโรงเรียน (SCHOOL) มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ลักษณะความสัมพันธ์เป็นความสัมพันธ์ทางบวก โดยตัวแปรสัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับนักเรียน (RTCHR) กับตัวแปรบรรยากาศในโรงเรียน (RSCHL) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.444

เมื่อพิจารณาค่า Bartlett's Test of Sphericity มีค่าเท่ากับ 13.655 df = 1 และค่า p = 0.000 แสดงว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้แตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และค่าดัชนีไกเซอร์-เมเยอร์-ออลคิน (Kaiser-Meyer-Olkin measures of sampling adequacy: KMO) มีค่าเท่ากับ 0.500 แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยด้านโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันมากพอที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ รายละเอียดดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ตัวแปร ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวแปรในองค์ประกอบปัจจัยด้านโรงเรียน

ตัวแปร	RTCHR	RSCHL
RTCHR	1	
RSCHL	0.444**	1
Mean	3.575	3.348
SD	0.836	0.808
Bartlett's Test of Sphericity = 13.655 df = 1 p = 0.000 KMO = 0.500		

** $p < .01$

ผลการวิเคราะห์ความตรงของโมเดลการวัดปัจจัยด้านโรงเรียน (SCHOOL) จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (Chi-square) มีค่าเท่ากับ 0.224 มีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ จ.636 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 1 แสดงว่า ค่าไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญ กล่าวคือ ยอมรับสมมติฐานที่ว่า โมเดลการวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน GFI = 0.999 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว AGFI = 0.998 และดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ RMR = 0.013

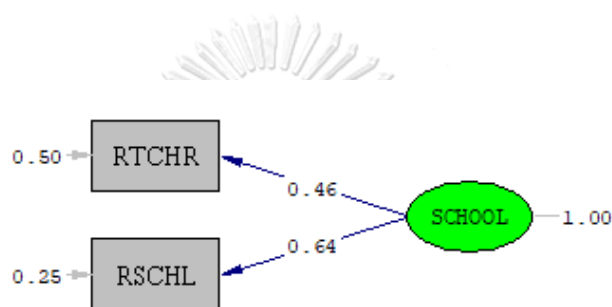
เมื่อพิจารณาน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดองค์ประกอบปัจจัยด้านโรงเรียนพบว่า น้ำหนักองค์ประกอบทั้งหมดมีค่าเป็นบวก มีขนาด 0.547 และ 0.786 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกตัว โดยเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย ได้แก่ บรรยากาศในโรงเรียน (RSCHL) และสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน (RTCHR) ตัวแปรสังเกตได้ดังกล่าว มีสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบปัจจัยด้านโรงเรียนประมาณ ร้อยละ 30 และร้อยละ 61.8 รายละเอียดดังตารางที่ 15 และภาพที่ 14

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดปัจจัยด้านโรงเรียน

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ			R ²	สปส.คะแนน องค์ประกอบ
	b(SE)	β	t		
RTCHR	0.462(0.052)	0.547	8.831*	0.300	0.303
RSCHL	0.637(0.042)	0.786	15.223*	0.618	0.835

$\chi^2 = 0.224$ df = 1 p = 0.636 GFI = 0.999 AGFI = 0.998 RMR = 0.013 RMSEA = 0.000

*p < .05

Chi-Square=0.22, df=1, P-value=0.63634, RMSEA=0.000

ภาพที่ 14 โมเดลการวัดปัจจัยด้านโรงเรียน

7.4 ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันพบว่า ตัวบ่งชี้ของตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล (PERSONAL) ทุกตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.148 ถึง 0.250 ลักษณะความสัมพันธ์เป็นความสัมพันธ์ทางบวก โดยตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุดคือ ความภาคภูมิใจในตนเอง (SELF) กับความเห็นอกเห็นใจ (EMP) ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุดคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GPAX) กับ ความภาคภูมิใจในตนเอง (SELF)

เมื่อพิจารณาค่า Bartlett's Test of Sphericity มีค่าเท่ากับ 34.401 df = 3 และค่า p = 0.000 แสดงว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้แตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และค่าดัชนีไกเซอร์-เมเยอร์-ออลคิน (Kaiser-Meyer-Olkin measures of

sampling adequacy: KMO) มีค่าเท่ากับ 0.576 แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยส่วนบุคคล มีความสัมพันธ์กันมากพอที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ รายละเอียดดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ตัวแปร ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวแปรในองค์ประกอบปัจจัยส่วนบุคคล

ตัวแปร	GPAX	SELF	EMP
GPAX	1		
SELF	.148**	1	
EMP	.197**	.250**	1
Mean	3.97	3.431	1.820
SD	1.027	0.611	0.703

Bartlett's Test of Sphericity = 34.401 df = 3 p = 0.000 KMO = 0.576

** $p < .01$

ผลการวิเคราะห์ความตรงของโมเดลการวัดปัจจัยส่วนบุคคล (PERSONAL) จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (Chi-square) มีค่าเท่ากับ 4.74 มีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.192 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 3 แสดงว่า ค่าไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญ กล่าวคือ ยอมรับสมมติฐานที่ว่า โมเดลการวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.989 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.977 และดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (RMR) เท่ากับ 0.053

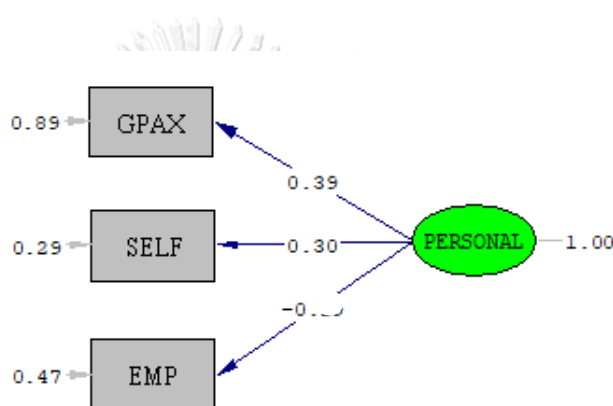
เมื่อพิจารณาน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า น้ำหนักองค์ประกอบมีทั้งค่าบวกและค่าลบ มีขนาด 0.383 ถึง 0.481 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว โดยเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GPAX) ความเห็นอกเห็นใจ (EMP) และความภาคภูมิใจในตนเอง (SELF) ตัวแปรสังเกตได้ดังกล่าว มีสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยโมเดลการวัดปัจจัยส่วนบุคคล ประมาณร้อยละ 14.7 ถึง ร้อยละ 23.2 รายละเอียดดังตารางที่ 17 และภาพที่ 15

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดปัจจัยส่วนบุคคล

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ			R ²	สปส.คะแนน องค์ประกอบ
	b(SE)	β	t		
GPAX	0.391(0.085)	0.383	4.625*	0.147	0.267
SELF	0.296(0.047)	0.481	6.239*	0.232	0.618
EMP	0.288(0.061)	0.387	4.679*	0.150	0.371

$\chi^2 = 4.74$ df = 3 p = 0.192 GFI = 0.989 AGFI = 0.977 RMR = 0.053 RMSEA = 0.044

*p < .05

Chi-Square=4.74, df=3, P-value=0.19165, RMSEA=0.044

ภาพที่ 15 โมเดลการวัดปัจจัยส่วนบุคคล

7.5 ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันพบว่า ตัวบ่งชี้ของตัวแปรพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (CYBR.BEH) ทุกตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.363 ถึง 0.635 ลักษณะความสัมพันธ์เป็นความสัมพันธ์ทางบวก โดยตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุดคือ การเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่น (OUTING) กับ การแอบอ้างตัวตน (IMPER) ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ การข่มขู่ให้โมโห (FLAM) กับ การแอบอ้างตัวตน (IMPER)

เมื่อพิจารณาค่า Bartlett's Test of Sphericity มีค่าเท่ากับ 1174.109 df = 10 และค่า p = 0.000 แสดงว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้แตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติ และค่าดัชนีไคเซอร์-เมเยอร์-ออลคิน (Kaiser-Meyer-Olkin measures of sampling adequacy: KMO) มีค่าเท่ากับ 0.828 แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต มีความสัมพันธ์กันมากพอที่จะนำไปวิเคราะห์หองค์ประกอบ รายละเอียดดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ตัวแปร ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวแปรในองค์ประกอบพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

ตัวแปร	FLAM	HARASS	SOCIAL	OUTING	IMPER
FLAM	1				
HARASS	0.610**	1			
SOCIAL	0.440**	0.611**	1		
OUTING	0.439**	0.582**	0.608**	1	
IMPER	0.363**	0.584**	0.553**	0.635**	1
Mean	1.861	1.486	1.463	1.281	1.24
SD	0.713	0.569	0.564	0.474	0.493

Bartlett's Test of Sphericity = 1174.109 df = 10 p = 0.000 KMO = 0.828

** $p < .01$

ผลการวิเคราะห์ความตรงของโมเดลการวัดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (CYBR.BEH) จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (Chi-square) มีค่าเท่ากับ 6.53 มีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.089 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 3 แสดงว่า ค่าไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญ กล่าวคือ ยอมรับสมมติฐานที่ว่า โมเดลการวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.995 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.976 และดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (RMR) เท่ากับ 0.006

เมื่อพิจารณาน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตพบว่า น้ำหนักองค์ประกอบทั้งหมดมีค่าเป็นบวก มีขนาด 0.533 ถึง 0.832 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกตัว โดยเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย ได้แก่ การเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่น (OUTING) การข่มขู่คุกคาม (HARASS) การแอบอ้าง

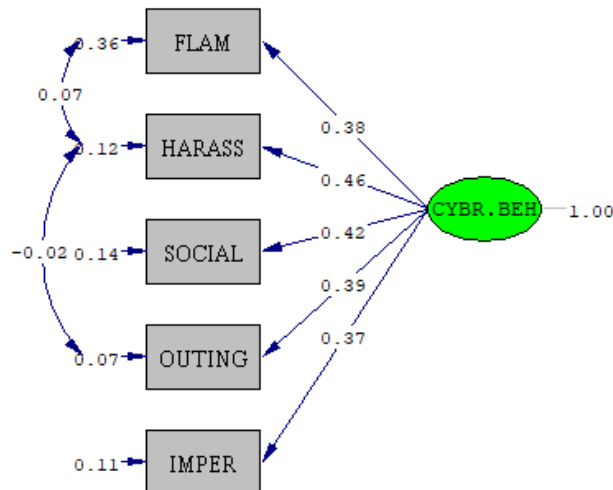
ตัวตน (IMPER) การกลั่นแกล้งทางสังคม (SOCIAL) และ การยั่วยุให้โมโห (FLAM) ตัวแปรสังเกตได้ดังกล่าว มีสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยโมเดลการวัดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตประมาณร้อยละ 28.4 ถึง ร้อยละ 69.2 รายละเอียดดังตารางที่ 19 และภาพที่ 16

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ			R ²	สปส.คะแนนองค์ประกอบ
	b(SE)	β	t		
FLAM	0.308(0.031)	0.533	12.212*	0.284	-0.005
HARASS	0.455(0.023)	0.800	19.702*	0.641	0.606
SOCIAL	0.420(0.022)	0.744	18.860*	0.554	0.334
OUTING	0.394(0.019)	0.832	21.140*	0.692	0.839
IMPER	0.369(0.019)	0.747	18.951*	0.558	0.387

$\chi^2 = 6.53$ df = 3 p = 0.0885 GFI = 0.995 AGFI = 0.976 RMR = 0.006 RMSEA = 0.047

*p < .05

Chi-Square=6.53, df=3, P-value=0.08853, RMSEA=0.047

ภาพที่ 16 โมเดลการวัดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามทางไปรษณีย์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. สืบค้นข้อมูลที่อยู่ของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทางอินเทอร์เน็ต
2. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลการวิจัยจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
3. ดำเนินการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ โดยแนบหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลการวิจัยลงในซองแบบสอบถาม พร้อมกับซองเปล่าติดแสตมป์และเจ้าหน้าที่ผู้วิจัยส่งไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 16 โรงเรียน รวมจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด 720 ฉบับ
4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามทั้งหมด ตั้งแต่วันที่ 22 กรกฎาคม ถึง 6 กันยายน 2562 พบว่า ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด 703 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.64
5. ตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของข้อมูล พบว่าแบบสอบถามจำนวน 21 ฉบับได้ข้อมูลไม่ครบถ้วน ผู้วิจัยจึงตัดแบบสอบถามเหล่านั้นออก ทำให้เหลือแบบสอบถาม 682 ฉบับ และเนื่องจากงานวิจัยนี้ต้องการศึกษาถึงพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จึงจำเป็นต้องใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมดังกล่าว เมื่อตรวจสอบผู้ตอบที่มีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตแล้ว พบว่า มีนักเรียนจำนวน 68 คนที่ไม่มีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ดังนั้นผู้วิจัยจึงตัดแบบสอบถามเหล่านั้นออกเพิ่มเติม ทำให้เหลือแบบสอบถามทั้งหมด 614 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.28 จากจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 720 ฉบับ ซึ่งจำนวน 614 ฉบับผ่านเกณฑ์การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่งานวิจัยนี้ต้องมีขนาดกลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 400 คน
6. นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาลงรหัสและทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามวิจัย ซึ่งมีแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของตัวอย่างวิจัย ประกอบด้วย

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทราบถึงลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ระดับชั้น และที่ตั้งโรงเรียน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการวิเคราะห์ ซึ่งสถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percent)

1.2 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลโดยใช้สถิติบรรยาย เพื่อทราบถึงลักษณะการกระจายและการแจกแจงของตัวแปร ซึ่งสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: SD) ค่าสูงสุด (Maximum: Max) ค่าต่ำสุด (Minimum: Min) ค่าความเบ้ (Skewness) ค่าความโด่ง (Kurtosis) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (Coefficient of Variation: CV) เพื่ออธิบายลักษณะการกระจายและการแจกแจงของข้อมูลของตัวแปร การวิจัยโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการวิเคราะห์ โดยเกณฑ์ในการแปลค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis) (สุชาติ บวรกิติวงศ์, 2548) ดังตารางที่ 20 และ 21

ตารางที่ 20 เกณฑ์การแปลค่าความเบ้ (Skewness)

ค่าความเบ้	ลักษณะโค้ง
$sk < 0$	เบ้ซ้าย
$sk = 0$	สมมาตร
$sk > 0$	เบ้ขวา

ตารางที่ 21 เกณฑ์การแปลค่าความโด่ง (Kurtosis)

ค่าความโด่ง	ลักษณะการแจกแจงของข้อมูล
$ku < 3$	แบนกว่าโค้งปกติ
$ku = 3$	สูงเท่าโค้งปกติ
$ku > 3$	สูงกว่าโค้งปกติ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตมาหาคะแนนเฉลี่ย แล้วแบ่งคะแนนเฉลี่ยออกเป็นช่วงและกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตไว้ ดังนี้

4.50 – 5.00	แสดงว่า มีพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	แสดงว่า มีพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับมาก
2.50 – 3.49	แสดงว่า มีพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	แสดงว่า มีพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับต่ำ
1.00 – 1.49	แสดงว่า มีพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับต่ำที่สุด

2.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficients) เพื่อให้ทราบถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ว่ามีลักษณะเป็นเชิงเส้นหรือไม่ มีขนาด (strength) และทิศทาง (direction) ของความสัมพันธ์เป็นอย่างไร โดยในการวิเคราะห์นี้ใช้โปรแกรม SPSS ในการพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัวแปรว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ และระดับความสัมพันธ์อยู่ในระดับใด (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543) ดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และระดับความสัมพันธ์

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	ระดับความสัมพันธ์
$r > 0.800$	สูง
$0.600 \leq r < 0.800$	ค่อนข้างสูง
$0.400 \leq r < 0.600$	ปานกลาง
$0.200 \leq r < 0.400$	ค่อนข้างต่ำ
$r < 0.200$	ต่ำ

2.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทยโดยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling) ด้วยโปรแกรมลิสเรล (LISREL)

2.4 การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทยที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยโปรแกรมลิสเรล (LISREL) ซึ่งการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ใช้ค่าสถิติที่ตรวจสอบของ ศุภมาส อังศุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณ, และ รัชณีกุล ภิญโญภาณุวัฒน์ (2557) ดังตารางที่ 23

ตารางที่ 23 ดัชนีและเกณฑ์การยอมรับที่ใช้ในการพิจารณาความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ดัชนีระดับการยอมรับ	เกณฑ์การยอมรับ
χ^2	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$, $df > 0$)
χ^2/df	ไม่เกิน 2 - 5
GFI	มีค่าเข้าใกล้ 1 ($GFI \geq 0.95$)
AGFI	มีค่าเข้าใกล้ 1 ($AGFI \geq 0.95$)
RMR	มีค่าเข้าใกล้ 0 ($RMR \leq 0.05$ หรือ 0.08)
RMSEA	มีค่าเข้าใกล้ 0 ($RMSEA \leq 0.05$ หรือ 0.08)

นอกจากนี้ Hair, Black, Babin, and Anderson (2014) ยังกำหนดเกณฑ์การยอมรับที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน เช่น ความซับซ้อนของโมเดล และจำนวนกลุ่มตัวอย่าง เป็นต้น แสดงดังตารางที่ 24

ตารางที่ 24 ดัชนีที่ใช้ในการพิจารณาความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (N)	N > 250			
	จำนวนตัวแปร สังเกตได้ (m)	m < 12	12 < m < 30	m ≥ 30
χ^2		ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	มีนัยสำคัญทางสถิติ	มีนัยสำคัญทางสถิติ
CFI หรือ TFI		CFI > 0.95	CFI > 0.92	CFI > 0.90
SRMR		แนะนำให้ใช้ค่าอื่นใน การตรวจสอบ	SRMR ≤ 0.08 (ค่า CFI > 0.92)	SRMR ≤ 0.08 (ค่า CFI > 0.92)
RMSEA		RMSEA < 0.07 (ค่า CFI ≥ 0.97)	RMSEA < 0.07 (ค่า CFI ≥ 0.92)	RMSEA < 0.07 (ค่า CFI ≥ 0.90)

ขั้นตอนที่ 2 การเสนอแนวทางการแก้ปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 4 การนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้วิจัยซึ่งมีประสบการณ์การทำวิจัยเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต นักจิตวิทยา และผู้สอน โดยนำสาเหตุพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาใช้สร้างคำถามเพื่อการสัมภาษณ์ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยส่วนบุคคลมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตผ่านปัจจัยส่วนบุคคล ผู้วิจัยจึงนำประเด็นที่ได้จากผลการวิจัย กล่าวคือ ปัจจัยที่ส่งอิทธิพลทางตรง ได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว คือ ความผูกพันในครอบครัวและการสนับสนุนจากครอบครัว และปัจจัยส่วนบุคคล คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความภาคภูมิใจในตนเอง และความเห็นอกเห็นใจมาสร้างเป็นข้อคำถามเพื่อหาแนวทางป้องกันและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย รวมถึงวิธีการสอนและทักษะที่ควรมีเพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่ถูกต้องให้นักเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และการเลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงโดยแนะนำต่อกันไป (Snowball Sampling) คือ อาจารย์พฤติกรรมศาสตร์และจิตวิทยา จิตแพทย์ และครู จำนวน 5 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) (ภาคผนวก ง)

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การสร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อรวบรวมแนวทางการแก้ปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต โดยนำสาเหตุพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 ใช้เป็นหัวข้อในการสร้างคำถาม

2. การปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณา เพื่อหาค่าความตรง (Validity) รวมทั้งภาษาที่ใช้ จากนั้นนำไปปรับปรุงตามคำแนะนำ

3. การรวบรวมข้อมูล นัดวันผู้เชี่ยวชาญเพื่อทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ได้แก่ อาจารย์พฤติกรรมศาสตร์ 1 ท่าน อาจารย์ด้านจิตวิทยา 1 ท่าน จิตแพทย์ 1 ท่าน และครูแนะแนว 2 ท่าน รวมจำนวน 5 ท่าน โดยเริ่มสัมภาษณ์วันที่ 7 พฤศจิกายน 2562 จนถึง 19 พฤศจิกายน 2562

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ แนวทางการแก้ปัญหาการเกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย 2) เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย 3) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทยที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ 4) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่มีต่อแนวทางการแก้ปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย ผู้วิจัยจึงขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกตามขั้นของการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1.1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของตัวอย่างวิจัย

1.1.1 ผลการวิเคราะห์ความถี่และร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของกลุ่ม

ตัวอย่าง

1.1.2 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรในโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

ตอนที่ 1.2 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

ตอนที่ 1.3 ผลการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

1.3.1 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

1.3.2 ผลการวิเคราะห์ของโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

ขั้นตอนที่ 2 ผลการเสนอแนวทางการแก้ปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์และความหมายที่ใช้แทนตัวแปรต่าง ๆ เพื่อให้การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีความสะดวกและง่ายต่อการทำความเข้าใจเกี่ยวกับมากขึ้น ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนค่าสถิติ

\bar{X}	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
S.D.	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
C.V.	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย
sk	หมายถึง	ค่าความเบ้
ku	หมายถึง	ค่าความโด่ง
χ^2	หมายถึง	ดัชนีตรวจสอบความกลมกลืนประเภทค่าสถิติไค-สแควร์
GFI	หมายถึง	ดัชนีวัดความกลมกลืน
AGFI	หมายถึง	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว
RMR	หมายถึง	ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ
RMSEA	หมายถึง	ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของส่วนที่เหลือ
df	หมายถึง	องศาอิสระ
p	หมายถึง	ระดับนัยสำคัญ

สัญลักษณ์แทนตัวแปรแฝง

CYBR.BEH	หมายถึง	พฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต
MEDIA	หมายถึง	ปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ
FAMILY	หมายถึง	ปัจจัยด้านครอบครัว
SCHOOL	หมายถึง	ปัจจัยด้านโรงเรียน
PERSONAL	หมายถึง	ปัจจัยส่วนบุคคล

สัญลักษณ์แทนตัวแปรสังเกตได้

FLAM	หมายถึง	การช่วยผู้ใหญ่โมโห
HARASS	หมายถึง	การข่มขู่
SOCIAL	หมายถึง	การกลั่นแกล้งทางสังคม
OUTING	หมายถึง	การเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่น
IMPER	หมายถึง	การแอบอ้างตัวตน

TIME	หมายถึง	ระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต
EXMED	หมายถึง	การเปิดรับสื่อที่มีความรุนแรง
RFAM	หมายถึง	ความผูกพันในครอบครัว
SFAM	หมายถึง	การสนับสนุนจากครอบครัว
RTCHR	หมายถึง	สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน
RSCHL	หมายถึง	บรรยากาศในโรงเรียน
GPAX	หมายถึง	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
SELF	หมายถึง	ความภาคภูมิใจในตนเอง
EMP	หมายถึง	ความเห็นอกเห็นใจ

ขั้นตอนที่ 1 ผลการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1.1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของตัวอย่างวิจัย

1.1.1 ผลการวิเคราะห์ความถี่และร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวอย่างวิจัย คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นทั่วประเทศ จำนวน 614 คน แบ่งออกเป็น 4 ภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ โดยข้อมูลเบื้องต้นประกอบไปด้วย เพศ ระดับชั้น และที่ตั้งโรงเรียน เมื่อพิจารณาแยกตามเพศในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 382 คน (ร้อยละ 62.2) รองลงมาคือ เพศชาย จำนวน 214 คน (ร้อยละ 34.9) และส่วนน้อยไม่ระบุเพศ จำนวน 18 คน (ร้อยละ 2.9) หากแยกพิจารณาแต่ละภูมิภาคพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงในทุกภูมิภาค

เมื่อพิจารณาตามระดับชั้นที่ศึกษา พบว่า ภาพรวมแต่ละระดับชั้นมีจำนวนใกล้เคียงกัน โดยเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มากที่สุด จำนวน 254 คน (ร้อยละ 41.4) รองลงมาคือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 188 คน (ร้อยละ 30.6) และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 น้อยที่สุด จำนวน 172 คน (ร้อยละ 28) เมื่อพิจารณาแยกตามภูมิภาค ทั้ง 4 ภูมิภาคมีจำนวนนักเรียนในแต่ละระดับชั้นใกล้เคียงกัน โดยภาคเหนือ มีจำนวนนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มากที่สุด เท่ากับ 99 คน (ร้อยละ 66.4) ภาคกลาง มีนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 3 มากที่สุด โดยมีจำนวนเท่ากัน คือ 55 คน (ร้อยละ 34.8) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปี

ที่ 3 มากที่สุด จำนวน 81 คน (ร้อยละ 53.6) และภาคใต้ มีนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มากที่สุด จำนวน 81 คน (ร้อยละ 51.9)

เมื่อพิจารณาตามที่ตั้งของโรงเรียน พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนนอกเมืองมากกว่าโรงเรียนในเมือง โดยจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนนอกเมืองเท่ากับ 315 คน (ร้อยละ 51.3) และกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนในเมืองมีจำนวน 299 คน (ร้อยละ 48.7) เมื่อพิจารณาแยกตามภูมิภาค ทั้ง 4 ภูมิภาคมีจำนวนนักเรียนในแต่ละภูมิภาคใกล้เคียงกัน โดยภาคเหนือ มีจำนวนนักเรียนในเมืองมากกว่านอกเมือง เท่ากับ 78 คน (ร้อยละ 52.3) ภาคกลางมีจำนวนนักเรียนนอกเมืองมากกว่าในเมือง เท่ากับ 81 คน (ร้อยละ 51.3) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวนนักเรียนนอกเมืองมากกว่าในเมือง เท่ากับ 85 คน (ร้อยละ 56.3) และภาคใต้ จำนวนนักเรียนในเมืองและนอกเมือง เท่ากัน คือ 78 คน (ร้อยละ 50) รายละเอียดดังตารางที่ 25

ตารางที่ 25 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิภาค

ตัวแปร \ ภูมิภาค	เหนือ		กลาง		ตะวันออกเฉียงเหนือ		ใต้		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ										
ชาย	43	28.9	69	43.7	44	29.1	58	37.2	214	34.9
หญิง	93	62.4	88	55.7	103	68.2	98	62.8	382	62.2
ไม่ระบุ	13	8.7	1	0.6	4	2.6	0	0	18	2.9
รวม	149	100	158	100	151	100	156	100	614	100
2. ระดับชั้น										
ม.1	38	25.5	55	34.8	14	9.3	81	51.9	188	30.6
ม.2	12	8.1	48	30.4	56	37.1	46	35.9	172	28
ม.3	99	66.4	55	34.8	81	53.6	19	12.2	254	41.4
รวม	149	100	158	100	151	100	156	100	614	100
3. ที่ตั้งโรงเรียน										
ในอำเภอเมือง	78	52.3	77	48.7	66	43.7	78	50	299	48.7
นอกอำเภอเมือง	71	47.7	81	51.3	85	56.3	78	50	315	51.3
รวม	149	100	158	100	151	100	156	100	614	100

1.1.2 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรในโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรม การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ 14 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น แบ่งเป็นตัวแปรภายในสังเกตได้ 8 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรสังเกตได้ของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ประกอบด้วย 1) การยั่วยุให้โมโห 2) การข่มขู่คุกคาม 3) การกลั่นแกล้งทางสังคม 4) การเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่น และ 5) การแอบอ้างตัวตน และตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) ความภาคภูมิใจในตนเอง และ 3) ความเห็นอกเห็นใจ และตัวแปรภายนอกสังเกตได้ 6 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยอินเทอร์เน็ตและสื่อ ประกอบด้วย 1) ระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต และ 2) การเปิดรับสื่อที่มีความรุนแรง ตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยครอบครัว ประกอบด้วย 1) ความผูกพันในครอบครัว และ 2) การสนับสนุนจากครอบครัว และตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยโรงเรียน ประกอบด้วย 1) สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน และ 2) บรรยากาศในโรงเรียน ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานได้นำเสนอไว้ในตารางที่ 26 ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ตัวแปรสังเกตได้ของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ประกอบด้วย 1) การยั่วยุให้โมโห 2) การข่มขู่คุกคาม 3) การกลั่นแกล้งทางสังคม 4) การเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่น และ 5) การแอบอ้างตัวตน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.39 ถึง 1.96 โดยการยั่วยุให้โมโห มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 1.96$, $SD = 0.74$) รองลงมา ได้แก่ การข่มขู่คุกคาม ($\bar{X} = 1.63$, $SD = 0.66$) และการแอบอ้างตัวตน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.39$, $SD = 0.66$)

เมื่อพิจารณาลักษณะการกระจายของข้อมูล พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) อยู่ระหว่าง 37.76 ถึง 47.48 โดยการแอบอ้างตัวตนมีการกระจายมากที่สุด และการยั่วยุให้โมโหมีการกระจายน้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาการแจกแจงของข้อมูลด้วยความเบ้และความโด่ง พบว่า มีค่าความเบ้ อยู่ระหว่าง 1.06 ถึง 2.35 โดยโค้งมีลักษณะการแจกแจงแบบเบ้ขวา แสดงว่าข้อมูลส่วนใหญ่มีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ย และมีค่าความโด่งอยู่ระหว่าง 1.01 ถึง 6.46

2. ตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) ความภาคภูมิใจในตนเอง และ 3) ความเห็นอกเห็นใจ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.39 ถึง 3.89

โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.89$, $SD = 1.06$) รองลงมา ได้แก่ ความภาคภูมิใจในตนเอง ($\bar{X} = 3.36$, $SD = 0.65$) และความเห็นอกเห็นใจ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.39$, $SD = 0.61$)

เมื่อพิจารณาลักษณะการกระจายของข้อมูล พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) อยู่ระหว่าง 19.35 ถึง 27.25 โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีการกระจายมากที่สุด และความภาคภูมิใจในตนเองมีการกระจายน้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาการแจกแจงของข้อมูลด้วยความเบ้และความโด่ง พบว่า ตัวแปรความเห็นอกเห็นใจมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ($ku = 0.16$) โดยโค้งมีลักษณะการแจกแจงแบบเบ้ขวา ส่วนตัวแปรอื่น มีค่าความเบ้อยู่ระหว่าง -0.15 ถึง -0.68 โดยโค้งมีลักษณะการแจกแจงแบบเบ้ซ้าย แสดงว่าข้อมูลส่วนใหญ่มีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ย และมีค่าความโด่งอยู่ระหว่าง -0.37 ถึง 0.54 ซึ่งมีค่าใกล้เคียง 0 แสดงว่า ตัวแปรทุกตัวมีลักษณะการแจกแจงใกล้เคียงโค้งปกติ

3. ตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยอินเทอร์เน็ตและสื่อ ประกอบด้วย 1) ระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต และ 2) การเปิดรับสื่อที่มีความรุนแรง พบว่า ระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต ($\bar{X} = 3.26$, $SD = 1.03$) มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าการเปิดรับสื่อที่มีความรุนแรง ($\bar{X} = 2.61$, $SD = 0.83$)

เมื่อพิจารณาลักษณะการกระจายของข้อมูล พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) อยู่ระหว่าง 31.59 ถึง 31.8 โดยการเปิดรับสื่อที่มีความรุนแรงมีการกระจายของข้อมูลมากกว่าระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต

เมื่อพิจารณาการแจกแจงของข้อมูลด้วยความเบ้และความโด่ง พบว่า มีค่าความเบ้อยู่ระหว่าง 0.1 ถึง 0.31 โดยโค้งมีลักษณะการแจกแจงแบบเบ้ขวา แสดงว่าข้อมูลส่วนใหญ่มีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ย และมีค่าความโด่งอยู่ระหว่าง -0.53 ถึง -0.71 ซึ่งมีค่าใกล้เคียง 0 แสดงว่า ตัวแปรทุกตัวมีลักษณะการแจกแจงใกล้เคียงโค้งปกติ

4. ตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยครอบครัว ประกอบด้วย 1) ความผูกพันในครอบครัว และ 2) การสนับสนุนจากครอบครัว พบว่า การสนับสนุนจากครอบครัว ($\bar{X} = 2.34$, $SD = 0.82$) มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าความผูกพันในครอบครัว ($\bar{X} = 2.18$, $SD = 0.82$)

เมื่อพิจารณาลักษณะการกระจายของข้อมูล พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) อยู่ระหว่าง 35.04 ถึง 40.82 โดยความผูกพันในครอบครัว มีการกระจายของข้อมูลมากกว่า การสนับสนุนจากครอบครัว

เมื่อพิจารณาการแจกแจงของข้อมูลด้วยความเบ้และความโด่ง พบว่า มีค่าความเบ้ อยู่ระหว่าง 0.55 ถึง 0.71 โดยโค้งมีลักษณะการแจกแจงแบบเบ้ขวา แสดงว่าข้อมูลส่วนใหญ่มีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ย และมีค่าความโด่งอยู่ระหว่าง -0.05 ถึง -0.07 ซึ่งมีค่าใกล้เคียง 0 แสดงว่า ตัวแปรทุกตัว มีลักษณะการแจกแจงใกล้เคียงโค้งปกติ

5. ตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยโรงเรียน ประกอบด้วย 1) สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน และ 2) บรรยากาศในโรงเรียน พบว่า สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน ($\bar{X} = 3.6$, $SD = 0.86$) มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าบรรยากาศในโรงเรียน ($\bar{X} = 3.33$, $SD = 0.82$)

เมื่อพิจารณาลักษณะการกระจายของข้อมูล พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) อยู่ระหว่าง 23.89 ถึง 24.62 โดยบรรยากาศในโรงเรียนมีการกระจายของข้อมูลมากกว่า สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน

เมื่อพิจารณาการแจกแจงของข้อมูลด้วยความเบ้และความโด่ง พบว่า มีค่าความเบ้ อยู่ระหว่าง -0.17 ถึง -0.2 โดยโค้งมีลักษณะการแจกแจงแบบเบ้ซ้าย (มีค่าความเบ้เป็นลบ) แสดงว่า ข้อมูลส่วนใหญ่มีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ย และมีค่าความโด่งอยู่ระหว่าง -0.06 ถึง -0.56 ซึ่งมีค่าใกล้เคียง 0 แสดงว่า ตัวแปรทุกตัวมีลักษณะการแจกแจงใกล้เคียงโค้งปกติ

ตารางที่ 26 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้

ตัวแปรสังเกตได้	\bar{X}	SD	Min	Max	Sk	Ku	C.V. (%)
พฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต							
1) การข่มขู่ให้โมโห	1.96	0.74	1.00	5.00	1.06	1.01	37.76
2) การข่มขู่คุกคาม	1.63	0.66	1.00	5.00	1.72	3.47	40.49
3) การกลั่นแกล้งทางสังคม	1.44	0.66	1.00	5.00	2.35	6.46	45.83
4) การเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่น	1.59	0.64	1.00	5.00	1.55	2.87	40.25
5) การแอบอ้างตัวตน	1.39	0.66	1.00	5.00	2.26	5.48	47.48
ปัจจัยส่วนบุคคล							
1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	3.89	1.06	1	5	-0.68	-0.37	27.25
2) ความภาคภูมิใจในตนเอง	3.36	0.65	1.00	5.00	-0.15	0.54	19.35
3) ความเห็นอกเห็นใจ	2.39	0.61	1.00	4.00	0.16	-0.34	25.52
ปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ							
1) ระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต	3.26	1.03	1	5	0.1	-0.53	31.59
2) การเปิดรับสื่อที่มีความรุนแรง	2.61	0.83	1.00	4.86	0.31	-0.71	31.8
ปัจจัยด้านครอบครัว							
1) ความผูกพันในครอบครัว	2.18	0.89	1.00	5.00	0.71	0.07	40.82
2) การสนับสนุนจากครอบครัว	2.34	0.82	1.00	5.00	0.55	-0.05	35.04
ปัจจัยด้านโรงเรียน							
1) สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน	3.6	0.86	1.00	5.00	-0.2	-0.56	23.89
2) บรรยากาศในโรงเรียน	3.33	0.82	1.00	5.00	-0.17	-0.06	24.62

ตอนที่ 1.2 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นทั่วประเทศ แบ่งออกเป็น 4 ภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ โดยจำแนกระดับพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตออกเป็น 5 ด้านตามตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การข่มขู่ให้โมโห 2) การข่มขู่คุกคาม 3) การกลั่นแกล้งทางสังคม 4) การเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่น และ 5) การแอบอ้างตัวตน ซึ่งได้นำเสนอไว้ในตารางที่ 27 ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นทั่วประเทศ มีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 1.66$, $SD = 0.55$) โดยค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 1.39 ถึง 1.96 โดยการช่วยเหลือให้โมโท มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด ($\bar{X} = 1.96$, $SD = 0.74$) รองลงมา ได้แก่ การข่มขู่คุกคาม ($\bar{X} = 1.63$, $SD = 0.66$) และการแอบอ้างตัวตน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.39$, $SD = 0.66$)

ภาคเหนือ พบว่า พฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 1.55$, $SD = 0.56$) โดยค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 1.32 ถึง 1.95 โดยการช่วยเหลือให้โมโท มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด ($\bar{X} = 1.95$, $SD = 0.77$) รองลงมา ได้แก่ การข่มขู่คุกคาม ($\bar{X} = 1.56$, $SD = 0.69$) และการแอบอ้างตัวตน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.32$, $SD = 0.64$)

ภาคกลาง พบว่า พฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 1.74$, $SD = 0.46$) โดยค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 1.54 ถึง 2.06 โดยการช่วยเหลือให้โมโท มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด ($\bar{X} = 2.06$, $SD = 0.7$) รองลงมา ได้แก่ การข่มขู่คุกคาม ($\bar{X} = 1.79$, $SD = 0.67$) และการแอบอ้างตัวตน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.54$, $SD = 0.7$)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า พฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 1.54$, $SD = 0.46$) โดยค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 1.3 ถึง 1.96 โดยการช่วยเหลือให้โมโท มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด ($\bar{X} = 1.96$, $SD = 0.66$) รองลงมา ได้แก่ การข่มขู่คุกคาม ($\bar{X} = 1.58$, $SD = 0.58$) และการแอบอ้างตัวตน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.3$, $SD = 0.57$)

ภาคใต้ พบว่า พฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 1.57$, $SD = 0.62$) โดยค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 1.37 ถึง 1.87 โดยการช่วยเหลือให้โมโท มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด ($\bar{X} = 1.87$, $SD = 0.81$) รองลงมา ได้แก่ การข่มขู่คุกคาม ($\bar{X} = 1.6$, $SD = 0.69$) และการแอบอ้างตัวตน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.37$, $SD = 0.68$)

ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

พฤติกรรม	เหนือ		กลาง		ตะวันออกเฉียงเหนือ		ใต้		รวม	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
พฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต	1.55	0.56	1.74	0.54	1.54	0.46	1.57	0.62	1.6	0.55
1) การขู่ให้โมโห	1.95	0.77	2.06	0.7	1.96	0.66	1.87	0.81	1.96	0.74
2) การข่มขู่คุกคาม	1.56	0.69	1.79	0.67	1.58	0.58	1.6	0.69	1.63	0.66
3) การกลั่นแกล้งทางสังคม	1.38	0.62	1.58	0.69	1.31	0.5	1.46	0.76	1.44	0.66
4) การเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่น	1.54	0.64	1.72	0.68	1.55	0.56	1.56	0.67	1.59	0.64
5) การแอบอ้างตัวตน	1.32	0.64	1.54	0.7	1.3	0.57	1.37	0.68	1.39	0.65

ตอนที่ 1.3 ผลการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ใช้การวิเคราะห์อิทธิพล (path analysis) ตามกรอบแนวคิดของโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยโมเดลนี้ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ 4 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านโรงเรียน และปัจจัยส่วนบุคคล และตัวแปรตาม 1 ตัวแปร ได้แก่ พฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งในส่วนนี้ผู้วิจัยจะขอแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น และ 2) ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.3.1 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

ส่วนนี้แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่เป็นตัวบ่งชี้ของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตและเป็นตัวบ่งชี้องค์ประกอบของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งตัวแปรสังเกตได้นั้นประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มตัวแปร

อิสระจำนวน 6 ตัวแปร และตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มตัวแปรตามจำนวน 8 ตัวแปร รวมทั้งหมด 14 ตัวแปร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งหมด 91 คู่ มีรายละเอียดผลการวิเคราะห์ดังนี้

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมด พบว่า ตัวแปรที่ค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 จำนวน 74 คู่ คิดเป็นร้อยละ 81.31 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันทั้งทางบวกและทางลบ โดยมีค่าความสัมพันธ์ตั้งแต่ -0.070 ถึง 0.806 และตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 17 คู่

ตัวแปรที่สัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ตัวแปรความผูกพันในครอบครัว (RFAM) กับตัวแปรการสนับสนุนจากครอบครัว (SFAM) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.806 รองลงมา คือ ตัวแปรการแอบอ้างตัวตน (IMPER) กับตัวแปรการกลั่นแกล้งทางสังคม (SOCIAL) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.706 ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันต่ำที่สุด คือ ตัวแปรระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต (TIME) กับตัวแปรบรรยากาศในโรงเรียน (RSCHL) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -0.070

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรในปัจจุบันด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ (MEDIA) พบว่า ระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต (TIME) และการเปิดรับสื่อที่มีความรุนแรง (EXMED) มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.214 แสดงว่า หากนักเรียนใช้อินเทอร์เน็ตระยะเวลานาน นักเรียนจะเปิดรับสื่อที่มีความรุนแรงมากขึ้นด้วย

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรในปัจจุบันด้านครอบครัว (FAMILY) พบว่า ตัวแปรความผูกพันในครอบครัว (RFAM) และตัวแปรการสนับสนุนจากครอบครัว (SFAM) มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.806 แสดงว่า หากความผูกพันในครอบครัวของนักเรียนสูงจะมีการสนับสนุนจากครอบครัวสูงตามมาด้วย

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรในปัจจุบันด้านโรงเรียน (SCHOOL) พบว่า ตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน (RTCHR) และบรรยากาศในโรงเรียน (RSCHL) มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.477 แสดงว่า หากสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนสูง บรรยากาศในโรงเรียนจะสูงขึ้นด้วย

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรในปัจจุบันส่วนบุคคล (PERSONAL) พบว่า ตัวแปรทุกตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 โดยตัวแปรมีความสัมพันธ์กันทั้งทางบวกและทางลบ มีค่าความสัมพันธ์ระหว่าง -0.176 ถึง 0.132 โดยคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GPAX) กับตัวแปรความ

ภาคภูมิใจในตนเอง (SELF) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.132 แสดงว่า หากนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง นักเรียนจะมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงเช่นกัน รองลงมา คือ ตัวแปรความภาคภูมิใจในตนเอง (SELF) กับตัวแปรความเห็นอกเห็นใจ (EMP) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -0.076 และตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันต่ำที่สุด คือ ตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GPAX) กับตัวแปรความเห็นอกเห็นใจ (EMP) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -0.176

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรในพฤติกรรมกรรณการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (CYBR.BEH) พบว่า ตัวแปรทุกตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าความสัมพันธ์ระหว่าง 0.401 ถึง 0.706 โดยคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ตัวแปรกรรณการกลั่นแกล้งทางสังคม (SOCIAL) กับตัวแปรการแอบอ้างตัวตน (IMPER) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.706 แสดงว่า หากนักเรียนมีพฤติกรรมกรรณการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตด้านการกรรณการกลั่นแกล้งทางสังคมสูง จะมีพฤติกรรมด้านการแอบอ้างตัวตนสูงด้วยเช่นกัน รองลงมา คือ ตัวแปรการข่มขู่คุกคาม (HARASS) กับตัวแปรกรรณการกลั่นแกล้งทางสังคม (SOCIAL) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.672 และตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันต่ำที่สุด คือ ตัวแปรการช่วยเหลือให้โมโห (FLAM) กับตัวแปรการแอบอ้างตัวตน (IMPER) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.401

เมื่อพิจารณาค่า Bartlett's Test of Sphericity มีค่าเท่ากับ 3918.874 ($df = 91$, $p = .000$) แสดงว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญ และค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) มีค่าเท่ากับ 0.797 แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดมีความสัมพันธ์กันมากเพียงพอในการนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโมเดลการวิเคราะห์อิทธิพล รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 28

ตารางที่ 28 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต
ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.GPAX	1													
2.SELF	0.132 ^{***}	1												
3.EMP	-0.176 ^{***}	-0.076 [*]	1											
4.FLAM	-0.184 ^{***}	-0.122 ^{***}	0.261 ^{***}	1										
5.HARASS	-0.136 ^{***}	-0.109 ^{***}	0.277 ^{***}	0.622 ^{***}	1									
6.OUTING	-0.104 ^{***}	-0.134 ^{***}	0.271 ^{***}	0.470 ^{***}	0.641 ^{***}	1								
7.SOCIAL	-0.154 ^{***}	-0.101 ^{***}	0.263 ^{***}	0.468 ^{***}	0.672 ^{***}	0.656 ^{***}	1							
8.IMPER	-0.148 ^{***}	-0.075 [*]	0.281 ^{***}	0.401 ^{***}	0.621 ^{***}	0.611 ^{***}	0.706 ^{***}	1						
9.TIME	0.050	-0.060	0.021	0.176 ^{***}	0.026	0.046	0.020	-0.014	1					
10.EXMED	-0.143 ^{***}	-0.140 ^{***}	0.174 ^{***}	0.348 ^{***}	0.333 ^{***}	0.202 ^{**}	0.225 ^{***}	0.203 ^{**}	0.214 ^{***}	1				
11.RFAM	-0.177 ^{***}	-0.380 ^{***}	0.150 ^{***}	0.047	.0074 [*]	0.148 ^{***}	0.115 ^{***}	0.141 ^{***}	0.017	-0.012	1			
12.SFAM	-0.169 ^{***}	-0.409 ^{***}	0.130 ^{***}	0.053	0.110 ^{***}	0.133 ^{***}	0.106 ^{***}	0.135 ^{***}	0.049	0.048	0.806 ^{***}	1		
13.RTCHR	0.181 ^{***}	0.231 ^{***}	-0.173 ^{***}	-0.103 ^{***}	-0.084 [*]	-0.120 ^{***}	-0.132 ^{***}	-0.081 [*]	0.032	0.011	-0.350 ^{***}	-0.302 ^{***}	1	
14.RSCHL	0.081 [*]	0.185 ^{***}	-0.199 ^{***}	-0.052	-0.075 [*]	-0.089 [*]	-0.071 [*]	-0.096 ^{***}	-0.070 [*]	-0.005	-0.346 ^{***}	-0.291 ^{***}	0.477 ^{***}	1
\bar{X}	3.94	3.345	2.221	1.912	1.589	1.551	1.397	1.35	3.27	2.578	2.183	2.358	3.647	3.408
SD	1.049	0.669	0.695	0.735	0.629	0.622	0.623	0.612	1.036	0.836	0.907	0.831	0.884	0.841
Bartlett's Test of Sphericity = 3918.874 df = 91 p = 0.000														
Kaiser-Mayer-Olkin measure of sampling adequacy (KMO) = 0.797														

***p<.01, **p<.05

1.3.2 ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้การวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (structural equation modeling: SEM) ด้วยโปรแกรมลิสเรล ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรแฝงทั้งหมด 5 ตัวแปร คือ ปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยส่วนบุคคล และพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต โดยตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดมี 14 ตัวแปร

ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลตามกรอบแนวคิดการวิจัยยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงทำการปรับโมเดลโดยยอมให้ค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้มีความสัมพันธ์กัน ทำให้โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (Chi-square) มีค่าเท่ากับ 113.822 องศาอิสระ (df) เท่ากับ 42 และความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ 0.000 แสดงว่า ผลการทดสอบค่าไค-สแควร์ปฏิเสธสมมติฐานหลักที่ว่า โมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แต่เนื่องจาก Hair et al. (2014) ได้กำหนดเกณฑ์ไว้ว่า หากมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 250 ตัวอย่าง และตัวแปรสังเกตได้มากกว่า 12 ตัวแปร แต่น้อยกว่า 30 ตัวแปรแล้วจะยอมให้ปฏิเสธสมมติฐานหลักได้ ดังนั้นโมเดลที่พัฒนาขึ้นนี้จึงสามารถใช้ได้ (เกณฑ์ดังกล่าวแสดงรายละเอียดในบทที่ 3) และเมื่อพิจารณาค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.980 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.950 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 และดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือ (RMR) เท่ากับ 0.036 ดัชนีค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.046 ซึ่งเข้าใกล้ศูนย์ ดัชนีเหล่านี้สนับสนุนว่า โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงดังตารางที่ 30

เมื่อพิจารณาค่าความเที่ยงในการวัดตัวแปรสังเกตได้แต่ละตัว พบว่า ตัวแปรสังเกตได้มีค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง 0.060 ถึง 0.826 โดยตัวแปรที่มีค่าความเที่ยงสูงสุด คือ ความผูกพันในครอบครัว (RFAM) มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.826 รองลงมา คือ การสนับสนุนจากครอบครัว (SFAM) มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.787 และตัวแปรที่มีค่าความเที่ยงต่ำที่สุด คือ ระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต (TIME) มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.060

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R-SQUARE) ของสมการโครงสร้างของตัวแปรภายในที่เป็นตัวแปรตามและตัวแปรส่งผ่าน ได้แก่ ตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคลมีค่าสัมประสิทธิ์

พยากรณ์เท่ากับ 0.581 และพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์เท่ากับ 0.992 พบว่า ตัวแปรปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ (MEDIA) ปัจจัยด้านครอบครัว (FAMILY) และปัจจัยด้านโรงเรียน (SCHOOL) ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของปัจจัยส่วนบุคคล (PERSONAL) ได้ร้อยละ 58.1 และตัวแปรปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ (MEDIA) ปัจจัยด้านครอบครัว (FAMILY) ปัจจัยด้านโรงเรียน (SCHOOL) และปัจจัยส่วนบุคคล (PERSONAL) ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (CYBR.BEH) ได้ร้อยละ 99.2 สำหรับการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลระหว่างตัวแปรสามารถยกนำเสนอได้ดังนี้

พฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

เมื่อพิจารณาค่าอิทธิพลในรูปคะแนนมาตรฐานของตัวแปรในโมเดลที่เป็นตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (CYBR.BEH) พบว่า ปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ (MEDIA) ปัจจัยด้านครอบครัว (FAMILY) และปัจจัยด้านโรงเรียน (SCHOOL) ส่งอิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect: IE) ต่อพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (CYBR.BEH) ผ่านปัจจัยส่วนบุคคล (PERSONAL) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.443, 0.657, และ -0.374 ตามลำดับ

นอกจากนี้พฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นได้รับอิทธิพลทางตรง (Direct Effect: DE) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากปัจจัยด้านครอบครัว (FAMILY) และปัจจัยส่วนบุคคล (PERSONAL) โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ -0.633 และ -1.340 ตามลำดับ แสดงว่า การที่ปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนต่ำ จะเป็นสาเหตุให้นักเรียนมีพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตสูง

เมื่อพิจารณาอิทธิพลรวม (Total Effect: TE) ของพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่มีอิทธิพลรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมสูงที่สุดต่อพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต คือ ปัจจัยส่วนบุคคล (PERSONAL; TE = -1.340) รองลงมา คือ ปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ (MEDIA; TE = 0.456) และปัจจัยด้านโรงเรียน (SCHOOL; TE = -0.162) ตามลำดับ

ปัจจัยส่วนบุคคล

เมื่อพิจารณาค่าอิทธิพลในรูปคะแนนมาตรฐานของตัวแปรในโมเดลที่เป็นตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อปัจจัยส่วนบุคคล (PERSONAL) พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลได้รับอิทธิพลทางตรง (direct effect: DE) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากตัวแปรปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ (MEDIA) ปัจจัยด้านครอบครัว (FAMILY) และปัจจัยด้านโรงเรียน (SCHOOL) โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ -0.366, 0.167 และ 0.118 ตามลำดับ แสดงว่า นักเรียนที่มีปัจจัยด้าน

อินเทอร์เน็ตและสื่อต่ำ และปัจจัยด้านครอบครัวสูง ประกอบกับนักเรียนที่มีปัจจัยด้านโรงเรียนสูงเป็นสาเหตุทำให้มีปัจจัยส่วนบุคคลสูง ซึ่งการที่มีปัจจัยส่วนบุคคลสูงจะทำให้มีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตต่ำ แสดงดังตารางที่ 29

ตารางที่ 29 อิทธิพลเชิงสาเหตุของโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

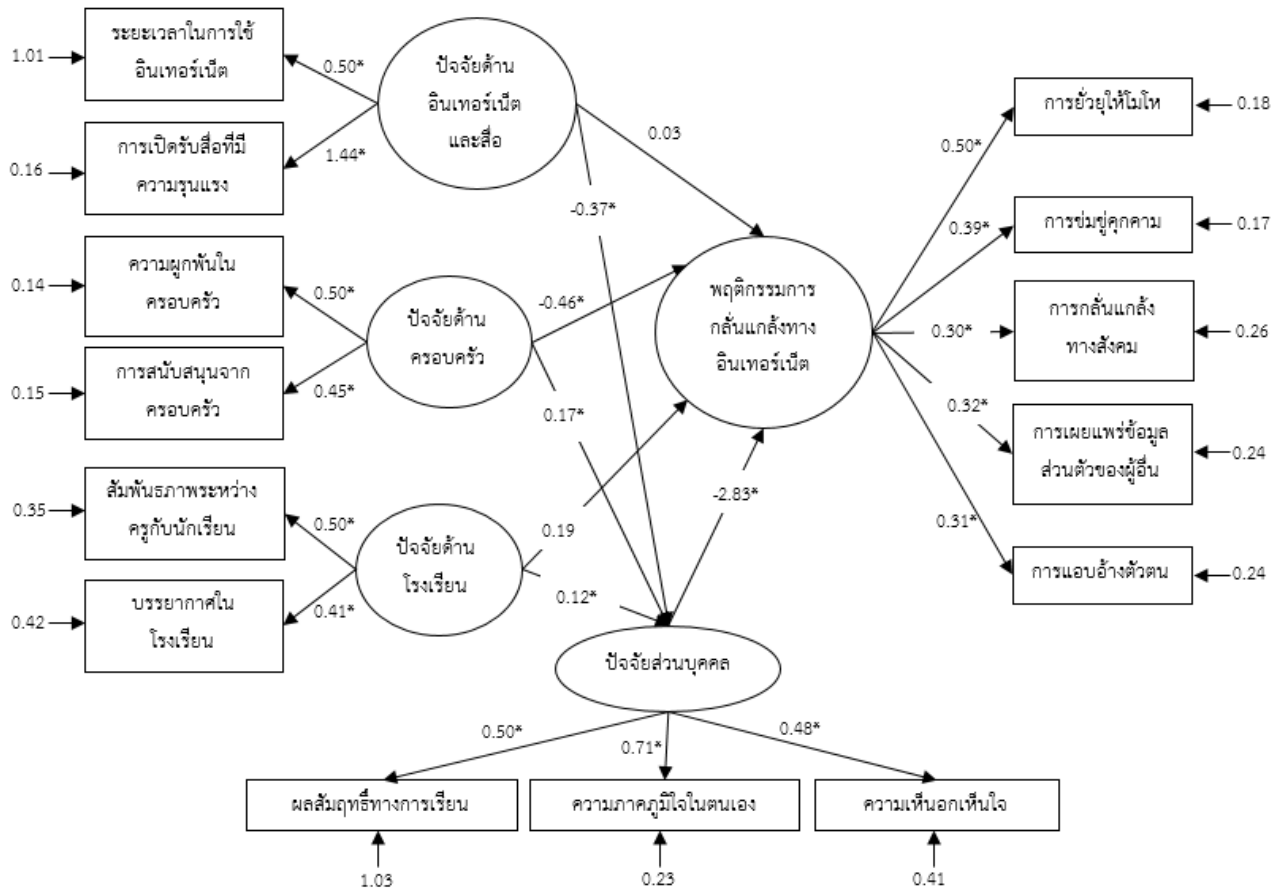
ตัวแปรผล ตัวแปรเหตุ	PERSONAL			CYBR.BEH		
	TE	IE	DE	TE	IE	DE
MEDIA	-0.366* (0.099)	-	-0.366* (0.099)	1.063* (0.197)	1.034* (0.499)	0.029 (0.467)
	-0.331	-	-0.331	0.456	0.443	0.012
FAMILY	0.167* (0.033)	-	0.167* (0.033)	0.017 (0.037)	0.473* (0.212)	-0.456* (0.212)
	0.490	-	0.490	0.024	0.657	-0.633
SCHOOL	0.118* (0.035)	-	0.118* (0.035)	-0.144* (0.052)	-0.334* (0.166)	0.189 (0.166)
	0.279	-	0.279	-0.162	-0.374	0.212
PERSONAL	-	-	-	-2.828* (1.182)	-	-2.828* (1.182)
				-1.340	-	-1.340
ค่าสถิติ: Chi-square=113.822, df=42, p=0.000, GFI=0.980, AGFI=0.950, RMR=0.036, RMSEA=0.046						
ตัวแปร	TIME	EXMED	RFAM	SFAM	RTCHR	RSCHL
ความเที่ยง	0.060	0.768	0.826	0.787	0.558	0.409
ตัวแปร	GPAX	SELF	EMP	FLAM	HARASS	OUTING
ความเที่ยง	0.072	0.358	0.151	0.657	0.556	0.334
ตัวแปร	SOCIAL	IMPER				
ความเที่ยง	0.384	0.358				

ตารางที่ 29 (ต่อ)

สมการโครงสร้างของตัวแปร	PERSONAL	CYBR.BEH			
R ²	0.581	0.992			
เมทริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปร	PERSONAL	CYBR.BEH	MEDIA	FAMILY	SCHOOL
PERSONAL	1.000				
CYBR.BEH	-0.823	1.000			
MEDIA	-0.352	0.456	1.000		
FAMILY	-0.648	0.128	0.048	1.000	
SCHOOL	0.525	-0.170	0.008	-0.507	1.000

TE คือ อิทธิพลรวม, IE คือ อิทธิพลทางอ้อม, DE คือ อิทธิพลทางตรง, (ตัวเลข) คือ ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน, ตัวเลขทึบ คือ ค่าอิทธิพลในรูปคะแนนมาตรฐาน และ * $p < .05$

จากผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สรุปได้ว่า สาเหตุโดยตรงที่นักเรียนมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเป็นเพราะว่า ความผูกพันในครอบครัวและการสนับสนุนจากครอบครัวต่ำ ซึ่งเป็นปัจจัยด้านครอบครัว รวมถึงการที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความภาคภูมิใจในตนเอง และความเห็นอกเห็นใจต่ำ ซึ่งเป็นปัจจัยส่วนบุคคล นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลมีสาเหตุมาจาก 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ กล่าวคือ การที่นักเรียนใช้อินเทอร์เน็ตระยะเวลาไม่นานและเปิดรับสื่อที่มีความรุนแรงในระดับต่ำจะทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง และมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นสูง 2) ปัจจัยส่วนบุคคล คือ ปัจจัยด้านโรงเรียน กล่าวคือ การที่นักเรียนมีสัมพันธภาพกับครูสูง และบรรยากาศในโรงเรียนดีจะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง และเป็นคนเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และ 3) ปัจจัยด้านครอบครัว กล่าวคือ ความผูกพันในครอบครัวและการสนับสนุนจากครอบครัวสูงจะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง และมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นสูง ตามไปด้วย แสดงดังภาพที่ 17

ภาพที่ 17 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตารางที่ 30 ความกลมกลืนของโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

ดัชนีความกลมกลืน	เกณฑ์	ผล
$\chi^2 = 113.822, df = 42, p = 0.000$	ไม่มีนัยสำคัญ ($p > 0.05$)	ไม่ผ่าน
$\chi^2/df = 113.822/42 = 2.71$	$< 2.00 - 5.00$	ผ่าน
ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) = 0.986	≥ 0.95	ผ่าน
ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) = 0.980	≥ 0.95	ผ่าน
ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) = 0.950	≥ 0.95	ผ่าน
ดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือ (RMR) = 0.036	≤ 0.05 หรือ 0.08	ผ่าน
ดัชนีค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) = 0.046	≤ 0.05 หรือ 0.08	ผ่าน

ขั้นตอนที่ 2 ผลการเสนอแนวทางการแก้ปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับพฤติกรรมอาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ได้แก่ ครูแนะแนว 2 ท่าน จิตแพทย์ 1 ท่าน และอาจารย์ด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์ 2 ท่าน รวมทั้งสิ้น 5 ท่าน สัมภาษณ์ระหว่างวันที่ 7 พฤศจิกายน 2562 ถึง 19 พฤศจิกายน 2562 จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) สังเคราะห์ และสร้างข้อสรุปเพื่อให้มีความชัดเจน

แนวทางการแก้ปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ดังนี้

- 2.1 แนวทางการป้องกันพฤติกรรมอาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต
- 2.2 แนวทางการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียน
- 2.3 แนวทางอื่น ๆ

2.1 แนวทางการป้องกันพฤติกรรมอาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

การป้องกันก่อนเกิดพฤติกรรมนี้ก็เป็นสิ่งที่ควรให้ความสนใจ ซึ่งมีแนวทางดังนี้

2.1.1 การให้ความรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (Cyberbullying) การให้ความรู้เป็นหนึ่งในแนวทางป้องกันที่ดี เพราะการที่นักเรียนมีพฤติกรรมอาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตนั้น บางครั้งเขาไม่รู้ว่า สิ่งที่เขาทำกำลังกระทำอยู่เข้าข่ายของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต เขาไม่รู้ว่าสิ่งนี้เป็นเรื่องที่ไม่ดีและมีผลกระทบอย่างไรต่อตัวเองและคนรอบข้างบ้าง โดยต้องสอนให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ถึงผลกระทบต่าง ๆ อาจทำเป็นกิจกรรมกลุ่ม มีชุดกิจกรรม

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์

“วิธีการแบบนี้จริง ๆ ช่วยได้นะ มันทำให้เราได้เห็นมุมมองของเด็ก ทำให้เราได้รู้ว่าจริง ๆ เด็กไม่รู้หรอก เราจะคิดว่าเขาไม่ได้ ถึงแม้ว่าเขาโตไปแล้วก็จะมีบางคนที่ไม่รู้ ทีนี้ถ้าเขารู้แล้วว่ามันคืออะไร มันมีผลเสียยังไง ที่ทำลงไปมันมีผลเสียหายนะต่อตัวเอง แล้วก็ต่อคนอื่นด้วยนะ ถ้าหากว่าเราให้ความรู้แล้ว มันยังเกิดขึ้น ก็คงเหลือเด็กจำนวนไม่เยอะ”

2.1.2 ทักษะจำเป็นที่นักเรียนควรมีเพื่อเข้าใจเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต การที่นักเรียนจะเข้าใจว่าการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเป็นสิ่งที่ไม่ดีและไม่ควรทำนั้น นักเรียนควรมีทักษะในศตวรรษที่ 21 และทักษะอื่น ๆ ดังนี้

2.1.2.1 ทักษะการคิดวิเคราะห์ จะทำให้เด็กสามารถคิด วิเคราะห์ และประเมินได้ ว่า ถ้าเรากลั่นแกล้งผู้อื่นจะมีโทษหรือผลเสียอะไรตามมาบ้างทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งนักเรียนจะต้อง คิดอย่างเป็นกลาง

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์

“ทักษะ 21st century skills เป็นประเด็นที่ครอบคลุม แต่ต้องรู้จัก หยิบมาใช้ พวกทักษะเล็ก ๆ ในนั้น เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ ประเมิน สังเคราะห์ อ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น มันไม่ใช่แค่อ่านออก ต้องรู้เรื่องเข้าใจ ด้วย สิ่งที่ทำไปแล้วเด็กต้องคิดได้ วิเคราะห์ได้ ประเมินได้ว่ามีโทษอะไรตามมา อย่างตรงไปตรงมา ห้ามคิดแบบอคติ ให้คิดเป็นกลาง”

2.1.2.2 ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ (Media and information literacy) เมื่อนักเรียนมี ทักษะการคิดวิเคราะห์แล้ว นักเรียนต้องใช้สื่ออย่างรู้เท่าทัน ใช้สื่อให้เป็น ให้ถูกต้อง และไม่ใช้สื่อเป็น เครื่องมือเพื่อทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหายหรืออันตราย

2.1.2.3 ทักษะทางสังคม (Social Skills) ได้แก่ การเคารพผู้อื่น และการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy) เอาใจเขามาใส่ใจเรา ต้องรู้จักคิดว่า ถ้าเป็นตัวเองที่อยู่ในสถานการณ์แบบนั้นจะ ทำหรือคิดอย่างไร นักเรียนต้องมีทักษะแบบนี้จึงจะเปลี่ยนพฤติกรรมได้ ทำให้ไม่ไปกลั่นแกล้งผู้อื่น

2.1.2.4 ทักษะการตระหนักรู้ หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดที่แสดงถึงการรับรู้ ของบุคคล หรือการแสดงความรู้สึกรับผิดชอบต่อปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งมีความหมายเหมือนกับ ความสำนึก (ดาร์ริตัน ภูธร และ พิรงรองรามสุต, 2561) ซึ่งการตระหนักรู้นี้จะทำให้นักเรียนรู้ว่าการแสดงพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ดีและไม่ควรทำ มีผลกระทบต่อ ตนเองและผู้อื่นอย่างไร ดังนั้นแล้วเมื่อนักเรียนมีความตระหนักรู้ก็จะสามารถป้องกันตัวเองจาก พฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตได้

2.1.2.5 การมีคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรม ซึ่ง 3 สิ่งนี้เปรียบเสมือนภูมิคุ้มกันที่ ทำให้นักเรียนไม่ไปข้องเกี่ยวกับสิ่งผิด อบายต่าง ๆ หรือการมีพฤติกรรมด้านลบ

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์

“การขาดการยึดมั่นผูกพันในศีลธรรมจะทำให้คนแสดงพฤติกรรมทางลบ คือ ศีลธรรมมีหลายตัว หลายระดับ โดยศีลธรรมที่เข้ากับ cyberbully เช่น เมตตา กรุณา ใส่ใจรักเพื่อนมนุษย์ จริง ๆ ศีลธรรมเป็นคำใหญ่ อยู่ที่จะเลือกยึดอะไร ถ้าเขาถือศีล 5 ไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิตผู้อื่น ก็เหมือนกับการไม่ทำร้ายผู้อื่น ซึ่งเข้ากับ cyberbully ที่ถ้าเราทำไปก็เหมือนทำร้ายเขาทางอ้อม เป็นการฆ่าเขาทั้งเป็นเลย”

2.1.2.6 ความเป็นพลเมืองทางดิจิทัล (Digital citizenship) การแบ่งองค์ประกอบของความเป็นพลเมืองทางดิจิทัลนั้นมีหลายแบบ แต่โดยรวมแล้วแบ่งออกเป็น 3 มิติ ได้แก่ มิติด้านความรู้เกี่ยวกับสื่อและสารสนเทศ มิติด้านจริยธรรม และมิติด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองและสังคม (Thaidigizen, 2018) นอกจากนี้ กรกนก แหวดวง ศรัณย์ พิมพ์ทอง และ พิชญานี พูนพล (2562) ยังพบพฤติกรรมการเป็นพลเมืองดีบนโลกดิจิทัล 4 ด้าน ได้แก่ พฤติกรรมการทำตามกฎบนโลกดิจิทัล พฤติกรรมการเคารพผู้อื่นบนโลกดิจิทัล พฤติกรรมการมีส่วนร่วมบนโลกดิจิทัล และพฤติกรรมการรับผิดชอบต่อบนโลกดิจิทัล ดังนั้นหากนักเรียนมีทักษะความเป็นพลเมืองทางดิจิทัลหรือเป็นพลเมืองดีบนโลกดิจิทัลก็จะช่วยลดพฤติกรรมกรกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตได้

2.1.2.7 ความสามารถการบริหารจัดการขั้นสูง (Executive Functions: EF) คือ กระบวนการทางความคิดในสมองส่วนหน้าที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึก การกระทำ เป็นความสามารถของสมองที่ใช้บริหารจัดการเรื่องต่าง ๆ มีความสำคัญต่อความสำเร็จในการเรียน การงาน การอยู่ร่วมกับเพื่อนมนุษย์ การคิดสร้างสรรค์ และการจัดการทุกด้านตลอดชีวิต (รักลูก, 2016; พิมพ์ลักษณ์ อัครพลังชัย, 2017) โดยมีทั้งหมด 9 ด้าน แต่อาจเลือกมาพัฒนา เช่น ทักษะการยับยั้งชั่งใจ-คิดไตร่ตรอง (Inhibitory Control) ทักษะการยืดหยุ่นความคิด (Shift Cognitive Flexibility) การควบคุมอารมณ์ (Emotion Control) เป็นต้น แม้ว่าทักษะ EF นี้จะพัฒนาได้ดีในช่วงอายุ 3-6 ปี แต่ในเด็กโตหรือผู้ใหญ่ก็สามารถพัฒนาได้ แต่ต้องถูกฝึกฝน ดังนั้นครูหรือพ่อแม่ผู้ปกครองต้องคิดเนื้อหาที่จะสอนหรือส่งเสริมให้เด็กสามารถควบคุมตัวเองหรือป้องกันไม่ให้ตัวเองไปเป็นผู้กระทำการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

2.1.3 ความอบอุ่นภายในครอบครัว คือ การที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองใกล้ชิดกับลูก หมั่นดูแลและทำกิจกรรมกับลูกอยู่เสมอ พร้อมสนับสนุน ใส่ใจและให้ความสนใจเขาอยู่เสมอ

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์

“การที่พ่อแม่ไม่ใกล้ชิด ไม่ให้ความอบอุ่นกับลูก หรือใช้เงินเลี้ยงลูก เด็กต้องการแสวงหาเวทีหรือจุดยืนอื่นๆ ให้ตัวเอง เช่น เด็กในครอบครัวที่ดีๆ ต้องการการเป็นฮีโร่ในอีกกลุ่มหนึ่ง เพราะเขาไม่ได้เป็น hero ของพ่อแม่ เพราะพ่อแม่ไม่มีเวลาที่จะมาอยู่ด้วยกัน และบวกด้วยค่านิยมที่ผิด ๆ ทำให้เค้ากลายเป็นฮีโร่ในความคิดของเขาว่าดี เช่น ได้ไปบูลลี่คนอื่นแล้วเท่านั้น”

2.1.4 การมีส่วนร่วมของโรงเรียน โรงเรียนสามารถมีส่วนร่วมในการป้องกันพฤติกรรม การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนได้เช่นกัน ซึ่งสามารถทำได้ดังนี้

2.1.4.1 สร้างเด็กที่มีพลังเครือข่ายในโรงเรียน เพื่อช่วยสอดส่องหรือตรวจสอบเพื่อน ที่อาจจะมมีปัญหา และเมื่อพบว่ามีเรื่องร้ายอาจจะเกิดขึ้น ให้มารายงานครูเพื่อแก้ไขปัญหาได้ทัน

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์

“เราต้องสร้างเครือข่ายเด็กที่เพียงพอ เพราะเด็กอยู่กับเพื่อนในชั้นเรียนตลอดเวลาที่จะช่วยในการเป็นหูเป็นตาให้กับครูได้ เมื่อมีเรื่องอะไรก็มารายงานครู ซึ่งเด็กที่ช่วยส่วนนี้ก็ต้องผ่านกระบวนการกลุ่มเพื่อปรึกษาก่อน ในเรื่องของการวางตัว การเก็บความลับของเพื่อน เราต้องสร้างวินัย สร้างองค์ความรู้จนเด็กมีทักษะ เมื่อมีเรื่องเด็กก็จะมารายงาน ครูก็จะสามารถเข้าถึงกรณีที่มีปัญหาได้”

2.1.4.2 การกำหนดนโยบายที่ชัดเจนของโรงเรียนว่าไม่ยอมรับพฤติกรรม การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และมีระบบที่คอยตรวจสอบปัญหานี้อย่างชัดเจน เช่น การแต่งตั้งครูที่รับผิดชอบเรื่องนี้โดยตรง เพราะเมื่อเกิดการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตขึ้น เด็กจะได้แจ้งเรื่องได้ทันที อาจเป็นครูแนะแนว หรือครูฝ่ายปกครอง เป็นต้น และเมื่อครูพบว่ามีอาการเกิดขึ้นแม้เพียงเล็กน้อยต้องไม่ปล่อยผ่านไป ครูต้องไม่ละเลย และต้องเรียกเด็กมาตักเตือนและสอน ต้องไม่คิดว่าเป็นเรื่องของเด็ก และอย่าให้เด็กทำจนเคยชินและเห็นว่าเป็นเรื่องปกติ

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์

“เมื่อเกิดเหตุการณ์เล็ก ๆ น้อย ๆ แล้วมันมีระบบที่เข้ามาตรวจสอบ แล้วดูแลแก้ไขก่อนที่มันจะสะสมเรื้อรังเป็นพฤติกรรมกลั่นแกล้งที่มันหนักไปเรื่อย ๆ มันเป็นเรื่องของระบบในโรงเรียนที่จะต้องส่งเสริมและสร้างให้เด็กเขามี

ทั้งทัศนคติที่ถูกต้อง ความภาคภูมิใจในตัวเอง มีความเห็นใจผู้อื่น และมีทัศนคติ
ว่าการกลั่นแกล้งไม่เป็นที่ยอมรับในโรงเรียน”

2.2 แนวทางการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียน

การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตนี้ไม่ได้มีขั้นตอนหรือกระบวนการที่
ระบุไว้ชัดเจน แต่มีแนวทางที่สามารถทำได้ ดังนี้

2.2.1 เมื่อพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมนี้หรือมีโอกาสเสี่ยงต้องทำการจัดกลุ่มนักเรียนก่อน เช่น
แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มที่มีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (2) กลุ่มที่มี
พฤติกรรมแล้วทำซ้ำ ๆ (3) กลุ่มเสี่ยงที่จะมีพฤติกรรม และ (4) กลุ่มที่ต้องการสร้างภูมิคุ้มกัน และการ
แก้ไขนั้นในแต่ละกลุ่มไม่เหมือนกัน แต่อาจมีแนวคิดหลัก (core concept) ที่สามารถใช้ร่วมกันได้

2.2.2 ทางการแพทย์มองว่า เด็กที่มีพฤติกรรมนี้เป็นเด็กที่มีปัญหาสุขภาพจิต ดังนั้นแพทย์
ต้องทำการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ และประเมินเด็กเป็นรายบุคคล เพราะสาเหตุที่ทำให้มีพฤติกรรมแบบ
นี้มีหลายปัจจัย จากนั้นจึงค่อยแก้ไขตามสาเหตุนั้น ๆ เช่น การเลี้ยงดูของครอบครัว หรือเคยเป็น
เหยื่อจากการถูกกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ซึ่งวิธีการแก้ไขหรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนั้นจะ
ไม่เหมือนกัน

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์

“ต้องเริ่มจากการวิเคราะห์และประเมินพฤติกรรมของเด็กว่า มันเกิด
จากอะไรสาเหตุอะไร แต่ละคนก็จะไม่เหมือนกันค่ะ สมมุติว่าเขาเกิดจาก
ครอบครัวที่มีการใช้ความรุนแรง มีปัญหาทางอารมณ์และจิตใจ ต้องแก้ไขเข้าไปที่
ครอบครัวเรื่องลักษณะการเลี้ยงดูโดยตรง ไม่ใช่ว่าแก้ที่ตัวเด็กอย่างเดียว ก็ต้อง
ดูบริบทและสิ่งแวดล้อมรอบข้างเด็กด้วย”

2.2.3 ปรับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตตามพฤติกรรมทางการเรียนรู้ 3 ด้าน
ดังนี้

(1) ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ถ้าพบว่าสาเหตุที่เขามีพฤติกรรมแบบนี้
เพราะขาดความรู้เรื่องการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (Cyberbullying) ก็ให้ความรู้เรื่องนี้ก่อน อาจ
รวมไปถึงเรื่องพระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์ และเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรมด้วย

(2) ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) เมื่อให้ความรู้แล้วยังพบว่านักเรียนยังมี
พฤติกรรมนี้ ให้ปรับทัศนคติเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต เพราะนักเรียนขาดความตระหนัก
มีทัศนคติที่ดีต่อการกระทำความรุนแรงบนโลกไซเบอร์ และมีความรู้สึกที่ติดกับพฤติกรรมด้านลบ

(3) ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) การปรับพฤติกรรมนั้นทำได้ยาก
เพราะนักเรียนเหล่านี้มีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งจนเคยชินแล้ว ทางเลือกหนึ่งที่น่าสนใจ คือ Cue

หมายถึง สื่อชักจูงโน้มน้าวให้คนเปลี่ยนพฤติกรรม เช่น การ Cue ให้คนไม่เล่นการพนันด้วยคำคม ‘การพนันคือภัยร้ายทำลายสมอง’ เป็นต้น หาสิ่งกระตุ้นยั่วต่างๆ มาใช้ปรับพฤติกรรมนักเรียน อาจทำได้ด้วยการใช้บุคคลที่มีอิทธิพลต่อนักเรียนมาเป็นสื่อชักจูงโน้มน้าวให้เปลี่ยนพฤติกรรม เพราะนักเรียนจะเชื่อฟังคนเหล่านี้ จากนั้นคิดเนื้อหาให้คนกลุ่มนี้ว่า ควรทำอะไรให้เขาทำตาม

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์

“ถ้าเรารู้ว่าใครเป็น significant other บุคคลนี้สำคัญ หรือคนที่มีอิทธิพลต่อเด็กที่จะเป็นกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีพฤติกรรม ใช้คนเหล่านี้ในการ cue เขา เพราะอาจารย์เชื่อว่า เขาจะเชื่อคนที่มีนัยสำคัญสำหรับเขา แล้วเราก็มาคิด content ให้คนกลุ่มนี้ว่าควรทำอะไรให้เด็กมาทำตาม”

2.2.4 โมเดลน้ำดีไล่ร้ายเสีย โดยให้นักเรียนที่มีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตมาทำสิ่งที่ดีแทนที่จะให้เขาทำสิ่งที่ไม่ดี ทำให้เขามีกิจกรรมที่สร้างสรรค์ เป็นการทดแทนการบอกเด็กว่าห้ามทำพฤติกรรมแบบนี้ เพราะแค่บอกเด็กคงไม่ฟังและยังคงมีพฤติกรรมนั้นอยู่ เช่น ให้เข้าร่วมโครงการปลูกป่าชายเลน ทำงานจิตอาสาต่าง ๆ เป็นต้น

2.2.5 วิธีการสอนให้นักเรียนมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

วิธีการสอนให้นักเรียนมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก เนื่องจากต้องใช้ระยะเวลาในการปรับเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรมของนักเรียนให้เกิดความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นขึ้น การสร้างให้บุคคลมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นนั้นไม่สามารถบอกหรือสอนได้เพียงแค่ว่าพูด หรือสอนเพียงแค่ว่าสั้น ๆ เป็นสิ่งที่ต้องปลูกฝังหรืออบรมเลี้ยงดูมาตั้งแต่เด็ก แต่อันที่จริงแล้วความเห็นอกเห็นใจนั้นมีมาตั้งแต่เด็ก แต่เราจะทำอย่างไรให้สิ่งนี้ติดตัวเด็กมาจนเติบโตขึ้น ซึ่งการสอนให้นักเรียนมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นสามารถทำได้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

2.2.5.1 การเลี้ยงดูของครอบครัว โดยในครอบครัวนั้นต้องมีตัวแบบ (role model) ที่แสดงความเห็นอกเห็นใจให้เด็กเห็นอยู่เสมอ เช่น พ่อแม่บริจาคเงินให้คนจน พาลูกไปบริจาคสิ่งของให้กับเด็กที่ขาดแคลน หรือแม้แต่การพูดให้กำลังใจคนที่เสียใจ เป็นต้น เมื่อเด็กเห็นคนรอบข้างซึ่งเริ่มจากกลุ่มคนที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด คือ พ่อแม่ หรือผู้ปกครองแสดงความเห็นอกเห็นใจอย่างสม่ำเสมอ เด็กก็จะแสดงพฤติกรรมนั้นตาม

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์

“Empathy เป็น soft skills ที่ต้องเกิดจากการปลูกฝังเท่านั้น ไม่ได้เกิดขึ้นด้วยชุดกิจกรรม หรือฟังบรรยายเพียงครั้งเดียว ต้องถูกอบรมกล่อมเกลามาตั้งแต่เด็ก การมีตัวแบบที่อยู่รอบข้างเขาก็ช่วยได้”

2.2.5.2 วิธีการสอนด้วยบทบาทสมมติหรือการแสดงละคร โดยอาจมีบทบาทที่ให้นักเรียนต้องเผชิญกับวิกฤตหรือสถานการณ์ที่ยากลำบากและต้องการความช่วยเหลือ ซึ่งทำให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นนอกเหนือใจออกมาได้

2.2.5.3 วิธีการเรียนโดยใช้กรณีศึกษา (Case-based learning) โดยสามารถนำข่าว วรรณกรรม ภาพยนตร์ หรือละครที่มีเนื้อหาที่สื่อถึงความเห็นอกเห็นใจมาเป็นกรณีศึกษาให้นักเรียนช่วยกันคิดวิเคราะห์

2.2.5.4 การสอดแทรกสถานการณ์ที่เกี่ยวกับความเห็นอกเห็นใจให้นักเรียนฝึก ระหว่างเรียน การสอนให้นักเรียนมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ไม่จำเป็นต้องสอนเป็นเนื้อหาโดยตรงใน รายวิชาต่าง ๆ เท่านั้น สามารถแทรกเข้าไประหว่างเรียน โดยเป็นสถานการณ์ให้นักเรียนได้ฝึกอยู่ เสมอ

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์

“เราสามารถสอดแทรกการฝึกความเห็นอกเห็นใจไปในการเรียนการสอนได้ อย่างเช่น วันนี้มีเพื่อนเราไม่สบาย พวกเราจะทำยังไงได้บ้างกับเพื่อนที่ไม่สบาย เขามาโรงเรียนไม่ไหว ก็จะมีใครบางคนบอกว่า หนูจะจัดงานให้เขา หนูจะโทรไปถามเขาว่าเขาโอเคไหม หรือว่ามีเพื่อนเขาเจ็บแล้วเขาถือกระเป๋า มาเรามีว่างอยู่จะช่วยเพื่อนยังไงดี ก็เป็นการฝึกให้รู้สึกเห็นอกเห็นใจคนอื่นได้”

2.2.6 การสร้างความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียน

การสร้างหรือเพิ่มความภาคภูมิใจในตนเองไม่สามารถแนะนำ สอน หรือพูดเพียงอย่างเดียว ต้องพัฒนามาตั้งแต่เด็กต่อเนื่องมาถึงวัยรุ่นและผู้ใหญ่ ทั้งนี้ต้องเพิ่มด้วยคนรอบข้างร่วมกับตัวเอง ซึ่งการสร้างความภาคภูมิใจในตนเองต้องได้รับการสนับสนุนจากคนรอบข้าง แต่ทั้งนี้การสร้าง ความภาคภูมิใจในตนเองต้องระวังมาก ๆ หากสร้างในทางที่ผิดจะเป็นการฝังความคิดหรือความเชื่อของนักเรียนไปแบบนั้น เช่น เอเห็นว่าบิ๊นส์ยี่ไม่ตี ชอบเอาเปรียบเพื่อน เอจึงกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตต่อ บิ๊นแทนเพื่อน ๆ ทำให้กลุ่มเพื่อนชื่นชมเอ เอจึงคิดว่า การทำเช่นนี้เป็นสิ่งที่ดี ทำให้เขาภูมิใจในตนเอง แต่ความเป็นจริงแล้วเป็นสิ่งที่ผิด เป็นต้น ดังนั้นแล้วการสร้างความภาคภูมิใจต้องทำให้เด็กเข้าใจว่า ความภาคภูมิใจของเขาต้องได้มาอย่างถูกต้อง และเป็นสิ่งที่ดีงาม วิธีหนึ่งที่สามารถสร้างความภูมิใจในตนเองได้ คือ การสร้างโอกาสให้นักเรียนได้ประสบความสำเร็จ อาจเริ่มจากเรื่องเล็ก ๆ แล้วไปสู่เรื่องที่ใหญ่ขึ้น เมื่อนักเรียนมีโอกาสเผชิญกับความสำเร็จ ซึ่งความสำเร็จนั้นต้องดีและถูกต้อง แล้วจึงใช้ คำพูดชักจูงชมเชยเขาอย่างเหมาะสม โดยให้ชมที่กระบวนการไม่ควรชมที่ผลลัพธ์ในทันที เพราะจะทำให้ นักเรียนเสพติดคำชม และเขาจะทำวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ได้คำชมเหล่านั้นแม้ว่าจะจะเป็นวิธีการที่ผิด ท้ายที่สุดแล้วความภาคภูมิใจในตนเองของเขาก็อาจไม่ได้เพิ่มขึ้น

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์

“เมื่อเขาทำอะไรได้สำเร็จ และความสำเร็จนั้นเป็นความสำเร็จที่ดีที่ถูกต้อง ให้ชื่นชมเขาด้วยวิธีการสร้างสรรค์ ชมเขาแบบบวก ชมที่กระบวนการ หมายความว่า หากเขาทำอะไรสำเร็จ เช่น เรียนได้คะแนนดี เราจะไม่ชมว่าเก่ง จังเลย ยอดเยี่ยม แต่ชมให้เขารู้ว่าเขาทำสำเร็จเนี่ย เพราะเขาทำอะไรมา เช่น เขาได้ฝึกฝน อ่านหนังสือ การที่หนูทำแบบนี้ทำให้หนูได้คะแนนดี แล้วค่อยชมว่าเก่งจริง ๆ สุดท้าย”

2.3 แนวทางอื่น ๆ

นอกจากแนวทางที่ได้กล่าวไปข้างต้นแล้ว ยังมีอีกหนึ่งแนวทางที่ทางการแพทย์ใช้ คือ หากพบว่าเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวทางอินเทอร์เน็ตมีโรคบางอย่างซ่อนอยู่ เช่น ถ้าพบว่าเด็กเป็นโรคสมาธิสั้นหรือโรคบางอย่างที่จำเป็นต้องใช้ยามาเป็นส่วนหนึ่งในการรักษา จึงใช้ยามารักษา ร่วมกับการทำจิตบำบัดรายบุคคลหรือจิตบำบัดครอบครัว

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์

“ขึ้นอยู่กับแต่ละกรณี สมมุติว่าเด็กคนนั้นมีโรคบางอย่างซ่อนอยู่ เช่น เป็นโรคสมาธิสั้นจะทำให้เขาใจร้อน ทำให้เขามีเรื่องชกต่อย บางคนเนี่ยบางที่ชกต่อยกัน พอเสร็จแล้วค่อยไป cyberbully ต่อเป็นการแก้แค้น ก็คือการรักษา มันต้อง tailormade ไปตามเด็กแต่ละคน เพราะมันไม่มียาแก้โรค cyberbully แต่มียาแก้โรคที่มัน underlying อยู่ในตัว cyberbully”

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย 2) เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย 3) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทยที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ 4) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตมีต่อแนวทางการแก้ปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย โดยแบ่งขั้นตอนวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทยเป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ในลักษณะของการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal Relationship) กลุ่มตัวอย่างการวิจัยที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1, 2, และ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน 614 คน โดยกลุ่มตัวอย่างได้มาจากวิธีการสุ่มตัวอย่างหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม มี 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และเติมคำตอบ ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทยประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับปัจจัย 3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียน และตอนที่ 3 พฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่เกิดขึ้นภายใน 6 เดือน แบ่งพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตออกเป็น 5 ลักษณะ ได้แก่ 1) การขู่ข่มขู่ให้โมโห 2) การข่มขู่คุกคาม 3) การกลั่นแกล้งทางสังคม 4) การเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่น และ 5) การแอบอ้างตัวตน ซึ่งแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 61 ข้อ ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้วยวิธีประมาณค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาค

แอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามแต่ละปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อเท่ากับ 0.733 ปัจจัยด้านครอบครัวเท่ากับ 0.857 ปัจจัยด้านโรงเรียนเท่ากับ 0.811 ปัจจัยส่วนบุคคลเท่ากับ 0.554 และค่าความเที่ยงของแบบสอบถามพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเท่ากับ 0.911 การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของตัวอย่างวิจัย แบ่งเป็น 1) การวิเคราะห์ความถี่และร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง และ 2) การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรในโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าความเบ้ (Skewness) ค่าความโด่ง (Kurtosis) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และตอนที่ 3 การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แบ่งเป็น 1) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficients) เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุ และ 2) การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยวิเคราะห์ลักษณะอิทธิพลของตัวแปรในโมเดลด้วยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) ด้วยโปรแกรมลิสเรล (LISREL)

ขั้นตอนที่ 2 การเสนอแนวทางการแก้ปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กับผู้วิจัยซึ่งมีประสบการณ์การทำวิจัยเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต นักจิตวิทยา และผู้สอน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูแนะแนว 2 ท่าน จิตแพทย์ 1 ท่าน และอาจารย์ด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์ 2 ท่าน รวมจำนวน 5 ท่าน วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และการเลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงโดยแนะนำต่อกันไป (Snowball Sampling) เริ่มสัมภาษณ์ วันที่ 7 พฤศจิกายน 2562 จนถึง 19 พฤศจิกายน 2562 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ

แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย

นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นทั่วประเทศมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ โดยการช่วยุ้ให้โมโห มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ การข่มขู่คุกคาม และการแอบอ้างตัวตน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด นอกจากนี้หากแยกพิจารณาออกเป็นแต่ละภูมิภาค พบว่านักเรียนในภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ มีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ โดยการช่วยุ้ให้โมโห มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ การข่มขู่คุกคาม และการแอบอ้างตัวตน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเช่นกัน

2. การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทยที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2.1 ผลการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย พบว่า โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นประกอบด้วยตัวแปรแฝงภายนอก 3 ตัว ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ 2) ปัจจัยด้านครอบครัว และ 3) ปัจจัยด้านโรงเรียน ตัวแปรแฝงภายในที่เป็นตัวแปรส่งผ่าน 1 ตัวแปร คือ ปัจจัยส่วนบุคคล และตัวแปรแฝงภายในที่เป็นตัวแปรตาม 1 ตัวแปร คือ พฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต มีตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 14 ตัวแปร

2.2 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทยที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้แก่ ค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 113.822 องศาอิสระ (df) เท่ากับ 42 และค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ 0.000 แสดงว่า ผลการทดสอบค่าไค-สแควร์ปฏิเสธสมมติฐานหลักที่ว่า โมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

แต่เนื่องจาก Hair et al. (2014) ได้กำหนดเกณฑ์ไว้ว่า หากมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 250 ตัวอย่าง และตัวแปรสังเกตได้มากกว่า 12 ตัวแปร แต่น้อยกว่า 30 ตัวแปรแล้วจะยอมให้ปฏิเสธสมมติฐานหลักได้ ดังนั้นโมเดลที่พัฒนาขึ้นนี้จึงสามารถใช้ได้ และเมื่อพิจารณาค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.980 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.950 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 และดัชนีราคากำล้างสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือ (RMR) เท่ากับ 0.036 ดัชนีค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.046 ซึ่งเข้าใกล้ศูนย์ ดัชนีเหล่านี้สนับสนุนว่าโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R-SQUARE) ของสมการโครงสร้างของตัวแปรภายในที่เป็นตัวแปรตามและตัวแปรส่งผ่าน ได้แก่ ตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคลมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์เท่ากับ 0.581 และพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์เท่ากับ 0.992 พบว่า ตัวแปรปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ (MEDIA) ปัจจัยด้านครอบครัว (FAMILY) และปัจจัยด้านโรงเรียน (SCHOOL) ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของปัจจัยส่วนบุคคล (PERSONAL) ได้ร้อยละ 58.1 และตัวแปรปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ (MEDIA) ปัจจัยด้านครอบครัว (FAMILY) ปัจจัยด้านโรงเรียน (SCHOOL) และปัจจัยส่วนบุคคล (PERSONAL) ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (CYBR.BEH) ได้ร้อยละ 99.2

เมื่อพิจารณาอิทธิพลของตัวแปรปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งไปยังพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยส่วนบุคคลส่งอิทธิพลทางลบโดยตรงไปยังพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ -0.633 และ -1.340 ตามลำดับ นอกจากนี้เมื่อพิจารณาอิทธิพลของตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อปัจจัยส่วนบุคคลสูงสุด คือ ตัวแปรปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ รองลงมา คือ ปัจจัยด้านครอบครัว และน้อยที่สุด คือ ปัจจัยด้านโรงเรียน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ -0.366, 0.167 และ 0.118 ตามลำดับ แสดงว่า นักเรียนที่มีปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อต่ำ และปัจจัยด้านครอบครัวสูง ประกอบกับนักเรียนที่มีปัจจัยด้านโรงเรียนสูง เป็นสาเหตุทำให้มีปัจจัยส่วนบุคคลสูง ซึ่งการที่มีปัจจัยส่วนบุคคลสูงจะทำให้มีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตต่ำ

3. แนวทางการแก้ปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในประเทศไทย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์พบแนวทางการแก้ปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 แนวทางหลัก ดังนี้

3.1 แนวทางการป้องกันพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ได้แก่

3.1.1 การให้ความรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

3.1.2 สร้างทักษะจำเป็นที่นักเรียนควรมีเพื่อเข้าใจเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ได้แก่ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ทักษะทางสังคม ได้แก่ การเคารพผู้อื่น และการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ทักษะการตระหนักรู้ การมีคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรม ความเป็นพลเมืองทางดิจิทัล (Digital citizenship) และทักษะ Executive Functions ซึ่งทักษะเหล่านี้จะทำให้ นักเรียนเข้าใจว่า การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเป็นสิ่งที่ไม่ดีและไม่ควรกระทำ และทำให้เขาสามารถควบคุมตัวเองหรือป้องกันไม่ให้ตัวเองไปกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

3.1.3 สร้างความอบอุ่นภายในครอบครัว

3.1.4 การมีส่วนร่วมของโรงเรียน ได้แก่ สร้างเด็กที่มีพลังเครือข่ายในโรงเรียนเพื่อช่วยสอดส่องหรือตรวจสอบ และการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนของโรงเรียนว่า ไม่ยอมรับพฤติกรรม การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และมีระบบที่คอยตรวจสอบปัญหานี้อย่างชัดเจน

3.2 แนวทางการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียน มีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 เมื่อพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมหรือมีโอกาสเสี่ยงให้จัดกลุ่มนักเรียนก่อน และประเมินพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล

3.2.2 ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามพฤติกรรมทางการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านพุทธิพิสัย ให้ความรู้เรื่องการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (2) ด้านจิตพิสัย ปรับทัศนคติเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนที่นักเรียนมีทัศนคติและความรู้สึกที่ดีกับพฤติกรรมด้านลบ และ (3) ด้านทักษะพิสัย ปรับพฤติกรรมด้วยสื่อชักจูงโน้มน้าวให้คนเปลี่ยนพฤติกรรม

3.2.3 โมเดลน้ำดีไล่ร้ายเสีย คือ การให้นักเรียนที่มีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตมาทำสิ่งที่ดีแทนที่จะให้เขาทำสิ่งที่ไม่ดี

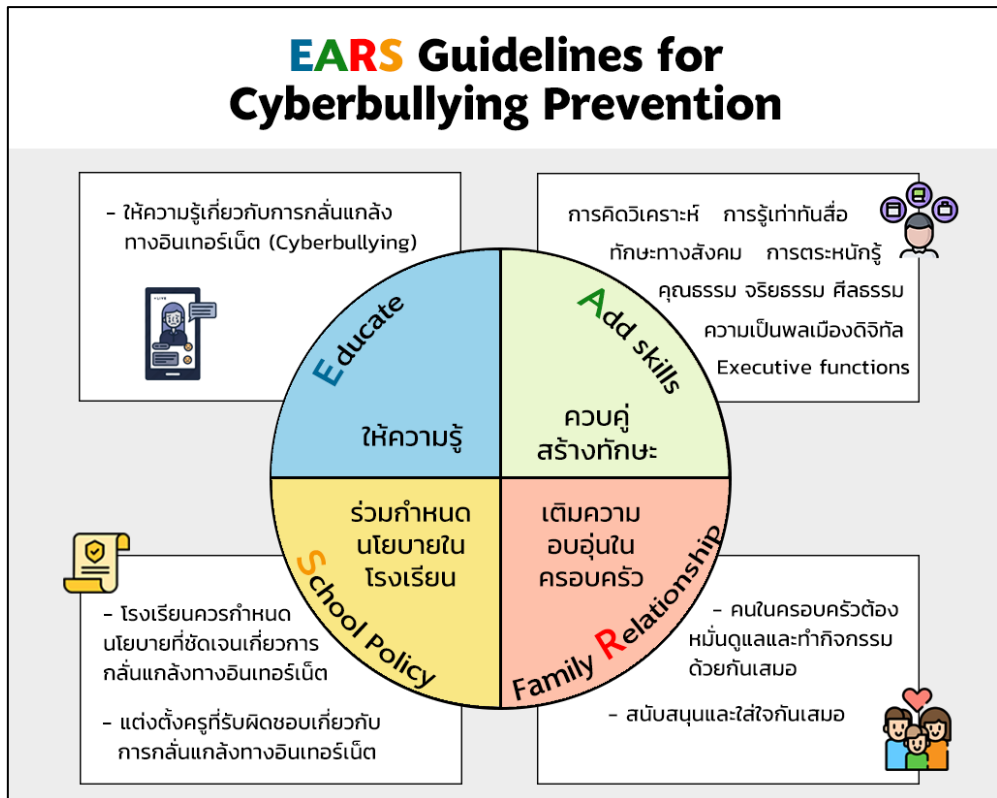
3.2.4 สอนให้นักเรียนมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ได้แก่ (1) คนในครอบครัวแสดงความเห็นอกเห็นใจเป็นแบบอย่างให้เด็กเห็น (2) วิธีการสอนด้วยบทบาทสมมติหรือการแสดงละคร

(3) วิธีการเรียนโดยใช้กรณีศึกษา และ (4) การสอดแทรกสถานการณ์ที่เกี่ยวกับความเห็นอกเห็นใจให้นักเรียนได้ฝึกระหว่างเรียน

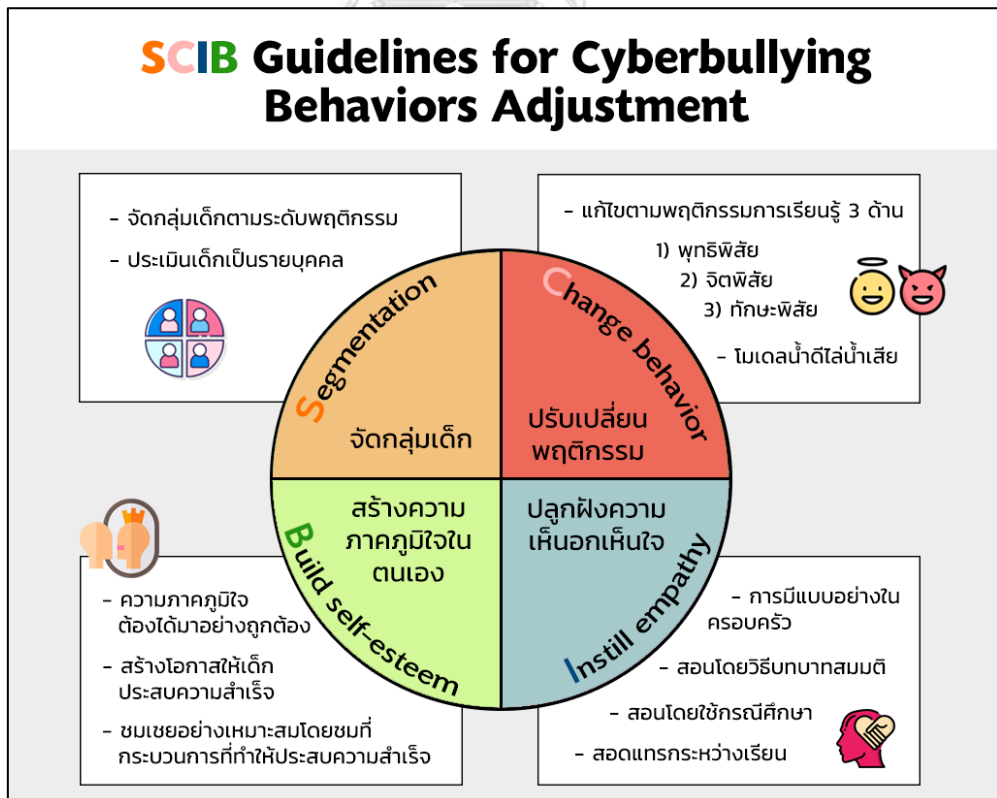
3.2.5 การสร้างความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนต้องได้รับการสนับสนุนจากคนรอบข้างร่วมกับตัวเอง ซึ่งการสร้างความภาคภูมิใจในตนเองต้องระวังมาก ๆ หากสร้างในทางที่ผิดจะเป็นการฝังความคิดของนักเรียนไปแบบนั้นและต้องทำให้นักเรียนเข้าใจว่า ความภาคภูมิใจของเขาต้องได้มาอย่างถูกต้อง และพยายามสร้างโอกาสให้นักเรียนได้ประสบความสำเร็จ เมื่อนักเรียนมีโอกาสเผชิญกับความสำเร็จที่มีความถูกต้องให้พูดชมเชยอย่างเหมาะสม โดยให้ชมที่กระบวนการไม่ควรรชมที่ผลลัพธ์ทันที เพราะจะทำให้นักเรียนเสียดิตคำชม และเขาจะทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้คำชมมา แม้จะเป็นวิธีการที่ผิด

3.3 แนวทางอื่น ๆ นอกจากแนวทางทั้ง 2 ที่กล่าวไปแล้ว ในทางการแพทย์หากพบเด็กที่มีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตและมีโรคบางอย่างซ่อนอยู่จำเป็นต้องใช้ยามาเป็นส่วนหนึ่งในการรักษา จะใช้ยารักษาโรคนั้นร่วมกับการทำจิตบำบัดรายบุคคลหรือจิตบำบัดครอบครัว

นอกจากนี้เพื่อให้จดจำได้ง่าย ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นแผนภาพ โดยแยกตาม 2 แนวทางหลักได้แก่ แนวทางการป้องกันพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และแนวทางการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียน ดังภาพที่ 18 และ 19

ภาพที่ 18 แนวทางการป้องกันการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต EARS

ภาพที่ 19 แนวทางการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต SCIB

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยข้างต้นพบว่า ส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับกรอบแนวคิดและสมมติฐานการวิจัย แต่ยังมีประเด็นที่น่าสนใจที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายอยู่ 3 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย

ตามที่น่าสนใจของผลการวิเคราะห์ข้างต้นพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นทั่วประเทศมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ โดยการช่วยเหลือให้โมโห มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา ได้แก่ การข่มขู่คุกคาม การเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่น การกลั่นแกล้งทางสังคม และการแอบอ้างตัวตน ตามลำดับ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริกาญจน์ สง่า ปิยะมาภรณ์ ยาแปง และ ทศนันท์ จันทร (2561) ที่ศึกษาระดับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดลำพูน พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมโดยรวมในระดับต่ำ แม้ผลการวิจัยครั้งนี้จะพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นทั่วประเทศมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับต่ำ อย่างไรก็ตามพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู หรือคนใกล้ชิดนักเรียนก็ไม่ควรนิ่งนอนใจ หรือมองข้ามปัญหานี้ เพราะพฤติกรรมนี้เป็นพฤติกรรมที่ไม่ดี ควรติดตามปัญหานี้อย่างสม่ำเสมอ และมีการอบรมสั่งสอน (วชิรพันธ์ ชัยนนธิ, 2554) และจากผลการสำรวจที่ผ่านมาพบว่า อัตราการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตมีแนวโน้มที่สูงขึ้นทุกปี (สถาบันวิจัยแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว, 2553; พิมพ์วัลย์ บุญมงคล และคณะ, 2555; วัฒนาวดี ศรีวัฒนพงศ์ และ พิมพ์ภา ธาณินพงศ์, 2558; ชาญวิทย์ พรนภดล, 2560; ประชาชาติธุรกิจ, 2561) การให้ความสำคัญของปัญหานี้เพื่อป้องกันไม่ให้นักเรียนมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในระดับที่สูงขึ้น และส่งผลกระทบร้ายแรงตามมาภายหลังจึงเป็นสิ่งที่ต้องให้ความสนใจ

2. ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย

จากผลการวิจัยที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจะนำเสนอการอภิปรายผลการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

จากผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงในเชิงลบต่อพฤติกรรม

การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุด คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งสามารถวัดได้จาก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความภาคภูมิใจในตนเอง และความเห็นอกเห็นใจ โดยความภาคภูมิใจในตนเองสำคัญมากที่สุด รองลงมาเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความเห็นอกเห็นใจ จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การที่นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ต้องเกิดจากความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Guarini et al. (2012) Bergmann & Baier (2018) Handono et al. (2019) และ Brewer and Kerlake (2015) ที่ศึกษาปัจจัยด้านความภาคภูมิใจในตนเอง ความเห็นอกเห็นใจ และความโดดเดี่ยวของนักเรียนมัธยมศึกษาในสหราชอาณาจักร พบว่า นักเรียนที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ จะมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฤทัยชนนี สิทธิชัย และ ฉันทยากร ตุดเกื้อ (2560) ที่ศึกษาพฤติกรรมมารังแกบนโลกไซเบอร์ของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า เยาวชนที่มีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่มักรู้สึกว่าคุณค่าของตัวเองต่ำกว่าผู้อื่นในด้านการเรียน ความคิด และด้านกีฬา ซึ่งแสดงถึงการที่เยาวชนเหล่านั้นมีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำนั่นเอง ทั้งนี้การที่นักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำจะคิดว่า ตัวเองไม่มีสิ่งใดที่ต้องเสียอีกแล้วหรือไม่มีความค่าในสังคมอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นจะทำอะไรก็ได้ จึงส่งผลให้เกิดพฤติกรรมด้านลบออกมาได้ ซึ่งหนึ่งในพฤติกรรมด้านลบ คือ พฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต นอกจากความภาคภูมิใจในตนเองแล้ว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความเห็นอกเห็นใจ ก็ส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตอีกด้วย กล่าวคือ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จะแสดงพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Zhou et al. (2013) และ Bergmann and Baier (2018) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในประเทศเยอรมัน พบว่า ปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เช่นเดียวกับงานของ Yang et al. (2013) ที่พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จะมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต อาจเนื่องมาจากนักเรียนต้องการหลีกเลี่ยงปัญหาที่เป็นผลจากการมีผลการเรียนต่ำ จึงเข้าสู่โลกไซเบอร์และทำกิจกรรมต่าง ๆ บนโลกออนไลน์ ทั้งนี้จึงอาจเพิ่มโอกาสในการมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตได้ แต่ทั้งนี้ก็ยังไม่มีการวิจัยใดที่ระบุอย่างชัดเจนว่า สาเหตุที่แท้จริงที่ทำให้ให้นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจึงมีส่วนร่วมในการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของ

นักเรียน โดยข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kowalski et al. (2014) Brewer & Kerlake (2015) และ Lee and Shin (2017) ที่พบว่า นักเรียนที่มีความเห็นอกเห็นใจต่ำ จะแสดงพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต เพราะการที่นักเรียนขาดความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นจะทำให้พวกเขาไม่รับรู้และไม่เข้าใจความรู้สึกเจ็บปวดและความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นกับเหยื่อที่ถูกกระทำการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความภาคภูมิใจในตนเอง และความเห็นอกเห็นใจส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียน ดังนั้นหากนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความภาคภูมิใจในตนเอง และความเห็นอกเห็นใจที่สูงขึ้น ก็จะทำให้นักเรียนลดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตลงได้

สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงในเชิงลบต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นรองลงมา คือ ปัจจัยด้านครอบครัว สามารถวัดได้จากความผูกพันในครอบครัว และการสนับสนุนจากครอบครัว ตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ ความผูกพันในครอบครัว รองลงมาเป็นการสนับสนุนจากครอบครัว จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การที่นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเกิดจากความผูกพันในครอบครัวต่ำ ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chang et al. (2015) Chen et al. (2017) Guo (2016) และ Hemphill and Heerde (2014) ที่ศึกษาอิทธิพลของความผูกพันในครอบครัวที่มีต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต พบว่า นักเรียนที่มีความผูกพันในครอบครัวต่ำจะมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของฤทัยชนนี สิทธิชัย และ ธันยกร ตุดเทื้อ (2560) ซึ่งพบว่า เยาวชนที่ครอบครัวไม่มีความอบอุ่น และเลี้ยงดูบุตรหลานแบบปล่อยปละละเลย ส่งผลให้เยาวชนเหล่านั้นรู้สึกขาดความอบอุ่น ทำให้พวกเขาพยายามหากิจกรรมที่ตัวเองเห็นว่าสนุกทำโดยขาดวิจารณญาณและการอบรมสั่งสอนจากพ่อแม่ ซึ่งหนึ่งในกิจกรรมนั้นคือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้การสนับสนุนจากครอบครัวเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียน โดยข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Fantì et al. (2012) Handono et al. (2019) Taiariol (2010) และ Wang et al. (2009) ที่พบว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตมีการสนับสนุนจากครอบครัวต่ำ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Yigit et al. (2018) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตกับการสนับสนุนจากครอบครัวของนักเรียนตุรกีในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า การสนับสนุน

จากครอบครัวสามารถลดการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนได้ เนื่องจากการสนับสนุนทางครอบครัวถือเป็นหนึ่งในปัจจัยป้องกัน ดังนั้นแล้วการที่สมาชิกในครอบครัวตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบในส่วนนี้ก็จะทำให้นักเรียนลดพฤติกรรมดังกล่าวได้

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านครอบครัว ซึ่งประกอบด้วยความผูกพันในครอบครัว และการสนับสนุนจากครอบครัวส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียน ดังนั้นครอบครัวที่มีความผูกพันและสนับสนุนกันมากขึ้น จะทำให้นักเรียนลดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตลงได้

นอกจากนี้ตัวแปรปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ และปัจจัยด้านโรงเรียนส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ และปัจจัยด้านโรงเรียนไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อการแสดงพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ สามารถวัดได้จากระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต และการเปิดรับสื่อที่มีความรุนแรง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Cappadocia et al. (2013) ที่ศึกษาปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลต่อการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาในประเทศแคนาดา ผลการวิจัยพบว่า ระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตไม่ส่งผลต่อการมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต อาจเนื่องจากระยะเวลาการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนอาจใช้เพื่อทำกิจกรรมด้านการศึกษา เช่น การหาความรู้เพื่อทำการบ้าน การเรียนออนไลน์ เป็นต้น เพราะเป็นการใช้อินเทอร์เน็ตในทางที่สร้างสรรค์ จึงทำให้ไม่ส่งผลต่อการมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียน (Park et al., 2014) และการเปิดรับสื่อที่มีความรุนแรง อาจเนื่องจากสื่อที่มีความรุนแรงกับการแสดงพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตไม่ได้มีลักษณะหรือรูปแบบที่เหมือนกัน ดังนั้นเมื่อนักเรียนรับสื่อที่มีความรุนแรงแล้ว การแสดงพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตออกมาจากการรับสื่อเหล่านั้นโดยตรงจึงไม่เกิดขึ้น นอกจากนี้อาจเนื่องจากลักษณะของข้อความที่ใช้วัดตัวแปรการเปิดรับสื่อที่มีความรุนแรงเป็นข้อความที่วัดระดับการเปิดรับสื่อที่มีความรุนแรง ซึ่งการวัดลักษณะนี้ไม่ได้แสดงว่า คนที่เปิดรับสื่อที่มีความรุนแรงจะแสดงความรุนแรงนั้นออกมา แต่ควรวัดทัศนคติที่มีต่อความรุนแรง ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป จึงควรปรับลักษณะการวัดเป็นทัศนคติที่มีต่อความรุนแรง และปัจจัยด้านโรงเรียน สามารถวัดได้จากสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน และบรรยากาศในโรงเรียน ซึ่งบรรยากาศในโรงเรียนนั้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ Cappadocia et al. (2013) และ Shin & Ahn (2015) เช่นเดียวกับ

Varjas, Henrich, and Meyers (2009) ที่พบว่า บรรยากาศในโรงเรียนไม่มีผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียน อาจเนื่องจากการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเกิดขึ้นจากชุมชนเป็นฐาน กล่าวคือ ชุมชนออนไลน์ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ของกลุ่มคนรูปแบบหนึ่งที่ปรากฏบนโลกออนไลน์หรือทางอินเทอร์เน็ต (พรชนก ดาวประกบ และ กัลป์ยกร วรกุลสถฐานีย์, 2561) จึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับบรรยากาศในโรงเรียน ดังนั้นบรรยากาศโรงเรียนจึงไม่ส่งผลโดยตรง รวมถึงสัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับนักเรียนก็ไม่ส่งผลกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Fanti et al. (2012) ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นมีอายุ 12-15 ปี อยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งวัยรุ่นเป็นช่วงวัยที่มีอยู่กับกลุ่มเพื่อนมากกว่าพ่อแม่รวมถึงครู (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2556) เพราะฉะนั้นสัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับนักเรียนจึงไม่มีผลกับการมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนโดยตรง

เมื่อพิจารณาปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ พบว่า ปัจจัยดังกล่าวส่งอิทธิพลทางอ้อมเชิงลบต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตผ่านปัจจัยส่วนบุคคล แสดงให้เห็นว่า การที่นักเรียนใช้อินเทอร์เน็ตเป็นระยะเวลานาน และมีการเปิดรับสื่อที่มีความรุนแรงระดับสูง จะส่งผลต่อนักเรียนในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความภาคภูมิใจในตนเอง และความเห็นอกเห็นใจลดลง กล่าวคือ เมื่อนักเรียนใช้อินเทอร์เน็ตในการเข้าสังคมและทำกิจกรรมผ่อนคลายต่าง ๆ เป็นระยะเวลานาน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำลง (Kim, 2011) และเมื่อนักเรียนใช้เวลาในการเล่นอินเทอร์เน็ตนาน ๆ โดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้เกิดการเปรียบเทียบชีวิตตัวเองกับคนอื่นที่มีชีวิตที่ดีกว่าตน จึงเป็นผลให้นักเรียนเหล่านั้นรู้สึกว่าคุณค่าตัวเองด้อยกว่าคนอื่น และท้ายที่สุดจึงส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองที่ลดลง (Jan, Soomro, & Ahmad, 2017) นอกจากนี้นักเรียนที่เปิดรับสื่อที่มีความรุนแรงมากทำให้พวกเขาเห็นว่า การใช้ความรุนแรงเป็นเรื่องปกติ และไม่รู้สึกว่าเหยื่อที่ถูกกระทำ ความรุนแรงนั้นน่าสงสาร จึงทำให้ความเห็นอกเห็นใจลดลงได้ (Fanti et al., 2012) นอกจากนี้เมื่อนักเรียนพบเห็นความรุนแรงต่าง ๆ ผ่านสื่อบ่อยครั้งจะทำให้เด็กนักเรียนจดจำ และแสดงพฤติกรรมที่เหมือนกับสื่อเหล่านั้น กล่าวคือ แสดงความรุนแรงอย่างไม่มีความเห็นอกเห็นใจ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Bandura (1986, อ้างถึงใน สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2556)

ส่วนปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียนมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตผ่านปัจจัยส่วนบุคคล กล่าวคือ หากปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยด้านโรงเรียนเพิ่มขึ้น ปัจจัยส่วนบุคคลก็จะเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุตติกานต์ หาญชนะ สุชาติ

ลี้ตระกูล และ ประมินทร์ อริเดช (2557) และ Reese (2008) พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียนส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของปัจจัยส่วนบุคคล ถ้าครอบครัวมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ให้การสนับสนุนกันและกัน รวมถึงหากครูกับนักเรียนมีความผูกพันที่ดีต่อกัน ครูให้ความรักความเมตตาอย่างจริงใจและมีเหตุผลกับนักเรียนเสมอ จะทำให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเอง และสภาพแวดล้อมในครอบครัวที่ดีส่งผลให้พัฒนาการทางปัญญาของเด็กสูงขึ้น เนื่องจากเด็กไม่ต้องวิตกกังวล หรือเครียดกับปัญหาในบ้าน จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นได้ (Rashmi, 2016) และเมื่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียนดีทั้งบรรยากาศในโรงเรียนและสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนจะทำให้เด็กมีทัศนคติที่ดีต่อครู ซึ่งมีผลต่อสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นได้เช่นกัน (Usaini & Abu bakar, 2015) นอกจากนี้ระดับความเห็นอกเห็นใจของนักเรียนก็มีผลมาจากความผูกพันในครอบครัว หากครอบครัวมีความอบอุ่น คอยสนับสนุนกัน ดูแลกัน และควบคุมพฤติกรรมของเด็ก นักเรียนก็จะมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Mesurdo & Richaud, 2017) ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาของ Bandura (1986, อ้างถึงใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2556) กล่าวคือ การที่ครอบครัวแสดงความผูกพัน การสนับสนุนกันและกัน และความเห็นอกเห็นใจต่อกัน จะทำให้นักเรียนจดจำและเรียนรู้พฤติกรรมเหล่านั้นและแสดงพฤติกรรมเหล่านั้นตาม

จากข้อค้นพบที่ได้สามารถนำไปใช้ลดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยให้ความสำคัญไปที่ปัจจัยส่วนบุคคล โดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความภาคภูมิใจในตนเอง และความเห็นอกเห็นใจ รองลงมา คือ ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียนตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย

เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากครูแนะแนว จิตแพทย์ และอาจารย์ด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์ รวมทั้งสิ้น 5 ท่าน โดยมีประเด็นสำคัญในเรื่องปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ดังนี้

3.1 แนวทางการป้องกันพฤติกรรมกรกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ได้แก่

3.1.1 ให้ความรู้เกี่ยวกับการกรกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต โดยสามารถสอดแทรกเข้าไปในรายวิชาหรือหลักสูตร (สรานนท์ อินทนนท์, 2561) กิจกรรมการให้ความรู้ที่มีได้หลากหลายอาจทำให้รูปแบบ ตัวอย่างการให้ความรู้เกี่ยวกับการกรกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต เช่น โปรแกรม KiVa ของประเทศฟินแลนด์ เป็นโปรแกรมต่อต้านการกรกลั่นแกล้งทุกประเภทรวมถึงการกรกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต โดยโปรแกรมนี้จะให้ความรู้และคำแนะนำเกี่ยวกับการกรกลั่นแกล้งประเภทต่าง ๆ ผลกระทบจากการกรกลั่นแกล้ง และการรับมือจากการกรกลั่นแกล้งผ่านกิจกรรมการอภิปราย การดูวิดีโอ การแสดงบทบาทสมมติเป็นกลุ่มเล็ก และมีการใช้เทคโนโลยีสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เสมือนจริง (VLE) เช่น เกม เว็บบอร์ด เป็นต้น (Baek & Bullock, 2013)

นอกจากนี้ควรให้ความรู้เกี่ยวกับอาชญากรรมทางไซเบอร์ (cybercrime) กับนักเรียนด้วย เพราะการกรกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตนั้นสามารถนำไปสู่การกระทำผิดกฎหมายหรือเป็นอาชญากรรมทางไซเบอร์ได้ ตัวอย่างเช่น เมื่อปี 2011 เด็กสาวอเมริกัน 2 คนอายุ 11 และ 12 ปีถูกจับให้อยู่ในศูนย์กักกันเด็กและเยาวชนเป็นเวลา 30 วัน เนื่องจากกระทำความผิดต่อเด็กอายุ 12 ปี โดยขโมยรหัสผ่านเฟซบุ๊กของเธอและโพสต์ภาพไปรวมถึงข้อความลามกบนเฟซบุ๊กของเธอ เป็นต้น (สรานนท์ อินทนนท์, 2561) รวมถึงสอนให้นักเรียนรู้และเข้าใจกฎหมายของไทยที่เกี่ยวข้องกับการกรกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตและการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ได้แก่ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ 2560

3.1.2 ทักษะจำเป็นที่นักเรียนควรมีเพื่อเข้าใจเกี่ยวกับการกรกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ได้แก่

(1) ทักษะการคิดวิเคราะห์ เป็นทักษะที่แยกแยะได้ว่าสิ่งใดดีหรือไม่ดี สิ่งใดควรและไม่ควรปฏิบัติ ทั้งนี้เด็กที่มีพฤติกรรมกรกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตขาดการคิดวิเคราะห์ที่ได้ว่า การกรกลั่นแกล้งเป็นสิ่งไม่ดีและไม่ควรทำ จึงควรพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยสามารถทำได้ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เกม การระดมสมอง การเขียนแผนผังความคิด เป็นต้น โดยสามารถทำเป็นกิจกรรมกลุ่มหรือเดี่ยวก็ได้ เพื่อเป็นการพัฒนาความคิดอย่างมีเหตุผลและเน้นเนื้อหาที่ผลกระทบจากพฤติกรรมกรกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตต่อตนเองและผู้อื่น ทั้งทางตรงและทางอ้อม (ฉันทากร ตุดเกื้อ เกษตรชัย และหิม และ ฤทัยชนนี สิทธิชัย, 2562)

(2) ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัชฎา อัครศรีวร นากาโอคะ และ กฤษณัท แสนทวี (2562) ที่พบว่า การที่นักเรียนมีทักษะการรู้เท่าทันสื่อและข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อออนไลน์ในด้านจริยธรรมและสำนึกร่วมจะทำให้มีความระมัดระวังเกี่ยวกับการกรกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (cyberbullying) ด้วยการตรวจสอบข้อมูลก่อนโพสต์ ก่อนแชร์ และก่อนไลค์ ซึ่งทำให้ลดการเกิดการกรกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตได้

(3) ทักษะทางสังคม ได้แก่ การเคารพผู้อื่น และการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ซึ่ง Whitson (2016 อ้างถึงใน สรานนท์ อินทนนท์ และ พลินี เสริมสินสิริ, 2561) อธิบายว่า หนึ่งในทักษะที่นักเรียนควรมีเพื่อป้องกันพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต คือ ทักษะทางสังคม เพราะเป็นทักษะที่ใช้ในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น ในสังคม รวมถึงมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เอาใจเขามาใส่ใจเรา และเคารพผู้อื่นอีกด้วย

(4) ทักษะการตระหนักรู้ หมายถึง การรู้จักตนเอง รู้ความต้องการของตนเอง รู้ว่าตนเองชอบและไม่ชอบอะไร และที่สำคัญคือต้องรู้ว่าพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตมีสาเหตุจากอะไร และมีผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไร ซึ่ง ฉันทยากร ตุดเกื้อ เกษตรชัย และหิม และ ฤทัยชนนี สิทธิชัย (2562) พบว่า ครูและผู้บริหารโรงเรียนเห็นตรงกันว่า การพัฒนาทักษะการตระหนักรู้เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเลือกแสดงพฤติกรรมของนักเรียนโดยตรง เพราะนักเรียนที่มีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่ทำเพราะคิดว่าสนุก และไม่ได้ตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมา โดยอาจพัฒนาทักษะการตระหนักรู้ของนักเรียนผ่านกิจกรรมกลุ่ม เช่น การระดมความคิด การโต้วาที เพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วม เข้าใจผู้อื่น และรู้จักผู้อื่นจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เป็นต้น

(5) การมีคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรม เป็นอีกหนึ่งสิ่งที่นักเรียนควรมี ซึ่งพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ซึ่งเกิดจากการที่คนเรามีความไม่ยึดมั่นผูกพันในศีลธรรม (moral disengagement) (Park et al. 2014) นอกจากนี้ Bandura (2002, อ้างถึงใน Park et al., 2014) กล่าวว่า เมื่อพบว่าศีลธรรมและพฤติกรรมของบุคคลไม่สอดคล้องกันแล้ว ความไม่ยึดมั่นผูกพันในศีลธรรมก็จะเข้ามาเป็นตัวกลางทันที ซึ่งในโลกออนไลน์ ผู้กระทำการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตจะเกิดความไม่ยึดมั่นผูกพันในศีลธรรมง่ายมาก เพราะพวกเขาไม่เห็นผลกระทบจากการกระทำที่ไม่ดีเหล่านั้นในทันทีเหมือนกับการรังแกผู้อื่นต่อหน้า ดังนั้นแล้ว การฝึกฝนให้นักเรียนอยู่ในศีลธรรม มีคุณธรรมและจริยธรรมจะช่วยลดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตได้

(6) ความเป็นพลเมืองทางดิจิทัล (Digital citizenship) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สรานนท์ อินทนนท์ และ พลินี เสริมสินสิริ (2561) ที่กล่าวว่า ทางออกที่ดีในการช่วยลดการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต คือ การเป็นพลเมืองที่ดีบนโลกดิจิทัล และกรรณก แชดวง ศรัณย์ พิมพทอง และ พิชญานี พูนพล (2562) พบว่า พฤติกรรมการเป็นพลเมืองดีบนโลกดิจิทัลมี 4 ด้าน ได้แก่ พฤติกรรมการทำตามกฎบนโลกดิจิทัล พฤติกรรมเคารพผู้อื่นบนโลกดิจิทัล พฤติกรรมมีส่วนร่วมบนโลกดิจิทัล และพฤติกรรมรับผิดชอบต่อบนโลกดิจิทัล ซึ่ง 4 พฤติกรรมนี้จะช่วยลดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนได้ นอกจากนี้ Stopbullying (2018) กล่าวว่า การมี ความเป็นพลเมืองทางดิจิทัลทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่เหมาะสมและมีความรับผิดชอบในการใช้

เทคโนโลยี ซึ่งการสอนให้นักเรียนมีทักษะดังกล่าวนี้ช่วยป้องกันการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต โดยทักษะย่อยที่สามารถนำมาส่งเสริมให้นักเรียนมี ได้แก่ ความปลอดภัยทางดิจิทัล (digital safety) และมารยาททางดิจิทัล (digital etiquette) การรู้กาลเทศะ ประพฤติดี และมีมารยาท

(7) ความสามารถการบริหารจัดการขั้นสูง (Executive Functions: EF) มีทั้งหมด 9 ด้าน แต่สามารถเลือกมาพัฒนาเพื่อใช้ในการลดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตได้ เช่น ทักษะการยับยั้งชั่งใจ-คิดไตร่ตรอง (Inhibitory Control) ทักษะการยืดหยุ่นความคิด (Shift Cognitive Flexibility) การควบคุมอารมณ์ (Emotion Control) เป็นต้น ศูนย์พัฒนาเด็กของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดได้แนะนำวิธีการที่ช่วยให้วัยรุ่นพัฒนาทักษะเหล่านี้ เช่น การเขียนบันทึกส่วนตัว เป็นการสำรวจความคิด ความรู้สึก การกระทำ ความเชื่อ และการตัดสินใจของตัวเองได้ ซึ่งช่วยให้ตระหนักรู้ตนเอง เกิดการไตร่ตรอง และวางแผน หรือส่งเสริมให้เด็กทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เล่นดนตรี จะช่วยพัฒนาการจดจำ การจดจ่อใส่ใจ การยืดหยุ่นความคิด และการยั้งคิด ไตร่ตรองขณะเล่นดนตรี ร้องเพลง หรือเต้นรำได้ โดยเฉพาะเมื่อเล่นเครื่องดนตรีและเล่นเพลงที่มีจังหวะซับซ้อน และการอิมโพรไวส์ เป็นต้น (Center of the developing child - Harvard University, 2015)

3.1.3 สร้างความอบอุ่นภายในครอบครัว โดยการให้ความรักความอบอุ่นแก่ลูก ทำให้ลูกเข้าใจและกล้าที่จะพูดคุยกับพ่อแม่ในทุกเรื่อง นอกจากนี้พ่อแม่ควรแนะนำวิธีการใช้สื่อบนโลกออนไลน์ให้กับลูก รวมถึงมีส่วนร่วมและติดตามการใช้สื่อของลูกอยู่เสมอ แต่ทั้งนี้ไม่ควรจำกัดสิทธิในการใช้อุปกรณ์สื่อสารและอินเทอร์เน็ต เพราะจะทำให้เด็กกลัวและไม่เชื่อใจพ่อแม่ (สรานนท์ อินทนนท์, 2561) และเมื่อลูกใช้อินเทอร์เน็ตหรือสื่อสังคมออนไลน์ ให้พ่อแม่ใช้ช่วงเวลานี้สอนและฟังความคิดเห็นของลูกเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตของเขา และสนุกกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับลูก รวมทั้งพูดคุยถึงอันตรายที่แอบแฝงมากับสื่อสังคมออนไลน์นั้น ๆ ด้วย (สุภาวดี เจริญวานิช, 2560)

3.1.4 โรงเรียนก็มีส่วนร่วมในการป้องกันพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตได้ด้วยวิธีต่าง ๆ ได้แก่ สร้างเด็กที่มีพลังเครือข่ายในโรงเรียน เพื่อช่วยสอดส่องหรือตรวจสอบเพื่อนที่อาจมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนของโรงเรียนว่า โรงเรียนไม่ยอมรับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และมีระบบที่คอยตรวจสอบปัญหาอย่างชัดเจน นอกจากนี้ Kalender and Keser (2018) กล่าวว่า การป้องกันการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตจะไม่เกิดขึ้นหากไม่มีนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องนี้ ตัวอย่างเช่น The British School of Milan ในประเทศอิตาลีมีนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการต่อต้านการกลั่นแกล้งรวมถึงการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต เนื้อความบางส่วนระบุว่า 'นักเรียนห้ามใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทำกิจกรรมเพื่อให้ผู้อื่นเสียชื่อเสียง และกลั่นแกล้งผู้อื่น' และรวมถึงการปฏิบัติตัวของครูและบุคลากรในโรงเรียนเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกลั่นแกล้ง เช่น 'หากพบเห็นเหตุการณ์การกลั่นแกล้งทุกประเภทต้องรายงานหัวหน้าฝ่ายบริหารของโรงเรียน' เป็นต้น (The British School of Milan, 2018)

3.2 แนวทางการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียน

3.2.1 เมื่อพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมหรือมีโอกาสเสี่ยงให้จัดกลุ่มนักเรียนก่อน จากนั้นแก้ไขตามพฤติกรรมทางการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านพุทธิพิสัย ให้ความรู้เรื่องการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (2) ด้านจิตพิสัย ปรับทัศนคติเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนที่นักเรียนมีทัศนคติและความรู้สึกที่ดีกับพฤติกรรมด้านลบ และ (3) ด้านทักษะพิสัย ปรับพฤติกรรมด้วยสื่อชักจูงโน้มน้าวให้คนเปลี่ยนพฤติกรรม ซึ่งการปรับพฤติกรรมด้วยสื่อชักจูงโน้มน้าวนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สรานนท์ อินทนนท์ และ พลินี เสริมสินสิริ (2561) ที่กล่าวว่า การใช้ผู้ทรงอิทธิพล (influencer) เพื่อรณรงค์การหยุดการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเป็นแนวทางที่วัยรุ่นสนใจมากที่สุด เพราะในยุคดิจิทัลนี้ผู้ทรงอิทธิพลมีอิทธิพลต่อผู้รับสารเป็นอย่างมาก โดยในที่นี้เปรียบผู้ทรงอิทธิพลเป็นสื่อชักจูงโน้มน้าวให้คนเปลี่ยนพฤติกรรม

3.2.2 การให้นักเรียนที่มีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตมาทำสิ่งที่ดีแทนทำสิ่งที่ไม่ดี ทั้งนี้ยังไม่มีงานวิจัยที่มาสสนับสนุนแนวทางดังกล่าว แต่สามารถเปรียบเทียบได้จากการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอื่น ๆ จากการจัดโครงการที่พยายามส่งเสริมให้เด็กเหล่านั้นทำความดีทดแทนสิ่งที่ไม่ดี ตัวอย่างเช่น โครงการ “แว่นไปวัด” เป็นโครงการที่นำกลุ่มเด็กแว่นไปทำความดีต่าง ๆ เช่น ทำความสะอาดวัด เลี้ยงอาหารเด็กและผู้สูงอายุ ซึ่งสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กกลุ่มนี้ได้จริงจากแรกเริ่มที่พวกเขาต้องฝืนทำกิจกรรมให้สังคม แต่เมื่อได้รับการยอมรับจากเพื่อนก็เริ่มพอใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมนี้ และอยากทำต่อไปเรื่อย ๆ เป็นต้น (วินัดดา ปิยะศิลป์ วรากร มณฑาทิพย์ ฉัตรชัย อร่ามโชติ และ สรรชัย หนองตรุด, 2558)

3.2.3 วิธีการสอนให้นักเรียนมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ได้แก่

(1) การมีตัวแบบที่แสดงความเห็นอกเห็นใจให้เด็กเห็นในครอบครัว Miller (2017) กล่าวว่า วิธีพื้นฐานที่เด็กจะเรียนรู้ความเห็นอกเห็นใจ คือ การสังเกตจากตัวแบบ ดังนั้นการที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองหมั่นแสดงความเห็นอกเห็นใจต่อผู้อื่นให้ลูกเห็นอยู่เสมอจึงเป็นวิธีหนึ่งที่ช่วยให้เด็กพัฒนาทักษะที่สำคัญนี้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Bandura (1986, อ้างถึงใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2556) ที่เชื่อว่า พฤติกรรมส่วนใหญ่ของบุคคลเกิดจากมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมซึ่งมีอิทธิพลต่อกันและกัน ดังนั้นการที่เด็กเห็นพฤติกรรมการแสดงความเห็นอกเห็นใจของพ่อแม่อยู่เสมอทำให้เด็กจดจำ และเมื่อเวลาผ่านไปจะทำให้เขาแสดงพฤติกรรมการแสดงความเห็นอกเห็นใจเหมือนกับพ่อแม่ได้

(2) วิธีการสอนด้วยบทบาทสมมติหรือการแสดงละคร เป็นการฝึกให้นักเรียนได้คิดในมุมมองของคนอื่น ซึ่งจะช่วยให้เด็กเข้าใจมุมมอง ความรู้สึก และอารมณ์ของคนอื่นได้ อาจใช้นิทานที่นักเรียนรู้จักหรือเคยได้ยินมาก่อน เมื่อเริ่มคุ้นเคยแล้วจึงเริ่มใช้เรื่องราวสมมติที่เกี่ยวกับการ

กลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตโดยให้เด็กมีโอกาสพบปะที่หลากหลายทั้งในฐานะผู้กระทำและผู้ถูกระทำ เพื่อให้เห็นมุมมองที่แตกต่างกัน (สรานนท์ อินทนนท์, 2562)

(3) วิธีการเรียนโดยใช้กรณีศึกษา Warren (2016) ระบุว่า หากนำวิธีการสอนแบบบาทสมมติและการทำโครงการเป็นฐานมาผสมผสานกับการเรียนโดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานจะทำให้ให้นักเรียนได้ฝึกฝนการคิดวิเคราะห์ ประเมินค่า และความคิดสร้างสรรค์ได้ รวมไปถึงสามารถเพิ่มความเห็นอกเห็นใจจากการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

(4) การสอดแทรกสถานการณ์ที่เกี่ยวกับความเห็นอกเห็นใจให้นักเรียนฝึกหว่านเรียนผ่านกิจกรรมเล็ก ๆ สั้น ๆ เช่น ครูแจกกระดาษที่มีชื่อนักเรียนแต่ละคน แล้วให้เพื่อนร่วมชั้นแลกเปลี่ยนคำชมหรือความรู้สึกที่มีต่อเพื่อนคนนั้น จากนั้นให้นักเรียนเปรียบเทียบความรู้สึกของตนเองระหว่างการได้รับคำชมและการถูกวิจารณ์ในแง่ลบ นักเรียนก็จะเรียนรู้ว่า ไม่มีใครชอบถูกวิจารณ์ในเชิงลบ ดังนั้นเมื่อต้องการแสดงความคิดเห็นออนไลน์ ต้องระวังอย่าใช้คำพูดในแง่ลบที่รุนแรงหรือใช้อารมณ์ เป็นต้น (สรานนท์ อินทนนท์, 2562)

3.2.4 การสร้างความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนต้องได้รับการสนับสนุนจากคนรอบข้างร่วมกับตัวเอง ซึ่งการสร้างความภาคภูมิใจในตนเองต้องระวังมาก ๆ หากสร้างในทางที่ผิดจะเป็นการฝังความคิดของนักเรียนไปแบบนั้นและต้องทำให้นักเรียนเข้าใจว่า ความภาคภูมิใจของเขาต้องได้มาอย่างถูกต้อง ดังนั้นพ่อแม่ผู้ปกครอง และครูต้องพยายามสร้างโอกาสให้นักเรียนได้ประสบความสำเร็จ แม้จะเป็นเรื่องเล็ก ๆ จากนั้นพ่อแม่ผู้ปกครอง และครูต้องพูดหรือแสดงความเข้าใจในสิ่งที่เขาทำ ให้เสริมแรงเขาด้วยการชมเชยเพื่อให้เขารู้สึกถึงความภาคภูมิใจในสิ่งที่ตนเองได้กระทำ ซึ่งเป็นการเพิ่มความมั่นใจและความภาคภูมิใจของนักเรียนได้ (มูลนิธิอุษุรักษ์เพื่อพัฒนาเด็ก, ม.ป.ป.) ทั้งนี้การพูดชมเชยต้องชมอย่างเหมาะสม โดยให้ชมที่กระบวนการไม่ควรชมที่ผลลัพธ์ในทันที เพราะจะทำให้เด็กเสพติดคำชม และเขาจะทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้คำชมนั้นมาแม้จะเป็นวิธีการที่ผิด นอกจากนี้ในฐานะของครู การสร้างโอกาสให้นักเรียนได้ประสบความสำเร็จนั้นต้องหลีกเลี่ยงการเปรียบเทียบและการแข่งขันกันกับเพื่อน การสร้างความภาคภูมิใจในตนเองที่ตื้นตื้นต้องไม่บังคับและไม่เน้นไปที่การแข่งขันเพื่อชัยชนะ เพราะนักเรียนจะไม่เกิดการตระหนักรู้ตนเองและการยอมรับข้อดีและข้อด้อยของตนเอง หากถูกบังคับให้ประสบความสำเร็จ (Aldridge, 1989)

3.3 แนวทางอื่น ๆ พบว่า ในทางการแพทย์หากพบเด็กที่มีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตและมีโรคบางอย่างซ่อนอยู่ที่เป็นต้องช้ยามาเป็นส่วนหนึ่งในการรักษา จะช้ยามารักษาโรคที่ซ่อนอยู่ร่วมกับการทำจิตบำบัดเป็นรายบุคคลหรือจิตบำบัดครอบครัว เช่น หากพบว่าเด็กมีโรคสมาธิสั้นและมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต จิตแพทย์จะรักษาโรคสมาธิสั้นด้วยยาเพื่อช่วยให้เด็กมีสมาธิดีขึ้น มีความสามารถในการควบคุมตัวเองดีขึ้น ผลที่ตามมาคือ เด็กจะรู้สึกมี

คุณค่าในตัวเองเพิ่มขึ้น และความสัมพันธ์กับเพื่อนหรือคนรอบข้างดีขึ้น (Segal & Smith, 2019) และจะทำการรักษาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตด้วยการพูดคุยหรือจิตบำบัดร่วมด้วย เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจโดยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยส่วนบุคคลมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย ดังนั้นแล้วพ่อแม่หรือผู้ปกครองสามารถนำผลการวิจัยไปแก้ปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของลูกได้

2. ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อ ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียนส่งผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทยผ่านปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปแก้ไขปัญหานักเรียนที่มีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตโดยต้องได้รับความร่วมมือจากทั้งครอบครัวและโรงเรียนในการช่วยกันปรับทัศนคติของนักเรียน

3. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต เช่น ครูแนะแนว ผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ควรรับรู้และตระหนักถึงการหาทางแก้ไขปัญหาคารก่กลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งสามารถนำผลการสัมภาษณ์แนวทางการแก้ปัญหาและป้องกันการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตไปพัฒนาให้เป็นรูปธรรมขึ้นได้ เช่น จัดโครงการ สร้างหลักสูตร หรือสร้างเนื้อหาในรายวิชาต่าง ๆ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทยครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์เชิงสาเหตุสำหรับกลุ่มตัวอย่างเดียว แต่ทั้งนี้สถานที่ตั้งของโรงเรียนก็มีความหลากหลาย เช่น ในอำเภอเมือง และนอกอำเภอเมือง เป็นต้น จึงน่าจะมีการศึกษาและพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตโดยใช้การ

วิเคราะห์กลุ่มพหุ กล่าวคือ การเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ต่างกันจะมีความแตกต่างกันหรือไม่ และอย่างไร

2. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรเพิ่มปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า งานวิจัยในประเทศไทยที่เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตนั้นยังมีจำนวนน้อย จึงอาจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ เพิ่มเติม เพื่อให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3. การวิจัยครั้งต่อไปควรสัมภาษณ์นักเรียนที่มีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเพิ่มเติม เพื่อนำข้อมูลเชิงคุณภาพมาอธิบายข้อมูลเชิงปริมาณในส่วนของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตให้ชัดเจนขึ้น

4. วิธีการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างควรแบ่งการเก็บข้อมูลออกเป็น 2 ช่องทาง กล่าวคือแบบสอบถามในรูปแบบกระดาษ และแบบสอบถามออนไลน์จะทำให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนมากขึ้น เนื่องจากการเก็บข้อมูลในรูปแบบออนไลน์นั้นผู้สร้างแบบสอบถามสามารถกำหนดให้ผู้ตอบจำเป็นต้องตอบคำถามให้ครบจึงจะส่งแบบสอบถามได้ ทำให้สามารถได้คำตอบจากทุกข้อคำถาม หากเปรียบเทียบกับแบบกระดาษบางครั้งผู้ตอบอาจข้ามบางข้อ หรือทำแบบสอบถามไม่ครบทุกหน้า

บรรณานุกรม

- Akbulut, Y. (2014). Effect of case-based video support on cyberbullying awareness. *Australian Educational Computing, 29*(1).
- Aldridge, J. (1989). Helping children build self-esteem. *Day Care and Early Education, 17*(2), 4-7.
- Anderson, M. (2018). *A majority of teens have experienced some form of cyberbullying*. Pew Research Center.
- Anti-Bullying Alliance. (2017). *Cyberbullying and the Law*. Retrieved from <https://www.anti-bullyingalliance.org.uk/tools-information/all-about-bullying/cyberbullying-0/cyberbullying-and-law>.
- Antoniadou, N., Kokkinos, C. M., & Markos, A. (2016). Development, construct validation and measurement invariance of the Greek cyberbullying/victimization experiences questionnaire (CBVEQ-G). *Computers in Human Behavior, 65*, 380-290.
- Batholow, B. D. Sestir, M. A., & Davis, E. B. (2005). Correlates and consequences of exposure to video game violence: hostile personality, empathy, and aggressive behavior. *Personality and Social Psychology Bulletin, 31*(11), 1573-1586.
- Baek, J. & Bullock, L. M. (2014). Cyberbullying: a crosscultural perspective. *Emotional and Behavioural Difficulties, 19*(2), 226-238.
- Beatbullying. (2012). *Virtual violence II: Progress and challenges in the fight against cyberbullying*. London: Beatbullying.
- Belsey, B. (2008). *Definition of cyberbullying*. Retrieved from <http://www.cyberbullying.ca>.
- Beran, T., & Li, Q. (2005). Cyber-harassment: A study of a new method for an old behaviour. *Journal of Educational Computing Research, 32*, 265-277.
- Bergmann, M. C. & Baier, D. (2018). Prevalence and correlates of cyberbullying perpetration. Findings from a German representative student survey. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 15*(274).

- Brandtzæg, P. B., Staksrud, E., Hagen, I., & Wold, T. (2009). Norwegian children's experiences of cyberbullying when using different technological platforms. *Journal of Children and Media, 3*(4), 349-365.
- Brewer, G., & Kerlake, J. (2015). Cyberbullying, self-esteem, empathy and loneliness. *Computers in Human Behavior, 48*, 255-260.
- Byrne, E., Vessey, J. A., & Pfeifer, L. (2018). Cyberbullying and social media: Information and interventions for school nurses working with victims, students, and families. *The Journal of School Nursing, 34*(1), 38-50.
- Cappadocia, M. C., Craig, W. M., & Pepler, D. (2013). Cyberbullying: Prevalence, stability, and risk factors during adolescence. *Canadian Journal of School Psychology, 28*(2), 171-192.
- Capurso, S., Paradzik, L., & Mratovic, M. C. (2017). Cyberbullying among children and adolescents – an overview of epidemiological studies and effective prevention programs. *Criminology & Social Integration Journal, 25*(1), 127-137.
- Celik, S., Atak, H., & Erguzen, A. (2012). The effect of personality traits on cyberbullying among university students in Turkey. *Eurasian Journal of Educational Research, 49*, 129-150.
- Center on the Developing Child - Harvard University. (2015). *Activities Guide: Enhancing and Practicing Executive Function Skills with Children from Infancy to Adolescence*. Retrieved from <https://developingchild.harvard.edu/resources/activities-guide-enhancing-and-practicing-executive-function-skills-with-children-from-infancy-to-adolescence/>
- Chang, F.-C., Chiu, C.-H., Miao, N.-F., Chen, P.-H., Lee, C.-M., Chiang, J.-T., & Pan, Y.-C. (2015). The relationship between parental mediation and Internet addiction among adolescents, and the association with cyberbullying and depression. *Comprehensive Psychiatry, 57*, 21-28.
- Chen, L., Ho, S. S., & Lwin, M. O. (2017). A meta-analysis of factors predicting cyberbullying perpetration and victimization: From the social cognitive and media effects approach. *New Media & Society, 19*(8), 1194-1213.
- Cunningham, C. E., Chen, Y., Vaillancourt, T., Rimas, H., Deal, K., Cunningham, L. J., & Ratcliffe, J. (2015). Modeling the anti-cyberbullying preferences of university

- students: Adaptive choice-based conjoint analysis. *Aggressive Behavior*, 41(4), 369–385.
- den Hamer, A., Konjin, E., & Keijer, M. G. (2014). Cyberbullying behavior and adolescents' use of media with antisocial content: A cyclic process model. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 17(2), 74–81.
- Dooley, J. J., Pyzalski, J. & Cross, D. (2009). Cyberbullying versus face-to-face bullying: A theoretical and conceptual review. *Journal of Psychology*, 217(4), 182–188.
- Erdur-Baker, O. (2010). Cyberbullying and its correlation to traditional bullying, gender and frequent and risky usage of Internet-mediated communication tools. *New Media & Society*, 12(1), 109-125.
- Fanti, K. A., Demetriou, A. G., & Hawa, V. V. (2012). A longitudinal study of cyberbullying: Examining risk and protective factors. *European Journal of Developmental Psychology*, 9(2), 168–181.
- Festl, R. (2016). Perpetrators on the internet: Analyzing individual and structural explanation factors of cyberbullying in school context. *Computers in Human Behavior*, 90, 237–248.
- Garett, R., Lord, L.R., & Young, S.D. (2016). Associations between social media and cyberbullying: A review of the literature. *mHealth*, 2(46), 1-7.
- Guarini, A., Passini, S., Meloti, G., & Brighi, A. (2012). Risk and protective factors on perpetration of bullying and cyberbullying. *Studia Edukacyjne*, 23, 33-55.
- Guo, S. (2016). A meta-analysis of the predictors of cyberbullying perpetration and victimization. *Psychology in the Schools*, 53(4), 432–453.
- Handono, S. G., Laeheem, K., & Sittichai, R. (2019). Factors related with cyberbullying among the youth of Jakarta, Indonesia. *Children and Youth Services Review*, 99, 235-239.
- Hamburger, M.E., Basile, K.C., Vivolo, A.M. (2011). *Measuring Bullying Victimization, Perpetration, and Bystander Experiences: A Compendium of Assessment Tools*. Retrieved from <https://www.cdc.gov/violenceprevention/pdf/BullyCompendium-a.pdf>.
- Heiman, T., Olenik-Shemesh, D., & Eden, S. (2012). Cyberbullying involvement among students with ADHD: relation to loneliness, self-efficacy and social support.

- European Journal of Special Needs Education*, 30(1), 15-29.
- Hemphill, S. A., & Heerde, J. A. (2014). Adolescent predictors of young adult cyberbullying perpetration and victimization among Australian youth. *Journal of Adolescent Health*, 55, 580-587.
- Hinduja, S., & Patchin, J. W. (2009). *Bullying beyond the schoolyard: Preventing and responding to cyberbullying*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
- Huesmann, L. R. (2007). The impact of electronic media violence: Scientific theory and research. *Journal Adolescent Health*. 41, 1-12.
- Ipsos. (2018). *Global views on cyberbullying*. Retrieved from <https://www.ipsos.com/en/global-views-cyberbullying>.
- Jan, M., Soomro, S. A., & Ahmad, N. (2017). Impact of social media on self-esteem. *European Scientific Journal*, 13(23), 329-341.
- Kalender, K. & Keser, H. (2018). Cyberbullying awareness in secondary and high schools. *World Journal on Educational Technology: Current Issues*, 10(4), 25-36.
- Kam, K. (2018). *4 Dangers of the Internet*. Retrieved from <https://www.webmd.com/parenting/features/4-dangers-internet#1>.
- Kim, S. (2011). *The effects of internet use on academic achievement and behavioral adjustment among South Korean adolescents: Mediating and moderating roles of parental factors* (PH.D. Dissertation). Child and Family Studies, Syracuse University, New York.
- Kowalski, R. M., Limber, S. P. & Agatston, P. W. (2008). *Cyber bullying: bullying in the digital age*. Massachusetts: Blackwell.
- Kowalski, R. & Schroeder, A. (2014). Bullying in the digital age: A critical review and meta-analysis of cyberbullying research among youth. *Psychological Bulletin*, 140(4), 1073-1137.
- Krahe, B. & Moller, I. (2010). Longitudinal effects of media violence on aggression and empathy among German adolescents. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 31, 401-409.
- Lee, C., & Lee, K. (2013). Exploration of the impact of social media use on youths' cyberbullying: Focusing on network characteristics. *Studies on Korean Youth*, 24(3), 259-285.

- Lee, C., & Shin, N. (2017). Prevalence of cyberbullying and predictors of cyberbullying perpetration among Korean adolescents. *Computers in Human Behavior*, 68, 352–358.
- McQuillan, B. E. (2016). *Ecological factors associated with middle school students' experiences of cyberbullying* (Ph.D. Dissertation). University of Rochester, New York.
- Mesurdo, B. & Richaud, M. C. (2017). The relationship between parental variables, empathy and prosocial-flow with prosocial behavior toward strangers, friends, and family. *Journal of Happiness Studies*, 18, 843-860.
- Miller, M. (2017). *How to Increase Empathy in Children*. Retrieved from: <https://www.6seconds.org/2017/10/11/help-kids-learn-empathy/>.
- Mishna, F., Khoury-Kassabri, M., Gadalla, T., & Daciuk, J. (2012). Risk factors for involvement in cyber bullying: Victims, bullies and bully-victims. *Children and Youth Services Review*, 34, 63–70.
- Monks, C. P., Robinson, S., & Worlidge, P. (2012). The emergence of cyberbullying: A survey of primary school pupils' perceptions and experiences. *School Psychology International*, 33(5), 477–491.
- Napolitano, T. (2013). *Cyberbullying and Middle School Student: Internet Behavior and Perceptions of Internet Risk* (Ph.D. Dissertation). Johnson and Wales University, Rhode Island.
- Palladino, B. E., Nocentini, A. & Menesini, E. (2015). Psychometric properties of the Florence cyberbullying-cybervictimization scales. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 18(2), 112-119.
- Park, S., Na, E-Y., Kim, E-M. (2014). The relationship between online activities, netiquette and cyberbullying. *Children and Youth Services Review*, 42, 74–81.
- Patchin, J. W., & Hinduja, S. (2011). Traditional and nontraditional bullying among youth: A test of general strain theory. *Youth & Society*, 43(2), 727–751.
- Port, S., Anderson, C. A., Barlett, C. P., Coyne, S. M., & Saleem, M. (2017). Content effects: Violence in the Media. In P. Roessler, C. A. Hoffner, & L. van Zoonen (Eds.) *International Encyclopedia of Media Effects*. Wiley-Blackwell.
- Price, M., & Dalglish, J. (2010). Cyberbullying: Experiences, impacts and coping strategies as

- described by Australian young people. *Youth Studies Australia*, 29, 51–64.
- Rashmi. (2016). Relationship between family environment and academic achievement. *Journal of Culture, Society and Development*, 22, 51-55.
- Reese, S. (2008). *Factors affecting self-esteem*. Retrieved from: <http://southeastinforms.org/Proceedings/2008/proc/p080527003.pdf>.
- Rey, R. D., Lazuras, L., Casas, J. A., Barkoukis, V., Ortega-Ruiz, R., Tsorbatzoudis, H. (2016). Does empathy predict (cyber) bullying perpetration, and how do age, gender and nationality affect this relationship?. *Learning and Individual Differences*, 45, 275-281.
- Sari, S. V., & Camadan, F. (2016). The new face of violence tendency: Cyber bullying perpetrators and their victims. *Computers in Human Behavior*, 59, 317–326.
- Segal, J. & Smith, M. (2019). *Treatment for Children with ADHD*. Retrieved from <https://www.helpguide.org/articles/add-adhd/treatment-for-childhood-attention-deficit-disorder-adhd.htm>.
- Shin, N. & Ahn, H. (2015). Factors affecting adolescents' involvement in cyberbullying: what divides the 20% from the 80%?. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 18(7), 393–399.
- Stopbullying. (2018). *Teach Digital Citizenship Skills to Prevent Cyberbullying*. Retrieved from <https://www.stopbullying.gov/research-resources/digital-citizenship-skills/index.html>.
- Staksrud, E., Olafsson, K., & Livingstone, S. (2013). Does the use of social networking sites increase children's risk of harm?. *Computers in Human Behavior*, 29, 40-50.
- Taiariol, J. (2010). *Cyberbullying: The role of family and school* (Ph.D. Dissertation). Wayne State University, Michigan.
- The British School of Milan. (2018). *Anti-bullying policy (including cyberbullying)*. Retrieved from <https://resources.finalsite.net/images/v1539598124/britishschoolmilancom/ptsgnqp07rdpnuhqnjek/Anti-BullyingPolicyMarch2018.pdf>.
- Thaidigizen. (2561). *ความเป็นพลเมืองดิจิทัล: พลเมืองแห่งศตวรรษที่ 21*. สืบค้นจาก <https://thaidigizen.com/digital-citizenship/ch1-digital-citizenship/>

- Tudkuea, T. & Laeheem, K. (2014). Development of indicators of cyberbullying among youths in Songkhla province. *Asian Social Science*, 10(14), 74-80.
- Udris, R. (2014). Cyberbullying among high school students in Japan: Development and validation of the Online Disinhibition Scale. *Computers in Human Behavior*, 41, 253–261.
- Usaini, M. I., & Abu bakar, N. (2015). *The influence of school environment on academic performance of secondary school students in Kuala Terengganu, Malaysia*. Retrieved from <https://pdfs.semanticscholar.org/924e/7c8b4c9744c4a66f26366a9c341ece63b038.pdf>
- Varjas, K. Henrich, C. C. & Meyers, J. (2009). Urban middle school students' perceptions of bullying, cyberbullying, and school safety. *Journal of School Violence*, 8(2), 159-176.
- Walrave, M. & Heirman, W. (2011). Cyberbullying: Predicting victimisation and perpetration. *Children & Society*, 25, 59–72.
- Warren, D. (2016). Course and learning design and evaluation. In H. Polorny & D. Warren (Eds.), *Enhancing teaching practice in higher education*. (11-46). London: Sage Publications.
- Willard, N. (2005). *Educator's guide to cyberbullying addressing the harm caused by outline social cruelty*. Retrieved from <http://clubtnt.org/safeOnline/printResources/EducatorsGuideToCyberbullyingAddressingTheHarm.pdf>.
- Whittaker, E., & Kowalski, R. M. (2015). Cyberbullying via social media. *Journal of School Violence*, 14, 11–29.
- Wong, N., & McBride, C. (2018). Fun over conscience: Fun-seeking tendencies in cyberbullying perpetration. *Computers in Human Behavior*, 86, 319 -329.
- Wright, V. H., Burnham, J. J., Inman, C. T., & Ogorchock, H. N. (2009). Cyberbullying: Using virtual scenarios to educate and raise awareness. *Journal of Computing in Teacher Education*, 26(1), 35-42.
- Yang, S. C. (2012). Paths to bullying in online gaming: The effects of gender, preference for playing violent games, hostility, and aggressive behavior on bullying. *Journal Educational Computing Research*, 47(3), 235-249.
- Yang, S.-J., Stewart, R., Kim, J.-M., Kim, S.-W., Shin, I.-S., Dewey, M., Maskey, S., &

- Yoom, J.-S. (2013). Differences in predictors of traditional and cyber-bullying: A 2-year longitudinal study in Korean school children. *European Child & Adolescent Psychiatry, 22*, 309-318.
- Yiğit, M. F., Keskin, S., & Yurdugül, H. (2018). Investigating the relationship between cyberbullying and perceived family support in middle-school students in relation to gender, frequency of internet use, and grade. *Addicta: The Turkish Journal on Addiction, 5*, 249-284.
- Zhou, Z., Tang, H., Tian, Y., Wei, H., Zhang, F., & Morrison, C. M. (2013). Cyberbullying and its risk factors among Chinese high school students, *School Psychology International, 34*(6), 630-647.
- กรรณก แหวดวง ศรัณย์ พิมพ์ทอง และ พิชญานี พูนพล. (2562). ปัจจัยทางจิตสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นพลเมืองดีบนโลกดิจิทัลของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, 11*(1), 125-143.
- กรมสุขภาพจิต (2561). *ป้องกันภัยใกล้ตัวจาก Cyber bullying*. สืบค้นจาก <https://www.dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=27717>.
- กฤษณา แสงเจริญทรัพย์. (2559). Cyberbullying: การกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์ และโศกนาฏกรรมของเมแกน ไมเออร์. ใน นลินี ฐิตะวรรณ (บ.ก.), *โลกใหม่ใครกำกับ? กรณีศึกษาเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต* (160 -165). กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิเพื่ออินเทอร์เน็ตและวัฒนธรรมพลเมือง.
- ชัชฎา อัครศรีวร นากาโอคะ และ กฤษณัท แสนทวี. (2562). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรู้เท่าทันข้อมูลและสื่อดิจิทัลของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม, 7*(1), 55-62.
- ซินดนัย ศิริสมฤทัย. (2560). *การรับรู้ทัศนคติ และความตั้งใจในการเกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์* (การค้นคว้าอิสระนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. กรุงเทพมหานคร.
- ชุติกานต์ หาญชนะ สุชาติ ลีตระกูล และ ประมินทร์ อริเดช. (2557). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในพื้นที่ชายขอบ จังหวัดเชียงราย. *วารสารวิชาการ เครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ, 4*(6), 57-70.
- ณัฐรัชต์ สาเมาะ. (2556). *การรับรู้ของเยาวชนต่อการรังแกในพื้นที่ไซเบอร์* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). สังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพมหานคร.

ดีแทค. (2561). 4 เรื่องต้องรู้เกี่ยวกับ Cyberbullying เพราะคุณก็อาจเป็นเหยื่อของโลกออนไลน์.

สืบค้นจาก <http://www.dtac.co.th/blog/newsroom/the-growing-danger-of-cyberbullying-for-thailands-youth.html>.

ไทยรัฐออนไลน์. (2560). ราชกิจจานุเบกษา ประกาศใช้ พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ 2560 แล้ว. สืบค้นจาก

<https://www.thairath.co.th/content/843633>.

ทรงเกียรติ จรัสสันติจิต. (2559) Cyberbullying: ถ้ำรักฉันทน์ ออย่ารังแกฉันทน์. *สารอาศรมวัฒนธรรมวลัย*

ลักษณะมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์, 16(2). 117-137.

ฉันทยากร ตุดแก้ว. (2557). *การพัฒนาตัวบ่งชี้พฤติกรรมการรังแกบนโลกไซเบอร์ของเยาวชนในจังหวัด*

สงขลา. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.

ฉันทยากร ตุดแก้ว เกษตรชัย และหิม และ ฤทัยชนนี สิทธิชัย. (2562). แนวทางการป้องกันพฤติกรรม

การรังแกบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา*, 11(1), 91-106.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *โมเดลลิสเรล: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 3).

กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประชาชาติธุรกิจ. (2561). รู้ว่าเสี่ยง...แต่อยากลอง เปิดผลสำรวจเด็กไทยกับภัยออนไลน์. สืบค้นจาก

<https://www.prachachat.net/facebook-instant-article/news-108602>.

ประสาธ อิศรปริดา. (2549). *สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร:

โครงการตำรา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ปราวีณยา สุวรรณรัฐโชติ. (2561). *วัคซีนคุ้มภัยคนยุคดิจิทัล ประเด็นจริยธรรมและข้อควรรู้ทาง*

กฎหมาย. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรม ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปองกมล สุรัตน์. (2560). สาเหตุและผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการรังแกผ่านโลกไซเบอร์: กรณีศึกษา

เยาวชนไทยผู้ถูกรังแก. *วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 4(1), 260–273.

พรชนก ดาวประกับ และ กัลป์กร วรกุลสถฐานีย์. (2561). รูปแบบและลักษณะการมีส่วนร่วมในการ

กลั่นแกล้งบนพื้นที่สาธารณะออนไลน์. *วารสารการสื่อสารและการจัดการ นิด้า*, 4(3),

63-78.

พิมพ์พลอย รุ่งแสง. (2560). *ผลของกลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยาต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของ*

นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่ถูกข่มเหงรังแกทางโลกไซเบอร์ (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาจิตวิทยา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร.

พิมพ์ลักษณ์ อิศวพลังชัย. (2017). *ทักษะ EF (Executive Functions) คืออะไรในเด็กเล็ก ?*

- สืบค้นจาก <https://moneyhub.in.th/article/executive-functions/>
 พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 8).
 กรุงเทพมหานคร: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร.
- ฤทัยชนนี สิทธิชัย และ ฉันทากร ตุดเกื้อ. (2560). พฤติกรรมการรังแกบนโลกไซเบอร์ของเยาวชนใน
 สามจังหวัดชายแดนใต้. *วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 28(1), 86 -99.
- มูลนิธิอุรุษักษ์เพื่อพัฒนาเด็ก. (ม.ป.ป.). *การสร้างเชื่อมั่น และการเห็นคุณค่าของตนเอง*.
 สืบค้นจาก <https://www.warm-foundation.com/content/6006/>
 การสร้างเชื่อมั่น-และการเห็นคุณค่าของตนเอง.
- เมธินี สุวรรณกิจ. (2560). มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากการถูกกลั่น
 แกล้งในสังคมออนไลน์. *วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 10(2), 49-70.
- รักลูก. (2016). *EF (Executive Functions) คืออะไร*. สืบค้นจาก
<https://www.rakluke.com/brain/31/48/2729/ef-executive-functions-คืออะไร->
 วชิรพันธ์ ชัยนนธ์. (2554). การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนและการเรียนรู้ทางสังคม. *วารสารกระแส
 วัฒนธรรม*, 12(22), 21-25.
- วรพงษ์ วิไล และ เสริมศิริ นิลคำ. (2561). พฤติกรรมการรังแกกันผ่านโลกไซเบอร์ของนักเรียนระดับ
 มัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงราย : กรณีศึกษาโรงเรียนเทศบาล 6 นครเชียงราย. *CRRU Journal
 of Communication Chiangrai Rajabhat University*, 1(2), 1-24.
- วัฒนาวัต ศรีวัฒนพงศ์ และ พิมพกา ธานินพงศ์. (2558). สื่ออิเล็กทรอนิกส์และอินเทอร์เน็ตที่มีต่อ
 พฤติกรรมการรังแกของนักเรียนในโรงเรียน เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารการ
 สื่อสารและการจัดการ นิต้า*, 1(2), 128-144.
- วินัดดา ปิยะศิลป์ วรากร มณฑาทิพย์ ฉัตรชัย อร่ามโชติ และ สรรชัย หนองตรุด. (2558, สิงหาคม).
การป้องกันและการแก้ปัญหา “เด็กแว้นและเด็กสก๊อย”. เอกสารประกอบการประชุมเสนอที่
 งานสัมมนาเชิงปฏิบัติการ "10 ปี การเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง (Brain-based Learning
 : BBL)". กรุงเทพฯ.
- วิมลทิพย์ มุสิกพันธุ์, ศิวพร ปกป้อง, นันทนัช สงศิริ, และ ปองกมล สุรัตน์. (2552). พฤติกรรมการข่ม
 เหย่งรังแกผ่านโลกไซเบอร์ของเยาวชนไทยในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: สมาพันธ์
 การวิจัยความเห็นสาธารณะแห่งประเทศไทย.
- วิภา บำเรอจิต. (2542). *อัตราการตอบกลับขั้นต่ำของแบบสอบถามทางไปรษณีย์ซึ่งตอบด้วยความ
 จริงใจที่ทำให้ตัวประมาณค่าไม่ลำเอียง* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ภาควิชาวิจัย
 การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภมาส อังคุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณ, และ รัชณีกุล ภิญโญภาณุวัฒน์. (2557). *สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย ทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์: เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.
- สมถวิล วิจิตรวรรณ. (2562). *หน่วยที่ 5 การวิจัยและพัฒนาเครื่องมือวัดด้านพุทธิพิสัย*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สยามรัฐออนไลน์. (2561). *DTAC จับมือ ก.ดีอี ลดปัญหาคลื่นแก๊งค์ทางโลกไซเบอร์-สร้างอินเทอร์เน็ตปลอดภัย*. สืบค้นจาก <https://siamrath.co.th/n/32986>.
- สรานนท์ อินทนนท์ และ พลินี เสริมสินสิริ. (2561). *การศึกษาวิธีการป้องกันการกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์ของวัยรุ่น*. สืบค้นจาก <https://scholar.utcc.ac.th/handle/6626976254/3886>.
- สรานนท์ อินทนนท์. (2561). *การกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์ (Cyberbullying)*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิส่งเสริมสื่อเด็กและเยาวชน (สสย.).
- สรานนท์ อินทนนท์. (2562). *ทักษะการเอาใจเขามาใส่ใจเราทางดิจิทัล (Digital Empathy)*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิส่งเสริมสื่อเด็กและเยาวชน (สสย.).
- สิริกัญจน์ สง่า ปิยะมาภรณ์ ยาแปง และ ทศนันท์ จันท. (2561, ธันวาคม). *พฤติกรรมการรังแกบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน*. เอกสารประกอบการประชุมเสนอที่ การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติมหาวิทยาลัยศรีปทุม ครั้งที่ 13 ประจำปี 2561. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2557). *ความภูมิใจในตนเอง*. สืบค้นจาก <http://www.royin.go.th/?knowledges=ความภูมิใจในตนเอง-๑๔-มีน>.
- สุชาดา บวรกิตวิวงศ์. (2548). *สถิติประยุกต์ทางพฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรางค์ โค้วตระกูล. (2556). *จิตวิทยาการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาวดี เจริญวานิช. (2560). *การรังแกกันผ่านพื้นที่ไซเบอร์ : ผลกระทบและการป้องกันในวัยรุ่น*. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*, 25(4), 639-648.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. อาจารย์ ดร.รับขวัญ ภูเขาแก้ว (ผู้เชี่ยวชาญด้านการแนะแนวผู้เรียน)
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำกลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ฝ่ายมัธยม
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยวรรณ วิเศษสุวรรณภูมิ (ผู้เชี่ยวชาญด้านตัวแปรทางจิตวิทยา)
ตำแหน่ง หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์ (ผู้เชี่ยวชาญด้านการทดสอบและวัดผลการศึกษา)
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาวิจัยและประเมินทางการศึกษา ภาควิชาการศึกษา
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้แนวทางการแก้ปัญหาพฤติกรรมนักเรียนแก่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น อินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

1. อาจารย์ ดร.รับขวัญ ภูเขาแก้ว (ผู้เชี่ยวชาญด้านการแนะแนวผู้เรียน)
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำกลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ฝ่ายมัธยม
2. นายจักรเพชร วรสินธุ์ (ผู้เชี่ยวชาญด้านการแนะแนวผู้เรียน)
ตำแหน่ง ครู และรองหัวหน้างานแนะแนวผู้เรียน โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี
3. รองศาสตราจารย์ พญ.นิดา ลี้มสุวรรณ (จิตแพทย์ สาขาที่เชี่ยวชาญ: จิตเวชศาสตร์เด็กและวัยรุ่น)
ตำแหน่ง จิตแพทย์และอาจารย์ประจำสาขาจิตเวชศาสตร์เด็กและวัยรุ่น ภาควิชาจิตเวชศาสตร์
 คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐาศุภร์ จันประเสริฐ (ผู้เชี่ยวชาญด้านพฤติกรรมศาสตร์)
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยวรรณ วิเศษสุวรรณภูมิ (ผู้เชี่ยวชาญด้านตัวแปรทางจิตวิทยา)
ตำแหน่ง หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

1. นักเรียนใช้อินเทอร์เน็ตต่อวันระยะเวลาเท่าใด (เลือกเพียงคำตอบเดียว)
 - 1) น้อยกว่า 1 ชั่วโมง
 - 2) 1 – 3 ชั่วโมง/วัน
 - 3) 3 – 6 ชั่วโมง/วัน
 - 4) 6 – 9 ชั่วโมง/วัน
 - 5) มากกว่า 9 ชั่วโมง/วัน
2. คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้และตัดสินใจว่า นักเรียนและบุคคลรอบข้างของนักเรียนมีพฤติกรรมตามข้อความต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง โดยมีระดับพฤติกรรม ดังนี้

กำหนดให้	1	หมายถึง มีพฤติกรรมตามข้อความในระดับ น้อยที่สุด
	2	หมายถึง มีพฤติกรรมตามข้อความในระดับ น้อย
	3	หมายถึง มีพฤติกรรมตามข้อความในระดับ ปานกลาง
	4	หมายถึง มีพฤติกรรมตามข้อความในระดับ มาก
	5	หมายถึง มีพฤติกรรมตามข้อความในระดับ มากที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับพฤติกรรม				
		1	2	3	4	5
1	ฉันชมภาพยนตร์หรือซีรีส์แอคชั่นที่มีการต่อสู้รุนแรง					
2	ฉันชมภาพยนตร์หรือซีรีส์สยองขวัญ เช่น ผี ฆาตกรรม เป็นต้น					
3	ฉันอ่านข้อความที่เป็นคำหยาบคาย หรือคำตำหนิในสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, Instagram, Twitter, Pantip					
4	ฉันดูภาพหรือคลิปลามกบนอินเทอร์เน็ต					
5	ฉันเล่นเกมยิงออนไลน์ เช่น Counter Strike, PUBG					
6	ฉันเล่นเกมเอาชีวิตรอด (Survival) ออนไลน์ เช่น Last Day on Earth, Day R					
7	ฉันเล่นเกมแอคชั่นผจญภัยออนไลน์ เช่น GTA, Assassin's Creed					
8	ฉันมีความสุขเวลาอยู่กับคนในครอบครัว					
9	ครอบครัวฉันทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยกัน					
10	ทุกคนในครอบครัวเข้าใจฉัน					
11	ทุกคนในครอบครัวของฉันเข้ากันได้ดี					
12	ทุกคนในครอบครัวสนับสนุนการตัดสินใจของฉัน					
13	สมาชิกในครอบครัวช่วยเหลือและสนับสนุนกันและกัน					
14	เมื่อฉันเสียใจ ครอบครัวบปลอบใจฉัน					
15	เมื่อฉันมีปัญหา ฉันไม่กล้าปรึกษาครอบครัวของฉัน					
16	ฉันมีครูที่ยินดีให้คำปรึกษาต่างๆ เมื่อฉันร้องขอ					
17	ฉันมีครูที่เข้าใจฉัน					

ข้อ	รายการ	ระดับพฤติกรรม				
		1	2	3	4	5
18	ฉันมีครูที่ให้ความช่วยเหลือฉัน					
19	ฉันมีครูที่กล่าวชมฉัน เมื่อฉันมีพฤติกรรมดี					
20	ครูปฏิบัติต่อฉันและเพื่อนๆ อย่างไม่เท่าเทียมกัน					
21	ฉันรู้สึกปลอดภัยเมื่ออยู่ในโรงเรียน					
22	ฉันรู้สึกผูกพันกับโรงเรียนของฉัน					
23	ฉันอยากมาโรงเรียนทุกวัน					
24	โรงเรียนมีระบบให้คำปรึกษาเมื่อฉันมีปัญหา วิตกกังวล หรือเศร้า					
25	โรงเรียนมีระบบสอบถามและรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน					

3. คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้และตัดสินใจว่า นักเรียนมีความคิดเห็นตามข้อความต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

- โดยกำหนดให้
- 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
 - 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย
 - 3 หมายถึง ไม่แน่ใจ
 - 4 หมายถึง เห็นด้วย
 - 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
1	โดยทั่วไปฉันรู้สึกพอใจในตนเอง					
2	ฉันรู้สึกว่าตัวฉันเองก็มีอะไรดีๆ เหมือนกัน					
3	ฉันสามารถทำอะไรได้ดีเหมือนๆ กับคนอื่น					
4	ฉันมีความรู้สึกที่ดีกับตนเอง					
5	บ่อยครั้งที่ฉันคิดว่าตัวเองไม่มีอะไรดีเลย					
6	ฉันรู้สึกบ่อยๆ ว่าตัวเองไร้ค่า					
7	ฉันอยากจะทำภาคภูมิใจในตัวเองให้มากกว่านี้					
8	โดยรวมแล้วฉันรู้สึกว่าฉันทำสิ่งต่างๆ ไม่ประสบความสำเร็จ					
9	ฉันแสดงความยินดีกับเพื่อนที่สอบได้คะแนนดี					
10	ฉันให้โอกาสผู้อื่น แม้เขาจะทำผิดพลาดมาหลายครั้ง					
11	ฉันไม่สนใจคนรอบข้าง					
12	เมื่อเพื่อนต้องการความช่วยเหลือ ฉันล้มเลิกที่จะช่วย					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียน **ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา** โดยมีพฤติกรรมต่อไปนี้ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เช่น Facebook, Twitter, Instagram, YouTube, Pantip และข้อความโต้ตอบแบบทันที (Instant Messaging) เช่น Line, WhatsApp, WeChat โดยกำหนดเกณฑ์การให้ระดับพฤติกรรม ดังนี้

1	2	3	4	5
0%	1-25%	26-50%	51-75%	76-100%
ไม่เคยมีพฤติกรรมนั้นเลย	มีพฤติกรรมนั้น นานๆ ครั้ง	มีพฤติกรรมนั้น เป็นบางครั้ง	มีพฤติกรรมนั้น บ่อยครั้ง	มีพฤติกรรมนั้น เป็นประจำ

ข้อ	รายการ	ระดับพฤติกรรม				
		1	2	3	4	5
1	ฉันเคยใช้คำหยาบคายต่อคนอื่นบนอินเทอร์เน็ต					
2	ฉันเคยล้อเลียนการกระทำที่น่าอายของคนอื่นบนอินเทอร์เน็ต					
3	ฉันเคยล้อเลียนสภาพบกพร่องทางร่างกายของคนอื่นบนอินเทอร์เน็ต					
4	ฉันเคยใช้คำหยาบคายโต้ตอบกับคนอื่นบนอินเทอร์เน็ต					
5	ฉันเคยส่งข้อความซ้ำๆ เพื่อกลั่นแกล้งให้คนอื่นรำคาญบนอินเทอร์เน็ต					
6	ฉันเคยส่งข้อความลามกให้คนอื่นบนอินเทอร์เน็ต					
7	ฉันเคยส่งข้อความดูถูกคนอื่นบนอินเทอร์เน็ต					
8	ฉันเคยส่งข้อความขมขู่จะทำร้ายร่างกายคนอื่นบนอินเทอร์เน็ต					
9	ฉันเคยนินทาว่าร้ายคนอื่นให้เสียชื่อเสียงบนอินเทอร์เน็ต					
10	ฉันเคยปล่อยข่าวลือที่ไม่ดีเกี่ยวกับคนอื่นบนอินเทอร์เน็ต					
11	ฉันเคยขอให้เพื่อนลบคนที่ฉันไม่ชอบออกจากความเป็นเพื่อนหรือกลุ่มบนอินเทอร์เน็ต					
12	ฉันเคยขอให้เพื่อนบล็อกคนที่ฉันไม่ชอบบนอินเทอร์เน็ต					
13	ฉันเคยนำข้อมูลส่วนตัวของคนอื่นไปเผยแพร่บนอินเทอร์เน็ตโดยไม่ได้รับอนุญาต					
14	ฉันเคยนำชื่อพ่อแม่ของคนอื่นไปเผยแพร่บนอินเทอร์เน็ต					
15	ฉันเคยเผยแพร่ภาพหรือวิดีโอที่น่าอายของคนอื่นบนอินเทอร์เน็ต					
16	ฉันเคยแลกเปลี่ยนความลับของคนอื่นกับบุคคลที่สามบนอินเทอร์เน็ต					
17	ฉันใช้ชื่อเพื่อนหรือคนรู้จักในการสนทนาบนอินเทอร์เน็ต					
18	ฉันแอบใช้ชื่อเพื่อนในทางที่ไม่ดีบนอินเทอร์เน็ต					
19	ฉันใช้ชื่อและภาพคนที่เห็นในอินเทอร์เน็ตมาปลอมเป็นตัวฉัน					
20	ฉันใช้ชื่อคนรู้จักเพื่อใส่ร้ายบุคคลที่สามบนอินเทอร์เน็ต					

😊😊 ขอขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ 😊😊

**ตารางการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและการปรับปรุงข้อความตามคำแนะนำของ
ผู้เชี่ยวชาญ**

ตารางที่ 31 การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

คำถาม	+1	0	-1	ผล IOC	ข้อเสนอแนะ
การเปิดรับสื่อที่มีความรุนแรง					
1. ฉันทชมภาพยนตร์หรือซีรีส์แอคชั่นที่มีการต่อสู้อันตราย	3			1	
2. ฉันทชมภาพยนตร์หรือซีรีส์ตลก	1	1	1	0	* ไม่ผ่านเกณฑ์ตัดข้อความออก
3. ฉันทชมภาพยนตร์หรือซีรีส์สยองขวัญ เช่น ผี ฆาตกรรม เป็นต้น	3			1	
4. ฉันทอ่านข้อความที่เป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, Instagram, Twitter, Pantip	2	1		0.67	ปรับแก้ภาษาเป็น “ฉันทอ่านข้อความที่เป็นคำหยาบคาย หรือคำด่าทอในสื่อสังคมออนไลน์...”
5. ฉันทดูภาพหรือคลิปลามกบนอินเทอร์เน็ต	3			1	
6. ฉันทเล่นเกมยิงออนไลน์ เช่น Counter Strike, PUBG	3			1	
7. ฉันทเล่นเกมเอาชีวิตรอด (Survival) ออนไลน์ เช่น Last Day on Earth, Day R	3			1	
8. ฉันทเล่นเกมแอคชั่นผจญภัยออนไลน์ เช่น GTA, Assassin’s Creed	3			1	
ความผูกพันในครอบครัว					
9. ฉันทมีครอบครัวที่มีความสุข	3			1	ปรับแก้ภาษาเป็น “ฉันทมีความสุขเวลาอยู่กับคนในครอบครัว”
10. ครอบครัวฉันททำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยกัน	3			1	

คำถาม	+1	0	-1	ผล IOC	ข้อเสนอแนะ
11. ครอบครัวเข้าใจฉัน	3			1	ปรับแก้ภาษาเป็น “ทุกคนในครอบครัวเข้าใจฉัน”
12. ครอบครัวของฉันเข้ากันได้ดี	3			1	ปรับแก้ภาษาเป็น “ทุกคนในครอบครัวของฉันเข้ากันได้ดี”
การสนับสนุนจากครอบครัว					
13. ครอบครัวสนับสนุนฉัน	3			1	ปรับแก้ภาษาเป็น “ทุกคนในครอบครัวสนับสนุนการตัดสินใจของฉัน”
14. สมาชิกในครอบครัวของฉันช่วยเหลือและสนับสนุนกันและกัน	3			1	
15. เมื่อฉันมีปัญหา ฉันกล้าที่จะปรึกษาครอบครัวของฉัน	3			1	ปรับเป็นข้อความทางลบ
16. ครอบครัวฉันเต็มใจช่วยเหลือฉันเมื่อฉันมีปัญหา	2		1	0.33	* ไม่ผ่านเกณฑ์ตัดข้อความออก
17. เมื่อฉันเสียใจ ครอบครัวปลอบใจฉัน	2	1		0.67	
สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน					
18. ครูเอาใจใส่ฉัน	2	1		0.67	เพิ่มข้อความด้านหน้าเป็น “ฉันมีครูที่.....”
19. ครูเข้าใจฉัน	2	1		0.67	
20. ครูให้ความช่วยเหลือฉัน	2	1		0.67	
21. ครูปฏิบัติต่อฉันและเพื่อน ๆ อย่างเท่าเทียมกัน	2	1		0.67	
22. ครูกล่าวชมฉัน เมื่อฉันพยายามตอบคำถาม	2	1		0.67	ปรับแก้ภาษาเป็น “ฉันมีครูที่กล่าวชมฉันเมื่อฉันมีพฤติกรรมดี”
บรรยากาศในโรงเรียน					

คำถาม	+1	0	-1	ผล IOC	ข้อเสนอแนะ
23. ฉันรู้สึกปลอดภัยเมื่ออยู่ในโรงเรียน	3			1	
24. ฉันรู้สึกผูกพันกับโรงเรียนของฉัน	2	1		0.67	
25. โรงเรียนให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่วิตกกังวล เศร้า หรือมีปัญหา	2	1		0.67	ควรระบุให้ชัดเจน
26. โรงเรียนสอบถามและรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน	2	1		0.67	ควรระบุให้ชัดเจน
ความภาคภูมิใจในตนเอง					
1. โดยทั่วไปฉันรู้สึกพอใจในตนเอง	3			1	
2. ฉันรู้สึกว่าคุณลักษณะของฉันก็เหมือนคนอื่น ๆ เหมือนกัน	3			1	
3. ฉันสามารถทำอะไรได้ดีเหมือน ๆ กับคนอื่น	2	1		0.67	
4. ฉันมีความรู้สึกที่ดีกับตนเอง	3			1	
5. บ่อยครั้งที่ฉันคิดว่าตัวเองไม่มีอะไรดีเลย	3			1	
6. ฉันรู้สึกบ่อย ๆ ว่าตัวเองไร้ค่า	3			1	
7. ฉันอยากจะภาคภูมิใจในตัวเองให้มากกว่านี้	3			1	
8. โดยรวมแล้วฉันมีแนวโน้มจะรู้สึกว่าคุณลักษณะของฉันดี	3			1	ปรับแก้ภาษาเป็น “โดยรวมแล้วฉันรู้สึกว่าคุณ ฉันทำสิ่งต่าง ๆ ไม่ ประสบความสำเร็จ”
ความเห็นอกเห็นใจ					
9. ฉันแสดงความยินดีกับเพื่อนที่สอบได้คะแนนดี	3			1	
10. ฉันให้โอกาสผู้อื่น แม้เขาจะทำผิดพลาดมาหลายครั้ง	3			1	
11. ฉันไม่สนใจคนรอบข้าง	3			1	
12. เมื่อเพื่อนต้องการความช่วยเหลือ ฉันมักจะช่วยเหลือ	3			1	

ตารางที่ 32 การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

คำถาม	+1	0	-1	ผล IOC	ข้อเสนอแนะ
การช่วยเหลือมิโท					
1. ฉันใช้คำหยาบคายตำหนิผู้อื่นบนอินเทอร์เน็ต	3			1	
2. ฉันล้อเลียนการกระทำที่น่าอายของผู้อื่นบนอินเทอร์เน็ต	3			1	
3. ฉันล้อเลียนสภาพบกพร่องทางร่างกายของผู้อื่นบนอินเทอร์เน็ต	3			1	
4. ฉันใช้คำหยาบคายโต้ตอบกับผู้อื่นบนอินเทอร์เน็ต	3			1	
การข่มขู่คุกคาม					
5. ฉันส่งข้อความซ้ำ ๆ ไปยังบุคคลเพื่อทำให้รำคาญบนอินเทอร์เน็ต	2	1		0.67	ปรับแก้ภาษาเป็น “ฉันเคยส่งข้อความซ้ำ ๆ เพื่อกลั่นแกล้งคนอื่นบนอินเทอร์เน็ต”
6. ฉันส่งข้อความลามกให้ผู้อื่นบนอินเทอร์เน็ต	3			1	
7. ฉันส่งข้อความดูถูกผู้อื่นบนอินเทอร์เน็ต	3			1	
8. ฉันส่งข้อความข่มขู่จะทำร้ายร่างกายผู้อื่นบนอินเทอร์เน็ต	3			1	
การกลั่นแกล้งทางสังคม					
9. ฉันนิินทาว่าร้ายคนอื่นบนอินเทอร์เน็ต	3			1	
10. ฉันปล่อยข่าวลือที่ไม่ดีเกี่ยวกับคนอื่นบนอินเทอร์เน็ต	3			1	ข้อ 9,10,11 มีความคล้ายกันอาจรวมข้อคำถามเป็นข้อเดียว
11. ฉันใส่ความคนอื่นให้เสียชื่อเสียงต่อบุคคลที่สามบนอินเทอร์เน็ต	3			1	
12. ฉันลบคนที่ฉันไม่ชอบออกจากความเป็นเพื่อนหรือกลุ่มบนอินเทอร์เน็ต	1		2	-0.33	* ไม่ผ่านเกณฑ์ตัดข้อคำถามออก

คำถาม	+1	0	-1	ผล IOC	ข้อเสนอแนะ
13. ฉันบล็อกคนที่ฉันไม่ชอบบนอินเทอร์เน็ต	1		2	-0.33	* ไม่ผ่านเกณฑ์ตัดข้อ คำถามออก
14. ฉันสั่งให้เพื่อนลบคนที่ฉันไม่ชอบออกจาก ความเป็นเพื่อนหรือกลุ่มบนอินเทอร์เน็ต	3			1	
15. ฉันสั่งให้เพื่อนบล็อกคนที่ฉันไม่ชอบบน อินเทอร์เน็ต	3			1	
การเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่น					
16. ฉันนำข้อมูลส่วนตัวของคนอื่นไปเผยแพร่ บนอินเทอร์เน็ตโดยไม่ได้รับอนุญาต	3			1	
17. ฉันนำชื่อพ่อแม่ของคนอื่นไปเผยแพร่บน อินเทอร์เน็ต	3			1	
18. ฉันเผยแพร่ภาพหรือวิดีโอที่น่าอายของ คนอื่นบนอินเทอร์เน็ต	3			1	
19. ฉันแลกเปลี่ยนความลับของคนอื่นกับ บุคคลที่สามบนอินเทอร์เน็ต	3			1	
การแอบอ้างตัวตน					
20. ฉันแอบอ้างชื่อคนอื่นในการสนทนาบน อินเทอร์เน็ต	3			1	ปรับแก้ภาษาเป็น “ฉันไม่ใช่ชื่อตนเองในการ สนทนาบนอินเทอร์เน็ต”
21. ฉันนำชื่อคนอื่นไปแอบอ้างในทางที่ไม่ดี บนอินเทอร์เน็ต	3			1	ปรับแก้ภาษาเป็น “ฉันแอบใช้ชื่อเพื่อน ในทางที่ไม่ดีบน อินเทอร์เน็ต”
22. ฉันแอบอ้างและนำภาพคนอื่นมาปลอม เป็นตัวฉันบนอินเทอร์เน็ต	3			1	ปรับแก้ภาษาเป็น “ฉันใช้ชื่อคนที่เห็นใน อินเทอร์เน็ตมาปลอมเป็น ตัวฉัน”
23. ฉันแอบอ้างชื่อคนอื่นเพื่อใส่ร้ายบุคคลที่	3			1	ปรับแก้ภาษาเป็น

คำถาม	+1	0	-1	ผล IOC	ข้อเสนอแนะ
สามบนอินเทอร์เน็ต					“ฉันใช้ชื่อคนรู้จักเพื่อใส่ รายชื่อคนที่สามบน อินเทอร์เน็ต”

ภาคผนวก ง

แบบสัมภาษณ์แนวทางการป้องกันพฤติกรรมการเล่นแก้มือทางอินเทอร์เน็ต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แนวคำถามสัมภาษณ์แนวทางการป้องกันพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

- 1) หากพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตจะมีแนวทางแก้ไขหรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนอย่างไร
- 2) คนรอบข้าง เช่น เพื่อน ครอบครัว ผู้ปกครอง และครูมีบทบาทสำคัญหรือไม่ อย่างไรในการป้องกันการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียน
- 3) นักเรียนควรมีทักษะอะไรเพื่อเข้าใจว่าการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องและไม่ควรกระทำ
- 4) จากผลสำรวจพบว่า ความภาคภูมิใจในตนเองและความเห็นอกเห็นใจต่ำ จะมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้จะมีวิธีการแก้ไขหรือสอนให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองและความเห็นอกเห็นใจต่อผู้อื่นอย่างไร
- 5) ในมุมมองของครู จะมีวิธีการสอนอย่างไรให้นักเรียนรู้ว่าการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตนั้นไม่ดี ไม่ถูกต้อง และเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ
- 6) แนวทางการป้องกันพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักเรียนมีอะไรบ้าง
- 7) ในมุมมองของแพทย์ ถ้าเด็กมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต การรักษาด้วยการพูดคุย การให้คำปรึกษาวิธีใดจะช่วยให้เด็กปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้
- 8) ในมุมมองของแพทย์ ควรให้คำแนะนำกับพ่อแม่หรือผู้ปกครองอย่างไร เมื่อพวกเขาพบว่าลูกของตนมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

ภาคผนวก จ

ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย

DATE: 10/21/2019

TIME: 2:13

L I S R E L 8.72

BY

Karl G. J"reskog & Dag S"rbom

This program is published exclusively by
Scientific Software International, Inc.
7383 N. Lincoln Avenue, Suite 100
Lincolnwood, IL 60712, U.S.A.
Phone: (800)247-6113, (847)675-0720, Fax: (847)675-2140
Copyright by Scientific Software International, Inc., 1981-2005
Use of this program is subject to the terms specified in the
Universal Copyright Convention.
Website: www.ssicentral.com

The following lines were read from file C:\Users\Dell\Desktop\run
lisrel\PATH201019\NY8 NX6\NX6 NI14.ls8:

PATH ANALYSIS FOR CYBERBULLYING BEHAVIORS
DA NI=14 NO=614 MA=CM
LA
GPAX SELF EMP FLAM HARASS OUTING SOCIAL IMPER TIME EXMED RFAM SFAM RTCHR
RSCHL
KM
1
.132 1
-.176 -.076 1
-.184 -.122 .261 1
-.136 -.109 .277 .622 1
-.104 -.134 .271 .470 .641 1
-.154 -.101 .263 .468 .672 .656 1
-.148 -.075 .281 .401 .621 .611 .706 1
.050 -.060 .021 .176 .026 .046 .020 -.014 1
-.143 -.140 .174 .348 .333 .202 .225 .203 .214 1
-.177 -.380 .150 .047 .074 .148 .115 .141 .017 -.012 1
-.169 -.409 .130 .053 .110 .133 .106 .135 .049 .048 .806 1
.181 .231 -.173 -.103 -.084 -.120 -.132 -.081 .032 .011 -.350 -.302 1
.081 .185 -.199 -.052 -.075 -.089 -.071 -.096 -.070 -.005 -.346 -.291 .477
1
ME
3.94 3.3451 2.2212 1.9117 1.5893 1.5508 1.3966 1.3499 3.27 2.5781 2.1833
2.3575 3.6466 3.4080
SD
1.049 .66888 .69454 .73475 .62863 .62210 .62301 .61221 1.036 .83587 .90682
.83069 .88355 .84148
MO NY=8 NX=6 NE=2 NK=3 LX=FU,FI LY=FU,FI GA=FU,FI BE=FU,FI PH=SY,FR PS=DI
TE=SY TD=SY
FR LX(2,1) LX(4,2) LX(6,3)
FR LY(2,1) LY(3,1) LY(5,2) LY(6,2) LY(7,2) LY(8,2)
FR GA(1,1) GA(1,2) GA(1,3) GA(2,1) GA(2,2) GA(2,3)
FR BE(2,1)
VA 0.5 LX(1,1) LX(3,2) LX(5,3) LY(1,1) LY(4,2)

FR TE(5,4) TE(7,8) TE(2,3) TH(5,8) TE(1,4) TE(5,8) TH(1,1) TE(3,4) TE(5,6)
 TE(4,8) TE(7,6) TE(2,8) TE(5,2) TE(7,2) TE(6,8) TE(4,7) TE(2,4) TH(4,5)
 TH(5,1) TH(6,3) TD(2,3) TD(1,5) TE(5,7) TE(6,2) TD(6,3)

LK
 'MEDIA' 'FAMILY' 'SCHOOL'
 LE
 'PERSONAL' 'CYBR.BEH'
 PD
 OU SE TV RS EF MR FS SC MI ND=3 AD=OFF

PATH ANALYSIS FOR CYBERBULLYING BEHAVIORS

Number of Input Variables 14
 Number of Y - Variables 8
 Number of X - Variables 6
 Number of ETA - Variables 2
 Number of KSI - Variables 3
 Number of Observations 798

PATH ANALYSIS FOR CYBERBULLYING BEHAVIORS

Covariance Matrix

	GPAX	SELF	EMP	FLAM	HARASS	OUTING
GPAX	1.100					
SELF	0.093	0.447				
EMP	-0.128	-0.035	0.482			
FLAM	-0.142	-0.060	0.133	0.540		
HARASS	-0.090	-0.046	0.121	0.287	0.395	
OUTING	-0.068	-0.056	0.117	0.215	0.251	0.387
SOCIAL	-0.101	-0.042	0.114	0.214	0.263	0.254
IMPER	-0.095	-0.031	0.119	0.180	0.239	0.233
TIME	0.054	-0.042	0.015	0.134	0.017	0.030
EXMED	-0.125	-0.078	0.101	0.214	0.175	0.105
RFAM	-0.168	-0.230	0.094	0.031	0.042	0.083
SFAM	-0.147	-0.227	0.075	0.032	0.057	0.069
RTCHR	0.168	0.137	-0.106	-0.067	-0.047	-0.066
RSCHL	0.071	0.104	-0.116	-0.032	-0.040	-0.047

Covariance Matrix

	SOCIAL	IMPER	TIME	EXMED	RFAM	SFAM
SOCIAL	0.388					
IMPER	0.269	0.375				
TIME	0.013	-0.009	1.073			
EXMED	0.117	0.104	0.185	0.699		
RFAM	0.065	0.078	0.016	-0.009	0.822	
SFAM	0.055	0.069	0.042	0.033	0.607	0.690
RTCHR	-0.073	-0.044	0.029	0.008	-0.280	-0.222
RSCHL	-0.037	-0.049	-0.061	-0.004	-0.264	-0.203

Covariance Matrix

	RTCHR	RSCHL
RTCHR	0.781	
RSCHL	0.355	0.708

PATH ANALYSIS FOR CYBERBULLYING BEHAVIORS

Parameter Specifications

LAMBDA-Y

	PERSONAL	CYBR. BEH
	-----	-----
GPAX	0	0
SELF	1	0
EMP	2	0
FLAM	0	0
HARASS	0	3
OUTING	0	4
SOCIAL	0	5
IMPER	0	6

LAMBDA-X

	MEDIA	FAMILY	SCHOOL
	-----	-----	-----
TIME	0	0	0
EXMED	7	0	0
RFAM	0	0	0
SFAM	0	8	0
RTCHR	0	0	0
RSCHL	0	0	9

BETA

	PERSONAL	CYBR. BEH
	-----	-----
PERSONAL	0	0
CYBR. BEH	10	0

GAMMA

	MEDIA	FAMILY	SCHOOL
	-----	-----	-----
PERSONAL	11	12	13
CYBR. BEH	14	15	16

PHI

	MEDIA	FAMILY	SCHOOL
	-----	-----	-----
MEDIA	17		
FAMILY	18	19	
SCHOOL	20	21	22

PSI

	PERSONAL	CYBR. BEH
	-----	-----
	23	24

THETA-EPS

	GPAX	SELF	EMP	FLAM	HARASS	OUTING
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
GPAX	25					
SELF	0	26				
EMP	0	27	28			
FLAM	29	30	31	32		
HARASS	0	33	0	34	35	
OUTING	0	36	0	0	37	38
SOCIAL	0	39	0	40	41	42

IMPER 0 44 0 45 46 47

THETA-EPS

	SOCIAL	IMPER
	-----	-----
SOCIAL	43	
IMPER	48	49

THETA-DELTA-EPS

	GPAX	SELF	EMP	FLAM	HARASS	OUTING
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
TIME	50	0	0	0	0	0
EXMED	0	0	0	0	0	0
RFAM	0	0	0	0	0	0
SFAM	0	0	0	0	55	0
RTCHR	57	0	0	0	0	0
RSCHL	0	0	61	0	0	0

THETA-DELTA-EPS

	SOCIAL	IMPER
	-----	-----
TIME	0	0
EXMED	0	0
RFAM	0	0
SFAM	0	0
RTCHR	0	58
RSCHL	0	0

THETA-DELTA

	TIME	EXMED	RFAM	SFAM	RTCHR	RSCHL
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
TIME	51					
EXMED	0	52				
RFAM	0	53	54			
SFAM	0	0	0	56		
RTCHR	59	0	0	0	60	
RSCHL	0	0	62	0	0	63

CHULALONGKORN UNIVERSITY

PATH ANALYSIS FOR CYBERBULLYING BEHAVIORS

Number of Iterations = 47

LISREL Estimates (Maximum Likelihood)

LAMBDA-Y

	PERSONAL	CYBR.BEH
	-----	-----
GPAX	0.500	- -
SELF	0.711 (0.124) 5.735	- -
EMP	0.481 (0.084) 5.691	- -

FLAM	--	0.500
HARASS	--	0.393 (0.036) 10.866
OUTING	--	0.302 (0.036) 8.359
SOCIAL	--	0.324 (0.037) 8.704
IMPER	--	0.308 (0.038) 8.147

LAMBDA-X

	MEDIA	FAMILY	SCHOOL
TIME	0.500	--	--
EXMED	1.437 (0.460) 3.126	--	--
RFAM	--	0.500	--
SFAM	--	0.449 (0.021) 21.439	--
RTCHR	--	--	0.500
RSCHL	--	--	0.405 (0.043) 9.471

BETA

	PERSONAL	CYBR.BEH
PERSONAL	--	--
CYBR.BEH	-2.828 (1.182) -2.392	--

GAMMA

	MEDIA	FAMILY	SCHOOL
PERSONAL	-0.366 (0.099) -3.710	0.167 (0.033) 5.132	0.118 (0.035) 3.328

CYBR.BEH	0.029	-0.456	0.189
	(0.467)	(0.212)	(0.166)
	0.062	-2.149	1.138

Covariance Matrix of ETA and KSI

	PERSONAL	CYBR.BEH	MEDIA	FAMILY	SCHOOL
PERSONAL	0.316				
CYBR.BEH	-0.549	1.406			
MEDIA	-0.101	0.275	0.259		
FAMILY	-0.599	0.250	0.041	2.711	
SCHOOL	0.391	-0.268	0.005	-1.108	1.761

PHI

	MEDIA	FAMILY	SCHOOL
MEDIA	0.259 (0.106) 2.436		
FAMILY	0.041 (0.040) 1.023	2.711 (0.196) 13.856	
SCHOOL	0.005 (0.033) 0.157	-1.108 (0.117) -9.463	1.761 (0.224) 7.855

PSI

Note: This matrix is diagonal.

PERSONAL	CYBR.BEH
0.132 (0.057) 2.334	0.012 (0.529) 0.022

Squared Multiple Correlations for Structural Equations

PERSONAL	CYBR.BEH
0.581	0.992

Squared Multiple Correlations for Reduced Form

PERSONAL	CYBR.BEH
0.581	0.238

Reduced Form

	MEDIA	FAMILY	SCHOOL
PERSONAL	-0.366 (0.099) -3.710	0.167 (0.033) 5.132	0.118 (0.035) 3.328
CYBR.BEH	1.063 (0.197) 5.403	0.017 (0.037) 0.466	-0.144 (0.052) -2.760

THETA-EPS

	GPAX	SELF	EMP	FLAM	HARASS	OUTING
GPAX	1.023 (0.053) 19.480					
SELF	- -	0.286 (0.034) 8.477				
EMP	- -	0.067 (0.023) 2.900	0.409 (0.025) 16.220			
FLAM	-0.018 (0.024) -0.758	0.119 (0.034) 3.513	-0.014 (0.017) -0.818	0.183 (0.040) 4.537		
HARASS	- -	0.100 (0.025) 3.997	- -	0.007 (0.024) 0.273	0.173 (0.029) 5.931	
OUTING	- -	0.064 (0.022) 2.910	- -	- -	0.080 (0.017) 4.729	0.256 (0.019) 13.333
SOCIAL	- -	0.083 (0.023) 3.648	- -	-0.017 (0.020) -0.848	0.080 (0.023) 3.427	0.114 (0.018) 6.361
IMPER	- -	0.091 (0.022) 4.125	- -	-0.039 (0.021) -1.837	0.065 (0.023) 2.769	0.100 (0.018) 5.500

THETA-EPS

	SOCIAL	IMPER
SOCIAL	0.237 (0.026) 9.119	
IMPER	0.127 (0.023) 5.550	0.239 (0.026) 9.190

Squared Multiple Correlations for Y - Variables

GPAX	SELF	EMP	FLAM	HARASS	OUTING
0.072	0.358	0.151	0.657	0.556	0.334

Squared Multiple Correlations for Y - Variables

SOCIAL	IMPER

0.384 0.358

THETA-DELTA-EPS

	GPAX	SELF	EMP	FLAM	HARASS	OUTING
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
TIME	0.105 (0.036) 2.874	--	--	--	--	--
EXMED	--	--	--	--	--	--
RFAM	--	--	--	--	--	--
SFAM	--	--	--	--	0.019 (0.007) 2.798	--
RTCHR	0.072 (0.028) 2.583	--	--	--	--	--
RSCHL	--	--	-0.043 (0.018) -2.471	--	--	--

THETA-DELTA-EPS

	SOCIAL	IMPER
	-----	-----
TIME	--	--
EXMED	--	--
RFAM	--	--
SFAM	--	--
RTCHR	--	0.027 (0.011) 2.461
RSCHL	--	--

THETA-DELTA

	TIME	EXMED	RFAM	SFAM	RTCHR	RSCHL
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
TIME	1.011 (0.054) 18.660					
EXMED	--	0.162 (0.159) 1.018				
RFAM	--	-0.033 (0.015) -2.162	0.143 (0.028) 5.032			

SFAM	--	--	--	0.147 (0.023) 6.308		
RTCHR	0.064 (0.027) 2.344	--	--	--	0.348 (0.047) 7.387	
RSCHL	--	--	-0.032 (0.014) -2.229	--	--	0.418 (0.035) 11.801

Squared Multiple Correlations for X - Variables

TIME	EXMED	RFAM	SFAM	RTCHR	RSCHL
0.060	0.768	0.826	0.787	0.558	0.409

Goodness of Fit Statistics

Degrees of Freedom = 42
 Minimum Fit Function Chi-Square = 118.551 (P = 0.00)
 Normal Theory Weighted Least Squares Chi-Square = 113.822 (P = 0.000)
 Estimated Non-centrality Parameter (NCP) = 71.822
 90 Percent Confidence Interval for NCP = (43.883 ; 107.421)

Minimum Fit Function Value = 0.149
 Population Discrepancy Function Value (F0) = 0.0901
 90 Percent Confidence Interval for F0 = (0.0551 ; 0.135)
 Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) = 0.0463
 90 Percent Confidence Interval for RMSEA = (0.0362 ; 0.0566)
 P-Value for Test of Close Fit (RMSEA < 0.05) = 0.709

Expected Cross-Validation Index (ECVI) = 0.301
 90 Percent Confidence Interval for ECVI = (0.266 ; 0.346)
 ECVI for Saturated Model = 0.263
 ECVI for Independence Model = 6.810

Chi-Square for Independence Model with 91 Degrees of Freedom = 5399.349
 Independence AIC = 5427.349
 Model AIC = 239.822
 Saturated AIC = 210.000
 Independence CAIC = 5506.899
 Model CAIC = 597.794
 Saturated CAIC = 806.621

Normed Fit Index (NFI) = 0.978
 Non-Normed Fit Index (NNFI) = 0.969
 Parsimony Normed Fit Index (PNFI) = 0.451
 Comparative Fit Index (CFI) = 0.986
 Incremental Fit Index (IFI) = 0.986
 Relative Fit Index (RFI) = 0.952

Critical N (CN) = 446.100

Root Mean Square Residual (RMR) = 0.0222
 Standardized RMR = 0.0362
 Goodness of Fit Index (GFI) = 0.980
 Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.950

Parsimony Goodness of Fit Index (PGFI) = 0.392

PATH ANALYSIS FOR CYBERBULLYING BEHAVIORS

Fitted Covariance Matrix

	GPAX	SELF	EMP	FLAM	HARASS	OUTING
GPAX	1.102					
SELF	0.112	0.446				
EMP	-0.076	-0.041	0.482			
FLAM	-0.155	-0.076	0.118	0.535		
HARASS	-0.108	-0.053	0.104	0.283	0.391	
OUTING	-0.083	-0.054	0.080	0.213	0.248	0.385
SOCIAL	-0.089	-0.044	0.085	0.211	0.260	0.252
IMPER	-0.084	-0.029	0.081	0.178	0.235	0.231
TIME	0.080	-0.036	0.024	0.069	0.054	0.042
EXMED	-0.072	-0.103	0.070	0.198	0.155	0.119
RFAM	-0.150	-0.213	0.144	0.062	0.049	0.038
SFAM	-0.135	-0.191	0.129	0.056	0.063	0.034
RTCHR	0.170	0.139	-0.094	-0.067	-0.053	-0.040
RSCHL	0.079	0.113	-0.120	-0.054	-0.043	-0.033

Fitted Covariance Matrix

	SOCIAL	IMPER	TIME	EXMED	RFAM	SFAM
SOCIAL	0.385					
IMPER	0.267	0.373				
TIME	0.045	0.042	1.076			
EXMED	0.128	0.122	0.186	0.696		
RFAM	0.040	0.038	0.010	-0.004	0.821	
SFAM	0.036	0.035	0.009	0.026	0.608	0.694
RTCHR	-0.043	-0.014	0.065	0.004	-0.277	-0.249
RSCHL	-0.035	-0.033	0.001	0.003	-0.257	-0.202

Fitted Covariance Matrix

	RTCHR	RSCHL
RTCHR	0.789	
RSCHL	0.357	0.707

Fitted Residuals

	GPAX	SELF	EMP	FLAM	HARASS	OUTING
GPAX	-0.002					
SELF	-0.020	0.002				
EMP	-0.052	0.006	0.000			
FLAM	0.013	0.016	0.015	0.005		
HARASS	0.018	0.007	0.017	0.004	0.004	
OUTING	0.015	-0.002	0.037	0.002	0.003	0.002
SOCIAL	-0.012	0.001	0.028	0.004	0.003	0.003
IMPER	-0.011	-0.002	0.038	0.002	0.004	0.002
TIME	-0.025	-0.006	-0.009	0.065	-0.037	-0.012
EXMED	-0.053	0.025	0.031	0.016	0.019	-0.014
RFAM	-0.019	-0.017	-0.050	-0.031	-0.007	0.046
SFAM	-0.013	-0.036	-0.054	-0.024	-0.005	0.035
RTCHR	-0.002	-0.003	-0.012	0.000	0.006	-0.025
RSCHL	-0.008	-0.009	0.003	0.022	0.003	-0.014

Fitted Residuals

	SOCIAL	IMPER	TIME	EXMED	RFAM	SFAM
SOCIAL	0.003					
IMPER	0.002	0.002				
TIME	-0.032	-0.051	-0.002			
EXMED	-0.011	-0.018	-0.001	0.002		
RFAM	0.024	0.040	0.006	-0.005	0.002	
SFAM	0.019	0.034	0.033	0.007	-0.001	-0.004
RTCHR	-0.029	-0.029	-0.036	0.004	-0.003	0.027
RSCHL	-0.002	-0.016	-0.062	-0.007	-0.007	-0.002

Fitted Residuals

	RTCHR	RSCHL
RTCHR	-0.008	
RSCHL	-0.002	0.001

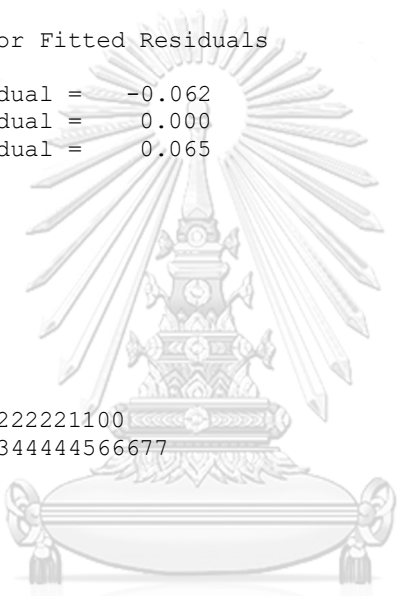
Summary Statistics for Fitted Residuals

Smallest Fitted Residual = -0.062
 Median Fitted Residual = 0.000
 Largest Fitted Residual = 0.065

Stemleaf Plot

```

- 6|2
- 5|43210
- 4|
- 3|76621
- 2|995540
- 1|987644322211
- 0|998877765543322222221100
0|112222222233333344444566677
1|355667899
2|24578
3|134578
4|06
5|
6|5
    
```


จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 CHULALONGKORN UNIVERSITY

Standardized Residuals

	GPAX	SELF	EMP	FLAM	HARASS	OUTING
GPAX	-1.358					
SELF	-1.588	1.540				
EMP	-2.641	2.531	0.596			
FLAM	1.303	4.982	2.834	3.127		
HARASS	1.300	2.361	2.573	2.579	2.619	
OUTING	0.884	-0.522	4.091	2.223	2.824	4.165
SOCIAL	-0.714	0.369	3.268	3.125	2.966	4.165
IMPER	-0.641	-0.394	4.337	1.712	2.931	2.170
TIME	-2.877	-0.274	-0.381	4.591	-2.621	-0.670
EXMED	-1.993	2.634	2.002	3.287	3.659	-1.724
RFAM	-0.858	-2.465	-4.097	-2.852	-0.608	3.028
SFAM	-0.623	-5.168	-4.708	-2.199	-0.589	2.469
RTCHR	-0.192	-0.260	-0.768	0.006	0.499	-1.686
RSCHL	-0.294	-0.774	0.444	1.514	0.223	-0.894

Standardized Residuals

	SOCIAL	IMPER	TIME	EXMED	RFAM	SFAM
--	--------	-------	------	-------	------	------

SOCIAL	4.165						
IMPER	2.006	1.675					
TIME	-1.858	-2.985	-1.383				
EXMED	-1.402	-2.222	-0.178	1.599			
RFAM	1.705	2.744	0.183	-1.598	1.897		
SFAM	1.374	2.513	1.129	1.722	-0.822	-1.744	
RTCHR	-2.022	-2.688	-2.144	0.410	-0.466	3.503	
RSCHL	-0.136	-1.069	-2.060	-0.425	-1.557	-0.240	

Standardized Residuals

	RTCHR	RSCHL
	-----	-----
RTCHR	-2.340	
RSCHL	-0.604	0.677

Summary Statistics for Standardized Residuals

Smallest Standardized Residual = -5.168
Median Standardized Residual = 0.006
Largest Standardized Residual = 4.982

Stemleaf Plot

- 5|2
- 4|71
- 3|0
- 2|9976653221100
- 1|97776664441
- 0|9988877666665544433322210
0|224445679
1|133455677779
2|0022455566667889
3|00113357
4|122236
5|0

Largest Negative Standardized Residuals

Residual for EMP and GPAX -2.641
Residual for TIME and GPAX -2.877
Residual for TIME and HARASS -2.621
Residual for TIME and IMPER -2.985
Residual for RFAM and EMP -4.097
Residual for RFAM and FLAM -2.852
Residual for SFAM and SELF -5.168
Residual for SFAM and EMP -4.708
Residual for RTCHR and IMPER -2.688

Largest Positive Standardized Residuals

Residual for FLAM and SELF 4.982
Residual for FLAM and EMP 2.834
Residual for FLAM and FLAM 3.127
Residual for HARASS and FLAM 2.579
Residual for HARASS and HARASS 2.619
Residual for OUTING and EMP 4.091
Residual for OUTING and HARASS 2.824
Residual for OUTING and OUTING 4.165
Residual for SOCIAL and EMP 3.268
Residual for SOCIAL and FLAM 3.125
Residual for SOCIAL and HARASS 2.966
Residual for SOCIAL and OUTING 4.165
Residual for SOCIAL and SOCIAL 4.165
Residual for IMPER and EMP 4.337
Residual for IMPER and HARASS 2.931
Residual for TIME and FLAM 4.591
Residual for EXMED and SELF 2.634

GPAX	--	0.078
SELF	--	0.397
EMP	--	0.259
FLAM	0.159	--
HARASS	0.098	--
OUTING	-0.128	--
SOCIAL	-0.009	--
IMPER	-0.099	--

Standardized Expected Change for LAMBDA-Y

	PERSONAL	CYBR.BEH
	-----	-----
GPAX	--	0.092
SELF	--	0.471
EMP	--	0.307
FLAM	0.089	--
HARASS	0.055	--
OUTING	-0.072	--
SOCIAL	-0.005	--
IMPER	-0.056	--

Completely Standardized Expected Change for LAMBDA-Y

	PERSONAL	CYBR.BEH
	-----	-----
GPAX	--	0.088
SELF	--	0.706
EMP	--	0.442
FLAM	0.122	--
HARASS	0.088	--
OUTING	-0.116	--
SOCIAL	-0.008	--
IMPER	-0.091	--

Modification Indices for LAMBDA-X

	MEDIA	FAMILY	SCHOOL
	-----	-----	-----
TIME	--	0.552	3.797
EXMED	--	0.552	3.797
RFAM	2.558	--	3.726
SFAM	2.558	--	3.726
RTCHR	0.175	3.370	--
RSCHL	0.175	3.370	--

Expected Change for LAMBDA-X

	MEDIA	FAMILY	SCHOOL
	-----	-----	-----
TIME	--	0.017	-0.075
EXMED	--	-0.050	0.216
RFAM	-0.139	--	-0.071
SFAM	0.125	--	0.064
RTCHR	0.033	0.126	--
RSCHL	-0.026	-0.102	--

Standardized Expected Change for LAMBDA-X

	MEDIA	FAMILY	SCHOOL
	-----	-----	-----
TIME	--	0.028	-0.100
EXMED	--	-0.082	0.287
RFAM	-0.071	--	-0.095

SFAM	0.063	- -	0.085
RTCHR	0.017	0.207	- -
RSCHL	-0.013	-0.168	- -

Completely Standardized Expected Change for LAMBDA-X

	MEDIA	FAMILY	SCHOOL
	-----	-----	-----
TIME	- -	0.027	-0.096
EXMED	- -	-0.098	0.344
RFAM	-0.078	- -	-0.105
SFAM	0.076	- -	0.102
RTCHR	0.019	0.233	- -
RSCHL	-0.016	-0.200	- -

No Non-Zero Modification Indices for BETA

No Non-Zero Modification Indices for GAMMA

No Non-Zero Modification Indices for PHI

No Non-Zero Modification Indices for PSI

Modification Indices for THETA-EPS

	GPAX	SELF	EMP	FLAM	HARASS	OUTING
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
GPAX	- -	- -	- -	- -	- -	- -
SELF	6.003	- -	- -	- -	- -	- -
EMP	6.003	- -	- -	- -	- -	- -
FLAM	- -	- -	- -	- -	- -	- -
HARASS	2.719	- -	0.854	- -	- -	- -
OUTING	1.605	- -	1.387	- -	- -	- -
SOCIAL	1.056	- -	0.018	- -	- -	- -
IMPER	0.023	- -	2.051	- -	- -	- -

Modification Indices for THETA-EPS

	SOCIAL	IMPER
	-----	-----
SOCIAL	- -	- -
IMPER	- -	- -

Expected Change for THETA-EPS

	GPAX	SELF	EMP	FLAM	HARASS	OUTING
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
GPAX	- -	- -	- -	- -	- -	- -
SELF	-0.105	- -	- -	- -	- -	- -
EMP	-0.071	- -	- -	- -	- -	- -
FLAM	- -	- -	- -	- -	- -	- -
HARASS	0.028	- -	-0.011	- -	- -	- -
OUTING	0.021	- -	0.013	- -	- -	- -
SOCIAL	-0.015	- -	-0.001	- -	- -	- -
IMPER	-0.002	- -	0.015	- -	- -	- -

Expected Change for THETA-EPS

	SOCIAL	IMPER
	-----	-----
SOCIAL	- -	- -
IMPER	- -	- -

Completely Standardized Expected Change for THETA-EPS

	GPAX	SELF	EMP	FLAM	HARASS	OUTING
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
GPAX	- -					
SELF	-0.150	- -				
EMP	-0.097	- -	- -			
FLAM	- -	- -	- -	- -		
HARASS	0.042	- -	-0.026	- -	- -	
OUTING	0.032	- -	0.031	- -	- -	- -
SOCIAL	-0.023	- -	-0.003	- -	- -	- -
IMPER	-0.004	- -	0.037	- -	- -	- -

Completely Standardized Expected Change for THETA-EPS

	SOCIAL	IMPER
	-----	-----
SOCIAL	- -	
IMPER	- -	- -

Modification Indices for THETA-DELTA-EPS

	GPAX	SELF	EMP	FLAM	HARASS	OUTING
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
TIME	- -	0.094	0.681	24.418	11.848	0.963
EXMED	6.305	6.278	1.647	4.306	17.825	2.378
RFAM	0.163	2.572	0.422	0.894	0.652	1.983
SFAM	0.043	9.846	3.384	0.045	- -	0.002
RTCHR	- -	0.001	2.495	2.023	3.006	0.029
RSCHL	0.051	0.934	- -	1.733	1.123	0.000

Modification Indices for THETA-DELTA-EPS

	SOCIAL	IMPER
	-----	-----
TIME	0.071	2.134
EXMED	0.610	2.411
RFAM	0.019	0.098
SFAM	0.086	0.306
RTCHR	2.243	- -
RSCHL	1.297	0.051

Expected Change for THETA-DELTA-EPS

	GPAX	SELF	EMP	FLAM	HARASS	OUTING
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
TIME	- -	0.007	-0.019	0.109	-0.048	0.015
EXMED	-0.077	0.075	0.029	-0.084	0.070	-0.025
RFAM	-0.008	0.024	-0.009	-0.011	-0.009	0.011
SFAM	-0.004	-0.043	-0.023	-0.002	- -	0.000
RTCHR	- -	0.001	-0.036	-0.023	0.018	-0.002
RSCHL	-0.007	-0.017	- -	0.019	-0.010	0.000

Expected Change for THETA-DELTA-EPS

	SOCIAL	IMPER
	-----	-----
TIME	0.004	-0.021
EXMED	-0.011	-0.024
RFAM	0.001	0.002
SFAM	-0.002	0.004
RTCHR	-0.017	- -
RSCHL	0.011	-0.003

Completely Standardized Expected Change for THETA-DELTA-EPS

	GPAX	SELF	EMP	FLAM	HARASS	OUTING
TIME	- -	0.010	-0.027	0.144	-0.074	0.023
EXMED	-0.088	0.135	0.049	-0.138	0.135	-0.048
RFAM	-0.008	0.040	-0.014	-0.016	-0.016	0.020
SFAM	-0.004	-0.076	-0.039	-0.004	- -	-0.001
RTCHR	- -	0.001	-0.058	-0.035	0.033	-0.004
RSCHL	-0.008	-0.030	- -	0.032	-0.020	0.000

Completely Standardized Expected Change for THETA-DELTA-EPS

	SOCIAL	IMPER
TIME	0.006	-0.034
EXMED	-0.022	-0.047
RFAM	0.002	0.004
SFAM	-0.004	0.008
RTCHR	-0.031	- -
RSCHL	0.022	-0.005

Modification Indices for THETA-DELTA

	TIME	EXMED	RFAM	SFAM	RTCHR	RSCHL
TIME	- -	- -	- -	- -	- -	- -
EXMED	- -	- -	- -	- -	- -	- -
RFAM	2.004	- -	- -	- -	- -	- -
SFAM	2.632	0.056	- -	- -	- -	- -
RTCHR	- -	1.324	3.612	6.385	- -	- -
RSCHL	4.479	0.314	- -	2.565	- -	- -

Expected Change for THETA-DELTA

	TIME	EXMED	RFAM	SFAM	RTCHR	RSCHL
TIME	- -	- -	- -	- -	- -	- -
EXMED	- -	- -	- -	- -	- -	- -
RFAM	-0.027	- -	- -	- -	- -	- -
SFAM	0.028	-0.017	- -	- -	- -	- -
RTCHR	- -	0.031	-0.037	0.042	- -	- -
RSCHL	-0.060	-0.012	- -	-0.049	- -	- -

Completely Standardized Expected Change for THETA-DELTA

	TIME	EXMED	RFAM	SFAM	RTCHR	RSCHL
TIME	- -	- -	- -	- -	- -	- -
EXMED	- -	- -	- -	- -	- -	- -
RFAM	-0.029	- -	- -	- -	- -	- -
SFAM	0.033	-0.024	- -	- -	- -	- -
RTCHR	- -	0.042	-0.046	0.057	- -	- -
RSCHL	-0.069	-0.017	- -	-0.069	- -	- -

Maximum Modification Index is 24.42 for Element (1, 4) of THETA DELTA-EPSILON

PATH ANALYSIS FOR CYBERBULLYING BEHAVIORS

Covariances

Y - ETA

GPAX	SELF	EMP	FLAM	HARASS	OUTING
------	------	-----	------	--------	--------

	-----	-----	-----	-----	-----	-----
PERSONAL	0.158	0.225	-0.152	-0.274	-0.216	-0.166
CYBR.BEH	-0.274	-0.390	0.264	0.703	0.553	0.425

Y - ETA

	SOCIAL	IMPER
	-----	-----
PERSONAL	-0.178	-0.169
CYBR.BEH	0.456	0.433

Y - KSI

	GPAX	SELF	EMP	FLAM	HARASS	OUTING
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
MEDIA	-0.050	-0.072	0.048	0.138	0.108	0.083
FAMILY	-0.300	-0.426	0.288	0.125	0.098	0.076
SCHOOL	0.196	0.278	-0.188	-0.134	-0.105	-0.081

Y - KSI

	SOCIAL	IMPER
	-----	-----
MEDIA	0.089	0.085
FAMILY	0.081	0.077
SCHOOL	-0.087	-0.082

X - ETA

	TIME	EXMED	RFAM	SFAM	RTCHR	RSCHL
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
PERSONAL	-0.050	-0.145	-0.300	-0.269	0.196	0.159
CYBR.BEH	0.138	0.395	0.125	0.112	-0.134	-0.109

X - KSI

	TIME	EXMED	RFAM	SFAM	RTCHR	RSCHL
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
MEDIA	0.129	0.372	0.020	0.018	0.003	0.002
FAMILY	0.020	0.058	1.355	-1.217	-0.554	-0.449
SCHOOL	0.003	0.008	-0.554	-0.498	0.880	0.714

PATH ANALYSIS FOR CYBERBULLYING BEHAVIORS

Factor Scores Regressions

ETA

	GPAX	SELF	EMP	FLAM	HARASS	OUTING
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
PERSONAL	0.000	0.283	-0.076	-0.286	-0.133	0.014
CYBR.BEH	0.001	-0.728	0.180	0.800	0.440	-0.039

ETA

	SOCIAL	IMPER	TIME	EXMED	RFAM	SFAM
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
PERSONAL	-0.040	-0.142	-0.003	-0.015	-0.138	-0.103
CYBR.BEH	0.114	0.357	0.003	0.044	-0.066	-0.129

ETA

	RTCHR	RSCHL
	-----	-----

PERSONAL	0.064	0.017
CYBR.BEH	0.007	0.037

KSI

	GPAX	SELF	EMP	FLAM	HARASS	OUTING
MEDIA	-0.002	-0.031	0.006	0.041	0.030	-0.002
FAMILY	-0.013	-0.097	0.065	0.014	-0.117	0.011
SCHOOL	-0.035	0.147	-0.016	-0.065	0.019	0.030

KSI

	SOCIAL	IMPER	TIME	EXMED	RFAM	SFAM
MEDIA	0.005	0.016	0.027	0.502	0.060	-0.055
FAMILY	0.017	0.035	-0.002	0.047	0.969	0.844
SCHOOL	0.044	-0.164	-0.041	0.071	-0.075	-0.181

KSI

	RTCHR	RSCHL
MEDIA	0.008	0.015
FAMILY	-0.084	0.025
SCHOOL	0.784	0.504

PATH ANALYSIS FOR CYBERBULLYING BEHAVIORS

Standardized Solution

LAMBDA-Y

	PERSONAL	CYBR.BEH
GPAX	0.281	-
SELF	0.400	-
EMP	-0.270	-
FLAM	-	0.593
HARASS	-	0.466
OUTING	-	0.358
SOCIAL	-	0.384
IMPER	-	0.365

LAMBDA-X

	MEDIA	FAMILY	SCHOOL
TIME	0.254	-	-
EXMED	0.731	-	-
RFAM	-	0.823	-
SFAM	-	0.739	-
RTCHR	-	-	0.664
RSCHL	-	-	0.538

BETA

	PERSONAL	CYBR.BEH
PERSONAL	-	-
CYBR.BEH	-1.340	-

GAMMA

	MEDIA	FAMILY	SCHOOL
PERSONAL	-0.331	0.490	0.279
CYBR.BEH	0.012	-0.633	0.212

Correlation Matrix of ETA and KSI

	PERSONAL	CYBR.BEH	MEDIA	FAMILY	SCHOOL
PERSONAL	1.000				
CYBR.BEH	-0.823	1.000			
MEDIA	-0.352	0.456	1.000		
FAMILY	-0.648	0.128	0.048	1.000	
SCHOOL	0.525	-0.170	0.008	-0.507	1.000

PSI

Note: This matrix is diagonal.

PERSONAL	CYBR.BEH
0.419	0.008

Regression Matrix ETA on KSI (Standardized)

	MEDIA	FAMILY	SCHOOL
PERSONAL	-0.331	0.490	0.279
CYBR.BEH	0.456	0.024	-0.162

PATH ANALYSIS FOR CYBERBULLYING BEHAVIORS

Completely Standardized Solution

LAMBDA-Y

	PERSONAL	CYBR.BEH
GPAX	0.268	- -
SELF	0.599	- -
EMP	-0.389	- -
FLAM	- -	0.811
HARASS	- -	0.746
OUTING	- -	0.578
SOCIAL	- -	0.619
IMPER	- -	0.598

LAMBDA-X

	MEDIA	FAMILY	SCHOOL
TIME	0.245	- -	- -
EXMED	0.876	- -	- -
RFAM	- -	0.909	- -
SFAM	- -	0.887	- -
RTCHR	- -	- -	0.747
RSCHL	- -	- -	0.640

BETA

	PERSONAL	CYBR.BEH
PERSONAL	- -	- -
CYBR.BEH	-1.340	- -

GAMMA

	MEDIA	FAMILY	SCHOOL
PERSONAL	-0.331	0.490	0.279
CYBR.BEH	0.012	-0.633	0.212

Correlation Matrix of ETA and KSI

	PERSONAL	CYBR.BEH	MEDIA	FAMILY	SCHOOL
PERSONAL	1.000				
CYBR.BEH	-0.823	1.000			
MEDIA	-0.352	0.456	1.000		
FAMILY	-0.648	0.128	0.048	1.000	
SCHOOL	0.525	-0.170	0.008	-0.507	1.000

PSI

Note: This matrix is diagonal.

PERSONAL	CYBR.BEH
0.419	0.008

THETA-EPS

	GPAX	SELF	EMP	FLAM	HARASS	OUTING
GPAX	0.928					
SELF	- -	0.642				
EMP	- -	0.144	0.849			
FLAM	-0.024	0.243	-0.028	0.343		
HARASS	- -	0.240	- -	0.014	0.444	
OUTING	- -	0.155	- -	- -	0.207	0.666
SOCIAL	- -	0.200	- -	-0.038	0.207	0.296
IMPER	- -	0.223	- -	-0.086	0.169	0.263

THETA-EPS

	SOCIAL	IMPER
SOCIAL	0.616	
IMPER	0.335	0.642

THETA-DELTA-EPS

	GPAX	SELF	EMP	FLAM	HARASS	OUTING
TIME	0.096	- -	- -	- -	- -	- -
EXMED	- -	- -	- -	- -	- -	- -
RFAM	- -	- -	- -	- -	- -	- -
SFAM	- -	- -	- -	- -	0.036	- -
RTCHR	0.078	- -	- -	- -	- -	- -
RSCHL	- -	- -	-0.074	- -	- -	- -

THETA-DELTA-EPS

	SOCIAL	IMPER
TIME	- -	- -
EXMED	- -	- -
RFAM	- -	- -
SFAM	- -	- -
RTCHR	- -	0.050
RSCHL	- -	- -

THETA-DELTA

	TIME	EXMED	RFAM	SFAM	RTCHR	RSCHL
TIME	0.940					
EXMED	- -	0.232				
RFAM	- -	-0.044	0.174			
SFAM	- -	- -	- -	0.213		
RTCHR	0.069	- -	- -	- -	0.442	
RSCHL	- -	- -	-0.042	- -	- -	0.591

Regression Matrix ETA on KSI (Standardized)

	MEDIA	FAMILY	SCHOOL
PERSONAL	-0.331	-0.490	0.279
CYBR.BEH	0.456	0.024	-0.162

PATH ANALYSIS FOR CYBERBULLYING BEHAVIORS

Total and Indirect Effects

Total Effects of KSI on ETA

	MEDIA	FAMILY	SCHOOL
PERSONAL	-0.366 (0.099) -3.710	0.167 (0.033) 5.132	0.118 (0.035) 3.328
CYBR.BEH	1.063 (0.197) 5.403	0.017 (0.037) 0.466	-0.144 (0.052) -2.760

Indirect Effects of KSI on ETA

	MEDIA	FAMILY	SCHOOL
PERSONAL	- -	- -	- -
CYBR.BEH	1.034 (0.499) 2.070	0.473 (0.212) 2.236	-0.334 (0.166) -2.013

Total Effects of ETA on ETA

	PERSONAL	CYBR.BEH
PERSONAL	- -	- -
CYBR.BEH	-2.828 (1.182) -2.392	- -

Largest Eigenvalue of $B*B'$ (Stability Index) is 7.997

Total Effects of ETA on Y

	PERSONAL	CYBR.BEH
GPAX	0.500	- -

SELF	0.711 (0.124) 5.735	- -
EMP	-0.481 (0.084) -5.691	- -
FLAM	-1.414 (0.591) -2.392	0.500
HARASS	-1.112 (0.454) -2.451	0.393 (0.036) 10.866
OUTING	-0.855 (0.354) -2.415	0.302 (0.036) 8.359
SOCIAL	-0.917 (0.378) -2.424	0.324 (0.037) 8.704
IMPER	-0.871 (0.361) -2.414	0.308 (0.038) 8.147

Indirect Effects of ETA on Y

	PERSONAL -----	CYBR, BEH -----
GPAX	- -	- -
SELF	- -	- -
EMP	- -	- -
FLAM	-1.414 (0.591) -2.392	- -
HARASS	-1.112 (0.454) -2.451	- -
OUTING	-0.855 (0.354) -2.415	- -
SOCIAL	-0.917 (0.378) -2.424	- -
IMPER	-0.871 (0.361) -2.414	- -

Total Effects of KSI on Y

	MEDIA -----	FAMILY -----	SCHOOL -----
--	----------------	-----------------	-----------------

GPAX	-0.183 (0.049) -3.710	-0.084 (0.016) -5.132	0.059 (0.018) 3.328
SELF	-0.260 (0.058) -4.474	-0.119 (0.016) -7.491	0.084 (0.022) 3.813
EMP	0.176 (0.042) 4.152	0.080 (0.013) 6.334	-0.057 (0.016) -3.560
FLAM	0.531 (0.098) 5.403	0.009 (0.018) 0.466	-0.072 (0.026) -2.760
HARASS	0.418 (0.079) 5.273	0.007 (0.015) 0.466	-0.057 (0.021) -2.739
OUTING	0.321 (0.066) 4.902	0.005 (0.011) 0.465	-0.044 (0.016) -2.686
SOCIAL	0.345 (0.069) 5.017	0.006 (0.012) 0.466	-0.047 (0.017) -2.703
IMPER	0.327 (0.066) 4.954	0.005 (0.011) 0.466	-0.044 (0.017) -2.688

PATH ANALYSIS FOR CYBERBULLYING BEHAVIORS

Standardized Total and Indirect Effects

Standardized Total Effects of KSI on ETA

	MEDIA	FAMILY	SCHOOL
PERSONAL	-0.331	0.490	0.279
CYBR.BEH	0.456	0.024	-0.162

Standardized Indirect Effects of KSI on ETA

	MEDIA	FAMILY	SCHOOL
PERSONAL	- -	- -	- -
CYBR.BEH	0.443	0.657	-0.374

Standardized Total Effects of ETA on ETA

	PERSONAL	CYBR.BEH
PERSONAL	- -	- -
CYBR.BEH	-1.340	- -

Standardized Total Effects of ETA on Y

	PERSONAL	CYBR.BEH
GPAX	0.281	- -

SELF	0.400	- -
EMP	-0.270	- -
FLAM	-0.795	0.593
HARASS	-0.625	0.466
OUTING	-0.480	0.358
SOCIAL	-0.515	0.384
IMPER	-0.490	0.365

Completely Standardized Total Effects of ETA on Y

	PERSONAL -----	CYBR.BEH -----
GPAX	0.268	- -
SELF	0.599	- -
EMP	-0.389	- -
FLAM	-1.087	0.811
HARASS	-1.000	0.746
OUTING	-0.774	0.578
SOCIAL	-0.830	0.619
IMPER	-0.802	0.598

Standardized Indirect Effects of ETA on Y

	PERSONAL -----	CYBR.BEH -----
GPAX	- -	- -
SELF	- -	- -
EMP	- -	- -
FLAM	-0.795	- -
HARASS	-0.625	- -
OUTING	-0.480	- -
SOCIAL	-0.515	- -
IMPER	-0.490	- -

Completely Standardized Indirect Effects of ETA on Y

	PERSONAL -----	CYBR.BEH -----
GPAX	- -	- -
SELF	- -	- -
EMP	- -	- -
FLAM	-1.087	- -
HARASS	-1.000	- -
OUTING	-0.774	- -
SOCIAL	-0.830	- -
IMPER	-0.802	- -

Standardized Total Effects of KSI on Y

	MEDIA -----	FAMILY -----	SCHOOL -----
GPAX	-0.093	-0.138	0.078
SELF	-0.132	-0.196	0.111
EMP	0.089	0.132	-0.075
FLAM	0.270	0.014	-0.096
HARASS	0.213	0.011	-0.075
OUTING	0.163	0.009	-0.058
SOCIAL	0.175	0.009	-0.062
IMPER	0.167	0.009	-0.059

Completely Standardized Total Effects of KSI on Y

	MEDIA -----	FAMILY -----	SCHOOL -----
--	----------------	-----------------	-----------------

GPAX	-0.089	-0.131	0.075
SELF	-0.198	-0.293	0.167
EMP	0.129	0.191	-0.108
FLAM	0.370	0.019	-0.131
HARASS	0.340	0.018	-0.121
OUTING	0.263	0.014	-0.093
SOCIAL	0.282	0.015	-0.100
IMPER	0.273	0.014	-0.097

Time used: 0.063 Seconds

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวหทัยภัทร โอสุวรรณ
วัน เดือน ปี เกิด	4 กันยายน 2536
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	สำเร็จการศึกษาปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง) สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษาและภาษาอังกฤษ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2559 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2560

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY